

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย

อุปสรรคในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายด้าน
ทรัพย์สินจากความรุนแรงตามกฎหมายในจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย

ผศ. กรกฎ ทองชะโชค และคณะ

ตุลาคม 2555

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย

อุปสรรคในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายด้าน
ทรัพย์สินจากความรุนแรงตามกฎหมายในจังหวัดชายแดนภาคใต้

Barriers to Legal Aids and Remedies Provided Damaged

Property of Violence in Three Southern Border Provinces

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. ผศ. กรกฎ ทองชะไค

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

2. นางสาวจันทร์ทิพย์ สุขุม

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ชุดโครงการวิจัย

"มาเลเซีย: นัยที่สำคัญต่อไทย" รุ่นที่ 3

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่าย 1

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ	สัญญาเลขที่ RDG5410044
ชื่อโครงการ:	อุปสรรคในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายด้านทรัพย์สินจากความรุนแรงตามกฎหมายในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ชื่อนักวิจัย:	ผศ. กรกฎ ทองชะโชค , นางสาวจันทร์าทิพย์ สุขุม
E-mail Address:	tkorakod@hotmail.com
ระยะเวลาโครงการ:	1 สิงหาคม 2554 – 31 ตุลาคม 2555

โครงการอุปสรรคในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเหยื่อความรุนแรงตามกฎหมายในสามจังหวัดชายแดนใต้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยสำคัญสามประการ ประการแรก คือ เพื่อศึกษาถึงสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองผู้เสียหายหรือเหยื่อจากความรุนแรงที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดทางอาญาของผู้อื่น ประการที่สองคือ เพื่อศึกษาถึงกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันเรื่องค่าตอบแทนจากรัฐ ในสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประการที่สาม คือ เพื่อศึกษาอุปสรรคในการช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายหรือเหยื่อที่ได้รับความเสียหายเกี่ยวกับทรัพย์สินในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ คณะผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัย อันประกอบด้วย การสำรวจเอกสาร การสัมภาษณ์ การจัดสนทนากลุ่มย่อย

จากผลการศึกษาสรุปได้ความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับนั้น สมควรที่จะมีการเยียวยาแก้ไขให้
ได้มากที่สุด แต่ด้วยเหตุผลในเรื่องอุปสรรคของปัญหาการชดเชยค่าสินไหมทดแทนของผู้กระทำ
ความผิดดังกล่าว ภาระหน้าที่ในการเยียวยาจึงควรตกอยู่กับรัฐ โดยที่รัฐรับเป็นผู้จ่ายค่าทดแทน ให้แก่
ผู้เสียหายแทนผู้กระทำความผิดนอกเหนือไปจากการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะ
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ ซึ่งมีเหตุการณ์ความไม่สงบเรื้อรังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงส่งผล
ต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ในการอยู่อาศัยในพื้นที่ อันเนื่องจากรัฐไม่สามารถดูแลความสงบสุขของ
ประชาชนในพื้นที่ได้ ทำให้เกิดผลต่อสภาพความเป็นอยู่ จึงทำให้รัฐต้องรับผิดชอบต่อประชาชนผู้
ได้รับความเดือดร้อน โดยมีเหตุผลสนับสนุนสิทธิของผู้เสียหายที่ควรได้รับ คือ รัฐมีหน้าที่รับผิดชอบ
ในการป้องกันอาชญากรรม ดังนั้น รัฐควรต้องรับผิดชอบในการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย เพราะ
รัฐไม่สามารถคุ้มครองพลเมืองของตนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมนั้นได้ เป็นสิทธิของผู้เสียหาย ที่ว่า
รัฐควรที่จะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องการความช่วยเหลือโดยเฉพาะผู้ตกเป็นผู้เสียหาย ซึ่งได้รับ
ความเสียหายที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และเมื่อพิจารณาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติ

ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยคดีอาญา พ.ศ. 2544 โดยหน่วยงานกรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ดูแล ก็จะเยียวยาความเสียหายเฉพาะความเสียหายแก่ชีวิตร่างกาย และจิตใจ แต่ความที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินของผู้เสียหายมิได้คุ้มครองแต่ประการใด แต่อย่างไรก็ดีโดยมติดคณะรัฐมนตรีได้เห็นถึงเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมีมติให้ชดเชยเยียวยาให้กับความเสียหายในทางทรัพย์สินแก่ผู้เสียหายหรือประชาชนผู้บริสุทธิ์ในพื้นที่

จากการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายต่อทรัพย์สินแก่ประชาชนผู้บริสุทธิ์ในพื้นที่ทำให้เห็นได้ว่าการเยียวยาเป็นเพียงมติดคณะรัฐมนตรีที่ไม่มีความชัดเจนแน่นอน ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลแต่ละยุคสมัย และมติดคณะรัฐมนตรีที่ลงมติดออกมาก็ไม่มีใครรับผิดชอบ จึงทำให้เกิดอุปสรรคในการช่วยเหลือเยียวยาทรัพย์สินไม่ว่าจะเป็นศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ประจำจังหวัดทั้งสี่จังหวัด ซึ่งใช้มาตรฐานในการพิจารณาที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้มีอำนาจพิจารณาจำนวนเงินในการช่วยเหลือเยียวยาจะพิจารณาในรูปแบบคณะกรรมการ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาทรัพย์สินด้วยกันสามชุด คือ คณะกรรมการทรัพย์สินประเภท โรงงาน อาคาร บ้านเรือน สิ่งปลูกสร้าง สินค้า ทรัพย์สิน คณะกรรมการทรัพย์สินประเภท ยานยนต์ และพาหนะอื่นๆ และคณะกรรมการทรัพย์สินประเภท พืชผลทางการเกษตร ปศุสัตว์ และการประมง แต่ละคณะกรรมการดังกล่าวทางศูนย์เยียวยาจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัดก็จะแต่งตั้งจาก ข้าราชการเจ้าหน้าที่ทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชนที่มีความรู้ในเรื่องทรัพย์สิน ซึ่งต่างก็มีภารกิจหลักในหน้าที่การงาน ประกอบกับไม่ได้รับค่าตอบแทนจึงทำให้การพิจารณาให้ความช่วยเหลือไม่สามารถทำได้เต็มที่ คณะกรรมการจึงมีการบางคนก็มีการส่งผู้แทนเข้ามาประชุมพิจารณาทำให้ไม่มีความชำนาญในการพิจารณา และยังมีปัญหาถึงการพิจารณาราคาทรัพย์สินต่างๆ จะไม่เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน โดยเฉพาะระยะเวลาในการพิจารณาทรัพย์สินเพราะบางประเภท เช่น ทรัพย์สินประเภทอาคารบ้านเรือนที่อยู่อาศัยใช้เวลาในการพิจารณา ทำให้ผู้ได้รับความเสียหายเดือดร้อนที่ไม่ที่อยู่อาศัย เพราะไม่มีระเบียบกฎหมายในการตีราคาทรัพย์สินรองรับการพิจารณาถึงมูลค่าทรัพย์สิน และยังมีช่องว่างทางกฎหมายในกรณีที่รัฐเยียวยาความเสียหายทรัพย์สิน เมื่อรัฐซึ่งมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลก็ไม่สามารถรับช่วงสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ก่อความไม่สงบเรียบร้อยได้ อย่างไรก็ตามในภาคผู้ประกอบการ หากเกิดความเสียหายทรัพย์สินในจำนวนมาก แล้วรัฐต้องเยียวยาเต็มจำนวนความเสียหายก็จะเกิดความไม่เป็นธรรมกับประชาชนผู้เสียภาษี และอาจทำให้ผู้ประกอบการไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการดูแลป้องกันทรัพย์สินของตนเอง จึงไม่ควรเยียวยาในภาคธุรกิจในความเสียหายที่เต็มจำนวน ดังนั้นรูปแบบต่างๆ ในการช่วยเหลือเยียवाद้านทรัพย์สิน ควรจัดทำเป็นระเบียบข้อบังคับถึงวิธีการพิจารณาที่ชัดเจนแน่นอนโดยไม่จำเป็นต้องรอนโยบายจากรัฐบาลเพราะเป็นเรื่องสิทธิที่ผู้ได้รับความเสียหายหรือผู้บริสุทธิ์ควรจะได้

ได้รับ ผลจากการศึกษาได้นำมาใช้ประโยชน์ ในการออกกระเปียบ ข้อบังคับใช้พื้นที่จังหวัดชายแดน
ภาคใต้

คำหลัก : เยียวยา ความเสียหาย ทรัพย์สิน ชายแดนภาคใต้

Abstract

Project Code: Code RDG5410044
Project Title: Barriers to Legal Aids and Remedies Provided Damaged
Property of Violence in Three Southern Border Provinces
Investigators: Asst.Prof. korakod Tongkachok
E-mail Address: tkorakod@hotmail.com
Project Duration: 1 August 2554 – 31 October 2555

The purpose of the project is Barriers to Legal Aids and Remedies Provided for Victims of Violence in Three Southern Border Provinces. The purpose of the project is were to investigate the rights that sufferers of violence could obtain when they were victims from others' criminal offences, to examine current laws on the government's payment compensated in unrest situations in three southern border provinces and to study barriers to legal aids provided for the victims suffering from property damages in the areas of the three southern border provinces. The research methodology consisted of documentary research, interview and small group seminar.

The results of the study show that The results of this study revealed that the damages the victims encountered should be remedied as much as possible. However, there were barriers on compensations paid by offenders. Therefore, besides providing criminal penalties for the offenders, the government should be responsible for compensating the victims for the damages as well. These victims in the three southern border provinces in Thailand had to be paid great attentions to for such innocent people were in troubles because the government itself could not maintain peacefulness in the areas. Also, the people contained the right to be prevented from crimes by the government. Consequently, the government was to be responsible for the compensations when the people could not be protected from the crimes. The government's aids were a must as they were considered a right the victims from the unavoidable damages obtained. According to Damages for the Injured Person and Compensation and Expense for the Accused in Criminal Case Act B.E. 2544 under the responsibility of Rights and Liberties Protection Department, Ministry of Justice; damages to life, body and mentality were to be remedied

while damages to property were not mentioned to be protected. Nevertheless, as the unrest situations in the southern parts of Thailand took place, the cabinet resolution on the compensations for the damages to property for the victims in the areas was enforced.

Based on the research study's findings, it showed that the aids and the compensations according to the cabinet resolution were not obvious and certain. They depended upon policies of each government and there was no department or organization being responsible for the resolution. No doubt, barriers to property compensations and aids occurred. For example, aid centers for the people affected from the unrest situations in the three provinces employed different standards for consideration. Namely, the centers' committees considering the amount of money allocated for the compensations comprised three small committee groups. The first group was to take charge of considering the compensations on the properties including of factories, buildings, houses, constructions, products and assets. The second group was to be responsible for compensations' consideration on vehicles, and the third group's responsibility was to consider the compensations provided to agricultural products, domestic animals and fisheries. These committees, appointed by the provincial governors of the provinces, were selected from government officers or government or private employees who had knowledge on the properties. It was important to note that all of them had their routine work and they did not receive any payment from the centers' work. As a result, the compensations' consideration could not be effectively performed. From time to time, instead of attending the centers' meetings by themselves, a number of them send their representatives who were not capable of the compensations' consideration to work for them. Furthermore, there were problems on different criteria used in the consideration. Some considerations on some property types take some time and these might greatly affect the victims. The case of the consideration on accommodation was an obvious example. Late consideration resulted in the factual situation that such victims would not have places to stay. It was also because there was no regulation for estimating the values of the properties. Besides, legal gaps were considered a problem as the government was not a juristic person. Therefore, the government could not acquire a right of subrogation to claim for the damages from terrorists in the three provinces. Pertaining to entrepreneur sector, if there were a great number of damages to properties and the government was to compensate all of the damages, this might not be fair to people who paid taxes to the country. Then

entrepreneurs would not probably be careful to protect their own properties. So, the government should not compensate for all of the damages for the business sector. In conclusion, there should be obvious regulations on the aids or the compensations provided for the damages to properties and this should not wait for the government's policy as the victims or the innocent people should obtain the right to be compensated. The studied results have been utilized. In the regulation. Regulations for the provinces.

Keyword: Remedies Damages Property Southern Border Provinces

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัย อุปสรรคในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายด้านทรัพย์สินจากความรุนแรงตามกฎหมายในสามจังหวัดชายแดนใต้ ที่ทางสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งความร่วมมือในด้านข้อมูล เอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะจากศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อย ประจำจังหวัดปัตตานี ประจำจังหวัดนราธิวาส ประจำจังหวัดยะลา และประจำจังหวัดสงขลา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รศ.ดร.ปัทมาวดี ชูชุกี ศ.ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ ดร.สายพิน ศุภุทธมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัยที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการทำงานวิจัยชิ้นนี้

สุดท้ายงานวิจัยนี้จะไม่สำเร็จได้ หากปราศจากการให้ข้อมูลและสภาพชีวิตของเหยื่อหรือผู้ได้รับความเสียหายจากสถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เผยแพร่และตัวตนของตนเองให้เห็นถึงการดำรงอยู่เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมต่อไป คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้จัดทำนโยบายในการแก้ไขปัญหาของผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเกิดขึ้นในสังคมไทย รวมถึงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจได้นำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต

กรกฎ ทองชะโชค

หัวหน้าโครงการ

ตุลาคม 2555

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ(ภาษาไทย)

บทคัดย่อ(ภาษาอังกฤษ)

กิตติกรรมประกาศ

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย	3

บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิดทฤษฎีการทดแทนความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเหยื่อในคดีอาญาโดยรัฐ	4
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6

บทที่ 3 สิทธิของผู้เสียหายหรือเหยื่อในคดีอาญา

3.1 การใช้ชดความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่อในประเทศไทย	9
3.2 การชดใช้ความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่อในต่างประเทศ	13

บทที่ 4 บทวิเคราะห์

4.1 วิเคราะห์หัตถิณะรัฐมนตรีต่อการช่วยเหลือเยียวยา	24
4.2 สถานการณ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาเหยื่อ ในจังหวัดชายแดนใต้	29
4.3 วิเคราะห์สะท้อนการเยียวยาจากผู้มีส่วนได้เสีย	33
4.4 วิเคราะห์กรณีเหตุการณ์สำคัญที่ต้องรับการเยียวยา	38
4.5 วิเคราะห์กรณีการช่วยเหลือเยียวยาทรัพย์สิน	42
4.5 วิเคราะห์(ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้าน การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้	49

บทที่ 5 บทสรุป	66
5.1 บทสรุป	55
5.2 ข้อเสนอแนะ	57
บรรณานุกรม	58

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันกระแสความต้องการสิทธิเสรีภาพของบุคคลในสังคม เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายทั่วโลกและเป็นการแสดงถึงความเป็นประเทศประชาธิปไตย อันมีการเคารพสิทธิของบุคคลแต่ละคนทำให้ทุกคนในสังคมอยู่ในสังคมด้วยความมั่นคงในความปลอดภัยทั้งชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ซึ่งหลักพื้นฐานในการที่จะทำให้สังคมอยู่ได้อย่างปกติสุขเกิดความเป็นธรรมได้คือ หลักของแนวคิดในเรื่อง “สิทธิมนุษยชน” ซึ่งถือว่าเป็นแนวคิดที่ทำให้บุคคลจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ โดยคำนึงการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขอันถือเป็นบ่อเกิดแห่งความสันติสุข เพื่อให้สังคมเกิดความยุติธรรม¹ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า แนวคิดของสิทธิมนุษยชนเป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้นในสังคม ประกอบกับประชาคมโลกก็มีความพยายามที่จะกำหนดให้สิทธิมนุษยชนเป็นมาตรฐานร่วมกันเพื่อประชาชนจะได้รับการปกป้องและคุ้มครอง ทั้งทางด้านเสรีภาพและความเสมอภาค ดังได้เห็นจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิต่าง ๆ และที่สำคัญในประเทศไทยเราก็ได้รับเอาแนวคิดในเรื่อง “สิทธิมนุษยชน” มาบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งในที่นี้ขอกล่าวเพียงการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย โดยรัฐธรรมนูญได้มีบทบัญญัติออกมาเพื่อให้รัฐจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้เสียหาย ในกรณีที่ผู้เสียหายได้รับความเสียหายอันเนื่องจากการกระทำความผิดทางอาญาของผู้อื่น โดยได้วางหลักไว้โดยเฉพาะบุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครองการปฏิบัติที่เหมาะสม และค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งในปัจจุบันรัฐได้บัญญัติกฎหมายออกมาบังคับเพื่อรองรับตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวคือ พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวออกมาเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของผู้เสียหายก็เนื่องจากในภาวะสภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคมปัจจุบันและปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้มีคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย และอาชญากรรมก็มีการกระทำซึ่งเกิดขึ้นโดยมีความซับซ้อนขึ้น

โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เกิดความรุนแรงของกลุ่มผู้ไม่หวังดีจึงทำให้เกิดความขัดแย้งเรื้อรัง ที่มีประวัติศาสตร์มายาวนานและเชื่อมโยงสัมพันธ์กับบริบทต่างๆ อย่างลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็นมิติทางประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรมความมั่นคง กลไกการบริหารจัดการของรัฐ โดยได้มีการเคลื่อนไหวก่อเหตุการณ์หลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อเหตุความรุนแรงที่ทำให้สูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของคนไทย ตามสถิติข้อมูลเหตุระเบิดที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี 2547 ถึงปี 2554 พบว่า มีการลอบวางระเบิดมาแล้วหลายครั้ง ความรุนแรงดังกล่าวไม่ปรากฏทางแก้ไขปัญหาและนำไปสู่ความสงบสันติได้อย่างเป็นรูปธรรม สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของสังคมไทย ซึ่งประกอบด้วยคนหลายเชื้อชาติ หลายศาสนา หลายภาษาและวัฒนธรรม สำหรับในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนส่วนใหญ่เชื้อชาติมลายู นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวัน โดยมีภาษาไทยเป็นภาษาราชการ ความแตกต่างดังกล่าวมิได้เป็นปัญหาต่อการอยู่ร่วมกัน ทุกคนเป็นประชาชนพลเมืองไทย กล่าวคือ มีสัญชาติไทย มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญเดียวกัน รวมถึงหลักศาสนา ความเชื่อ ความศรัทธาที่เป็นวิถีชีวิตของมุสลิมด้วย

¹ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. “ทิศทางกระบวนการยุติธรรมไทยในศตวรรษใหม่,” ในปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ลำดับที่ 1 โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพมหานคร : ศิไชร, 2543, น. 8.

² ข้อมูล จากศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศชต.)

ซึ่งโดยหลักการแล้วหน้าที่ให้ความดูแลประชาชนในประเทศชาตินั้น ทางรัฐต้องเป็นผู้คุ้มครองเสรีภาพ คุ้มครองความปลอดภัยให้แก่ประชาชน เมื่อปรากฏว่ามีอาชญากรรมเกิดขึ้นอันมีสาเหตุของความบกพร่องในการทำหน้าที่ของรัฐ ทั้งปัญหาเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอหรือไม่มีบุคคลมาบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ ทำให้มีอาชญากรรมเกิดเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เมื่อรัฐทำหน้าที่ในส่วนนี้บกพร่อง รัฐจะต้องเข้าเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมให้กับเหยื่ออาชญากรรม (Crime Victim) ซึ่งตามปกติตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย เมื่อมีการลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญาแล้ว ในส่วนความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้ามิได้เป็นความผิดที่กฎหมายบัญญัติให้เรียกค่าเสียหายหรือทรัพย์สินคืนได้ จึงควรมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้รัฐเข้ามารับผิดชอบเกี่ยวกับค่าเสียหายดังกล่าวซึ่งในปัจจุบันนี้ว่ากรณีที่ผู้เสียหายจะได้รับค่าตอบแทนจากรัฐมีเพียงค่าตอบแทนค่าเสียหายเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย จิตใจ อันเกิดจากการทำความผิดทางอาญาของผู้อื่นและฐานความผิดเฉพาะความผิดเกี่ยวกับเพศ ชีวิต ร่างกาย ทอดทิ้งเด็กและคนชรา แต่ในความเป็นจริง ความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับนอกจากทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจแล้ว ผู้เสียหายดังกล่าวยังได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินอีกด้วย อย่างเช่นกรณีที่ การลอบวางระเบิดในสามจังหวัดชายแดนใต้ การวางเพลิงเผาทรัพย์สิน บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์หรือบุคคลที่ค้าขายอยู่ในบริเวณเกิดเหตุทำให้ร้านเรือนผู้บริสุทธิ์ ร้านค้า รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ได้รับความเสียหาย ความเสียหายที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดทางอาญาโดยตรงโดยได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิดทางอาญาโดยตรงโดยได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินของผู้เสียหายซึ่งผู้เสียหายก็ได้เป็นผู้ก่อให้เกิดการกระทำความผิดด้วย ดังนั้น ความเสียหายต่อทรัพย์สินดังกล่าว เมื่อนำมาปรับกับพระราชบัญญัติค่าตอบแทนจากรัฐแล้ว ไม่สามารถที่จะได้รับค่าตอบแทนได้ เป็นเพราะบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงเรื่องทรัพย์สินนั่นเอง และผู้ที่ได้รับความเสียหายนี้เป็นทั้งบุคคลที่ถูกกระทำโดยตรง คือผู้ถูกทำร้ายร่างกายเอง และบุคคลที่ถูกกระทบสิทธิ คือ บุคคลที่อยู่ในบริเวณที่เกิดความผิดทางอาญาขึ้น ดังนั้น จะเห็นว่า การที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติถึงความเสียหายเพียง ชีวิต ร่างกาย จิตใจ จึงไม่มีความเพียงพอที่จะเยียวยาผู้เสียหายได้อย่างแท้จริง ทั้งจากคำจำกัดความของ คำว่า “ค่าตอบแทน” ยังหมายความว่า เงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับ เพื่อตอบแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากหรือเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น ซึ่งก็เห็นว่ามีการกล่าวถึงทรัพย์สินด้วย แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับที่รัฐจ่ายค่าตอบแทนนั้นจะต้องเป็นความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และจิตใจ เท่านั้น ดังนั้นเมื่อเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของผู้เสียหาย จึงไม่สามารถได้รับค่าตอบแทนได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นข้างต้น ทำให้เกิดปัญหาว่า ความเสียหายที่รัฐต้องจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายนั้น มีเฉพาะความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือ จิตใจเท่านั้นซึ่งถ้าเป็นความเสียหายต่อทรัพย์สินทั้งที่เกิดจากความผิดอาญาของผู้อื่นที่เกิดจากการกระทำความผิดทางอาญาของผู้อื่นในครั้งเดียวกันนั้น ก็ไม่สามารถเรียกร้องค่าตอบแทนจากรัฐได้และปัญหาในเรื่องฐานความผิดท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย ก็มีการบัญญัติน้อยเกินไป ไม่ครอบคลุมถึงอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทำให้ผู้เสียหายไม่ได้รับการเยียวยาอย่างยุติธรรมจากรัฐ ทั้งที่รัฐจะต้องเข้ามาเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะความบกพร่องจากการทำหน้าที่ของรัฐ จึงควรมีมาตรการทางกฎหมายแก้ไขในเรื่องความเสียหายที่รัฐจะต้องจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายเพิ่มขึ้น และควรเพิ่มเติมฐานความผิดตามท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนฯ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่บุคคลในสังคมที่ถูกกระทำจากอาชญากรรมที่เป็นการกระทำความผิดทางอาญาของผู้อื่น ทั้งเมื่อนำมาปรับเข้ากับแนวคิดหรือปรัชญาของปณิธานว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน ที่ว่า “มนุษย์ทุกคนเกิดมาเท่าเทียมกัน” ทุกคนจะต้องมีความเสมอภาคและเสรีภาพ ตามกฎหมาย ดังนั้น รัฐจึงต้องเข้ามาคุ้มครองผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สินของเขาด้วย เพราะทรัพย์สินเป็นปัจจัยในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตของทุกคนในสังคม ถ้าหากบุคคลใดมีทรัพย์สินเกินกว่าที่จะอุปโภคแล้วยังอาจใช้ส่วนเกินเป็นเครื่องแสดงออกซึ่งความใจกว้างหรือความมีเมตตาจิตต่อมนุษยชาติทั้งเป็นคุณธรรมที่

จะให้คนเป็นตัวของตัวเองและรู้จักพึ่งพาตัวเองด้วย³ จากปัญหาดังกล่าวที่รัฐไม่สามารถจ่ายค่าตอบแทนเกี่ยวกับทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายได้จึงนำสู่การค้นคว้าวิจัยว่าควรมีมาตรการใดบ้างเข้ามาคุ้มครองผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญาของบุคคลอื่นซึ่งมิได้เป็นผู้ก่อให้เกิดความผิดขึ้น แต่เป็นเหยื่อจากความรุนแรงในพื้นที่ เพื่อให้ได้รับการเยียวยาจากรัฐอย่างแท้จริงและเป็นธรรมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาถึงสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองผู้เสียหายหรือเหยื่อจากความรุนแรงที่ได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินจากการกระทำความผิดทางอาญาของผู้อื่น
- (2) เพื่อศึกษาถึงกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันเรื่องค่าชดเชยกรณีได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินในสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (3) เพื่อศึกษาอุปสรรคในการช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายหรือเหยื่อที่ได้รับความเสียหายเกี่ยวกับทรัพย์สินในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจรัฐจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายในความเสียหายต่อทรัพย์สินจากการกระทำความผิดทางอาญาของผู้อื่น ซึ่งเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นในครั้งเดียวกับการกระทำความผิดทางอาญารายการท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 จึงควรมีการบัญญัติกฎหมายให้รัฐต้องจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าวเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหายที่สุจริตที่ได้รับการเยียวยาอย่างเป็นธรรมจากรัฐได้อย่างแท้จริงต่อไป

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) ทราบถึงสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองผู้เสียหายหรือเหยื่อจากความรุนแรงที่ได้รับความเสียหายทางทรัพย์สินจากการกระทำความผิดทางอาญาของผู้อื่น
- (2) ทราบถึงกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันในเรื่องการชดเชยจากรัฐกรณีได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินว่ามีการในกรณีใดบ้างที่จะได้รับการเยียวยา
- (3) ทราบถึงแนวทางช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายจากกรณีทรัพย์สินในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้จากการกระทำความผิดทางอาญา

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

(1) วิธีการศึกษา

ก. ศึกษาวิจัยเอกสาร โดยศึกษาเอกสารวิชาการ ตำรา บทความ รายงานวิจัย แนววินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณา ค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ รายงานการประชุม และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการศึกษาในเรื่องค่าตอบแทนของผู้เสียหายหรือเหยื่อในคดีอาญาหรือในสถานการณ์ความรุนแรง ศึกษาเปรียบเทียบการชดเชยให้กับเหยื่อในต่างประเทศและในประเทศไทย

³ วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 4 ว่าด้วยทรัพย์สิน, กรุงเทพมหานคร: เดือนตุลา, 2545, หน้า 90.

ข. ศึกษาโดยสัมภาษณ์เจาะลึก(In-depth interview) เจ้าหน้าที่กรมคุ้มครองสิทธิเรียกร้อง กระทรวงยุติธรรม ประจำอยู่ในสามจังหวัดชายแดนใต้ และเจ้าหน้าที่ศูนย์เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบฯ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา

ค. ศึกษาโดยจัดสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) สนทนาโดยผู้เข้าร่วมเป็นประชาชนซึ่งเคยได้รับคำชดเชยจากรัฐและผู้ที่ยังไม่รับคำชดเชยจากรัฐในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

(2) กลุ่มตัวอย่าง

ก. เจ้าหน้าที่กรมคุ้มครองสิทธิเรียกร้อง กระทรวงยุติธรรม ประจำอยู่ในสามจังหวัดชายแดนใต้ และเจ้าหน้าที่ศูนย์เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบฯ จังหวัดปัตตานี, จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา

ข. ประชาชนผู้เคยได้รับคำชดเชยจากรัฐตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนค่าใช้จ่ายในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และประชาชนที่ยังไม่เคยได้รับคำชดเชยจากรัฐในสามจังหวัดชายแดนใต้

(3) พื้นที่เป้าหมายการศึกษา

ก. สำนักงานกรมคุ้มครองสิทธิเรียกร้อง ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของประเทศในการเยียวยาความเสียหายในคดีอาญา หรือในคดีเกิดความรุนแรง, ศูนย์เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้

ข. สามจังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา

(4) การรวบรวมข้อมูลความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

ก. รวบรวมข้อมูลความไม่สงบจากศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนใต้

ข. รวบรวมข้อมูลความไม่สงบจากศูนย์เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ โดยรวบรวมข้อมูลการเกิดความไม่สงบในช่วงที่ผ่านมา

(5) วิเคราะห์ข้อมูล

ก. วิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเยียวยา มติคณะรัฐมนตรี

ข. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Dept Interview) เจ้าหน้าที่ในการสำนักงานคุ้มครองสิทธิเรียกร้อง เจ้าหน้าที่ศูนย์เยียวยาจังหวัด และคณะกรรมการศูนย์เยียวยาจังหวัด เพื่อทราบอุปสรรคในการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหาย โดยเฉพาะในกรณีเสียหายแก่ทรัพย์สิน วิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) สนทนาโดยประชาชนผู้ได้รับการเยียวยาจากรัฐและประชาชนที่ยังไม่ได้รับการเยียวยาจากรัฐเพื่อทราบปัญหาและอุปสรรค ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยทำการจำแนกประเภทข้อมูลเป็นหมวดหมู่หรือประเภท โดยใช้เกณฑ์ตามคุณลักษณะที่ข้อมูลนั้นมีอยู่ร่วมกันเป็นตัวจำแนก

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ระบบความยุติธรรมทางอาญามุ่งที่จะควบคุมอาชญากรรมมากกว่าการป้องกัน กล่าวคือ การป้องกันประชาชนหรือบริสุทธิมิให้ตกเป็นผู้เสียหาย อย่างไรก็ตามหากประชาชนต้องตกเป็นผู้เสียหาย รัฐก็ควรมีความรับผิดชอบเบื้องต้นในการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายจากกองทุนสาธารณะ ดังนั้น ปณิญาสากล่าวด้วยหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานของผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบ ได้กำหนดหลักการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาโดยรัฐเมื่อการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายไม่สามารถได้รับชำระเต็มจำนวนจากผู้กระทำผิด หรือโดยทางอื่น รัฐต้องพยายามจัดให้มีการชดเชยความเสียหายทางการเงิน ซึ่งการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมมีมาแต่ยุคโบราณตั้งแต่สมัยพระเจ้าฮัมมูราบี¹

2.1 แนวคิดทฤษฎีการทดแทนความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่อในคดีอาญาโดยรัฐ

นักเหยื่อวิทยาได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม ได้แบ่งทฤษฎีเป็น 3 ทฤษฎี ดังต่อไปนี้

1) ทฤษฎี Victim Precipitation การมีส่วนร่วมของผู้เสียหายหรือ เหยื่ออาชญากรรม โดย Marvin Wolfgang ได้อธิบายว่าเหยื่อบางคนเป็นตัวกระตุ้นทำให้ตนเองต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่นำไปสู่การบาดเจ็บ หรือความตายโดยผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรม อาจมีพฤติกรรมที่แสดงออกหรือหนึ่งเฉย อาจสรุปได้ว่าการกระทำของผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมมีส่วนทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น

2) ทฤษฎี Live Style รูปแบบของวิถีชีวิต นักอาชญาวิทยาเชื่อว่ารูปแบบวิถีชีวิตของคนทำให้ตนเองเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ เช่น การไปเที่ยวสวนสาธารณะในยามวิกาล เป็นต้น

3) ทฤษฎี Routine Activities มีแนวคิดที่ว่า ทุกวันนี้คนส่วนมากอยากฝ่าฝืนกฎหมายเพื่อแก้แค้น ความโลภ และแรงจูงใจอื่นๆ²

จากการศึกษาความหมายของเหยื่ออาชญากรรม จึงส่งผลให้ผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ว่าด้วยเหยื่อวิทยาได้มีแนวคิดที่แตกต่างกัน คือ เหยื่อเป็นผลผลิตของโครงสร้างทางสังคม การเมือง เทคโนโลยีสมัยใหม่อุบัติภัยต่างๆ รวมถึงปัญหาอาชญากรรม³ สังคมมีกฎหมายในการควบคุมสังคมอย่างเป็นทางการเมื่อมีการฝ่าฝืนหรือล่วงละเมิดต่อกฎหมาย ผู้ตกเป็นผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม ต้องมีผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อความเสียหายเพราะมีพฤติกรรม ฝ่าฝืนระเบียบสังคม⁴ และการชดเชยความเสียหายของรัฐต่อเหยื่ออาชญากรรม เพราะรัฐไม่สามารถปกป้องคนมิให้ตกเป็นผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม รวมทั้งเรื่องการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับระหว่างเหยื่อกับอาชญากร จนทำให้เกิดการกระทำความผิดขึ้น⁵

¹ ประธาน วัฒนวานิชย์. “กฎหมายทดแทนความเสียหายแก่เหยื่ออาชญากรรม : แนวความคิดทางด้านรัฐสวัสดิการ” วารสารนิติศาสตร์, 9, 1 , มิถุนายน- สิงหาคม 2520 , น. 73

² สุดสงวน สุธีสร. เหยื่ออาชญากรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2543, น. 6-9

³ อรรถพร ชูบำรุง และศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด. ว่าด้วยเหยื่ออาชญากรรม (Victimology). พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม: โรงพิมพ์สถาบันสารานศุขอาเซียน, น. 2.

⁴ สุดสงวน สุธีสร. เหยื่ออาชญากรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2543 , น. 4

⁵ Isdore Silver. Criminology: An introduction. New York: Barnes & Noble Books, 1981,p. 244

กลไกการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาโดยรัฐ จัดตั้งเป็นคณะกรรมการซึ่งอยู่ในรูปของ “องค์กรกึ่งตุลาการ” โดยคณะกรรมการจะทำหน้าที่พิจารณาความเสียหาย และทำการจ่ายค่าชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย เช่น ประเทศอังกฤษ คณะกรรมการประกอบด้วยทนายความ ถูกแต่งตั้งโดย The Home Secretary หลักปรึกษากับ Lord Chancellor คณะกรรมการนี้สังกัดกระทรวงยุติธรรม และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเป็นที่สุด ประเทศสหรัฐอเมริกา “คณะกรรมการ” ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยผู้ปกครองรัฐ (Governor) โดยคำแนะนำของสภา Senate ประเทศญี่ปุ่นได้จัดตั้งในรูปของคณะกรรมการความปลอดภัยแห่งชาติ ส่วนศาล เป็นผู้ที่มีอำนาจในการวินิจฉัยการจ่ายค่าชดเชยความเสียหาย เช่น มลรัฐแมสซาชูเซต และหน่วยงานในลักษณะอื่นเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาจ่ายค่าชดเชยความเสียหาย เช่น มลรัฐแคลิฟอร์เนีย บริหารโดย State Social Welfare Director เป็นต้น

นอกจากนี้การชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา รัฐจำเป็นต้องมีแหล่งเงินทุนเพื่อจัดสรร โดยแหล่งเงินทุนดังกล่าว จะทำให้การชดเชยความเสียหายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) รัฐจัดสรรจากภาษีของประชาชนเป็นงบประมาณประจำปีของรัฐโดยตรง เช่น ประเทศออสเตรเลีย ประเทศญี่ปุ่น
- 2) รัฐจัดตั้งกองทุนเพื่อชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย โดยเงินที่ได้มานั้นอาจได้จากค่าปรับในคดีอาญา เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาในเรื่องของการทดแทนค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาหรือเหยื่ออาชญากรรม ก่อนที่จะใช้บังคับกฎหมายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 จำนวนสองเรื่องคือ งานของอัญชลี ฉายสุวรรณ โดยเห็นว่ามีข้อบกพร่องมากมายในการทดแทนค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาหรือเหยื่ออาชญากรรม และงานของเข็มจุฑา สุวรรณจินดา ซึ่งได้ศึกษาการคุ้มครองผู้เสียหายในคดีเกี่ยวกับทางเพศ โดยไม่ได้เน้นประเด็นในค่าทดแทน และหลังจากกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ประกาศใช้ก็ได้มีการศึกษาในงานของชนัญญา กิจทวี ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมในคดีอาญาโดย รัฐสอดคล้องตามปณิญาสากล่าวด้วยหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานของผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมหรือไม่

อัญชลี ฉายสุวรรณ (2533: 30-82) ทำการศึกษาเรื่อง การทดแทนค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาหรือเหยื่ออาชญากรรม จากการศึกษาพบว่า เมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้นบุคคลเหล่านั้นย่อมมีสิทธิตามกฎหมายในอันที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากผู้กระทำความผิด แต่โดยที่ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดโดยทั่วๆ ไปไม่เอื้ออำนวยต่อการชำระหนี้ค่าสินไหมทดแทน รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาดำเนินการตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีข้อบกพร่องอยู่มากมาย อันทำให้การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่อาจจะกระทำได้อย่างสมดังเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ความเสียหายที่เหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหายได้รับนั้น สมควรที่จะมีการเยียวยาแก้ไขให้ได้มากที่สุด แต่ด้วยเหตุผลในเรื่องอุปสรรคของปัญหาการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้กระทำความผิดดังกล่าว ภาระหน้าที่ในการเยียวยานี้จึงควรตกอยู่กับรัฐ โดยที่รัฐรับเป็นผู้จ่ายค่าทดแทน (Compensation) ให้แก่เหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหายแทนผู้กระทำความผิดนอกเหนือไปจากการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งหลักการจ่ายค่าทดแทนให้แก่เหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหายโดยรัฐดังกล่าวนี้อยู่บนพื้นฐานของหลักการ 3 ประการ คือ 1) รัฐปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันมิให้เกิด

อาชญากรรมขึ้นในสังคมบกร่อง 2) ผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเป็นบุคคลที่ได้รับผลร้ายแทนสมาชิกอื่นในสังคม สังคมจึงต้องมีช่วยเหลือบุคคลนั้น 3) เป็นการขยายการบริการทางด้านสวัสดิการสังคม

เชมจุทา สุวรรณจินดา(2540, น.บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและข้อบกพร่องของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในส่วนของการสอบสวนและการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลเกี่ยวกับความผิดทางเพศที่มีผู้เสียหายเป็นเด็กของประเทศไทย และนำไปเปรียบเทียบกับกระบวนการยุติธรรมของต่างประเทศ เช่นประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และแคนาดา ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่กระบวนการดังกล่าวได้รับการพัฒนามาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการค้นหาและกำหนดมาตรการที่เหมาะสม เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยสามารถช่วยปกป้องคุ้มครองเด็กซึ่งตกเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดทางเพศได้ดียิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยพัฒนารูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินการให้มีลักษณะและวิธีการเป็นพิเศษกว่าคดีอาญาทั่วไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการค้นหาความจริงสำหรับดำเนินคดีอาญาที่เด็กถูกกระทำละเมิดทางเพศ และก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานหรือกดดันทางด้านจิตใจและอารมณ์ต่อเด็กซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีในอันที่จะต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ด้วย

ชนัญญา กิจทวี(2546:45-175) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมในคดีอาญาโดยรัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการและกลไกการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมในคดีอาญาโดยรัฐ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 รวมทั้งกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2546 เปรียบเทียบกับแนวคิด หลักการ และกลไกการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมในคดีอาญาโดยรัฐ ตามปณิธานสากลว่าด้วยหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานของผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบว่าสอดคล้องหรือขัดแย้งกันหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขพระราชบัญญัติ และกฎกระทรวงดังกล่าวของประเทศไทยให้เกิดความชัดเจน เสมอภาค และมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ต่อไป

จากการศึกษาพบว่า แนวคิด หลักการ และกลไกการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมในคดีอาญาโดยรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่นและพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 รวมทั้งกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2546 เห็นว่าสอดคล้องกับแนวคิด หลักการและกลไก เรื่องการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมในคดีอาญาโดยรัฐตามปณิธานสากลว่าด้วยหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานของผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบ กล่าวคือ ในเรื่องแนวคิด การชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมในคดีอาญาโดยรัฐ เห็นว่ารัฐต้องรับผิดชอบชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรม เพราะรัฐไม่สามารถคุ้มครองพลเมืองของตนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมและถือว่าการขยายบริการด้านสวัสดิการสังคม ด้วยแนวคิดที่ว่า รัฐควรให้ความช่วยเหลือในกรณีหลักการ การชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรมในคดีอาญาโดยรัฐ เห็นว่าผู้มีสิทธิได้รับการชดเชย หมายถึง ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมที่ได้รับความเสียหายแก่ร่างกาย หรือจิตใจ จากการกระทำความผิดอาญาที่ร้ายแรง และทายาทของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม หากผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมถึงแก่ความตาย สำหรับความผิดที่รัฐจะชดเชยต้องเป็นความผิดอาญาที่ร้ายแรง เช่น ความผิดเกี่ยวกับเพศ ชีวิต และร่างกาย ในส่วนประเภทของการชดเชยความเสียหาย ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ ในกรณีที่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมที่ได้รับความเสียหายแก่ร่างกายหรือจิตใจ รัฐจะชดเชยความเสียหายเป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย หรือจิตใจ และค่าเสียหายอื่นตามที่เห็นสมควร หากผู้เสียหายหรือเหยื่อ

อาชญากรรมได้รับความเสียหายจนถึงแก่ความตาย รัฐจะชดเชยค่าเสียหายเป็นค่าทำศพ รวมถึงค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอื่น
นอกจากนี้รัฐควรจัดตั้งกองทุนให้กับผู้มีสิทธิได้รับการชดเชยความเสียหายต่อไป

บทที่ 3

สิทธิของผู้เสียหายหรือเหยื่อในคดีอาญา

เนื่องจากในสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการกระทำความผิดของผู้คนมากมาย หลายคดี และแต่ละคดีก็มีความซับซ้อน ทั้งวิธีการทำความผิด และตัวผู้กระทำความผิด แต่เมื่อความผิดอันเกี่ยวข้องกับ ความรุนแรงในสถานการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้น สิ่งที่เป็นผลของการกระทำความผิดอาญาของผู้คนนั้น ทำให้มีความเสียหายเกิดขึ้น ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นก็มีความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน ทั้งผู้เสียหายหรือเหยื่อที่ถูก กระทำความผิดโดยตรงและผู้เสียหายหรือเหยื่อที่ได้รับผลจากการกระทำความผิดนั้นๆ โดยเฉพาะทรัพย์สินของผู้เสียหายหรือเหยื่อจึงต้องพิจารณาถึงปัจจุบันว่ามีหลักเกณฑ์วิธีการเช่นใดในการเยียวยาให้กับผู้บริสุทธิ์

3.1 การใช้ชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่อในประเทศไทย

(1) กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อมีการกระทำความผิดอาญา ไม่ว่าฐานความผิดอะไร ความเสียหายที่เกิดขึ้น นั้น คือ ความเสียหายเกี่ยวกับชีวิต เกี่ยวกับร่างกาย และเกี่ยวกับจิตใจ และที่สำคัญคือความเสียหายต่อทรัพย์สินของผู้เสียหาย เพราะในปัจจุบันนี้ทรัพย์สินเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคมมาก ไม่ว่าจะเป็นทำอะไรอยู่ไหนอย่างเช่น ในเรื่องที่อยู่อาศัย หรือการแต่งตัวบุคคลทั่วไป ย่อมมีทรัพย์สินของมีค่าเป็นเครื่องประดับส่วนตัว และเมื่อออกไปทำกิจธุระ ก็ต้องมีการใช้จ่ายพาหนะ หรือทรัพย์สินนั้นอาจเป็นอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ ซึ่งเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น เป็น ที่แน่นอนว่าทรัพย์สินจะเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของผู้ได้รับความเสียหายด้วย

ทรัพย์สินคือสิ่งที่มีรูปร่างและไม่รูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่า มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น ความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับนอกจากเป็นความเสียหายแก่ชีวิตร่างกายจิตใจแล้ว ผู้เสียหายยังได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สินอีกด้วยเพราะทรัพย์สินเป็นส่วนประกอบในการดำรงชีวิตในสังคม ทั้งยังเป็นปัจจัยในการดำรงชีพของประชาชนในสังคมด้วย

เมื่อผู้เสียหายได้รับความเสียหาย จึงถือเป็นการทำละเมิดต่อผู้เสียหายซึ่งตามมาตราดังกล่าว ผู้เสียหาย จะต้องไปฟ้องร้องในทางแพ่งเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน เพราะเมื่อมีการทำละเมิด และเกิดความเสียหายต้องมีการชดเชยค่าสินไหมทดแทน ซึ่งตามมาตรา 420 มีสาระสำคัญคือ¹

1) ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย

“กระทำต่อบุคคลอื่น” ละเมิดนั้นจะต้องมีการกระทำ ซึ่งยังหมายรวมถึงการงดเว้นการที่จะกระทำด้วย ดังนั้น การกระทำก็เป็นการเคลื่อนไหวกörperร่างกายที่อยู่ในบังคับของจิตใจ² รวมถึง การประทุษร้ายต่อสิทธิของผู้อื่น โดยปราศจากอำนาจหรือเกินกว่าอำนาจที่มีอยู่ นั่นก็หมายความว่า การละเมิดสิทธิของผู้อื่นเป็นความผิดกฎหมายอยู่ในตัวโดยไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้ว่าการกระทำเช่นนั้นผิดต่อกฎหมาย เว้นแต่ผู้กระทำจะมีอำนาจกระทำเช่นนั้นได้³ การกระทำละเมิด ตามประมวลกฎหมายของญี่ปุ่นนั้น เป็นการกระทำที่ต่างหากไปจากการไม่ปฏิบัติตามหนี้ ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นเสียหาย โดยผู้กระทำไม่มีอำนาจที่จะทำเช่นนั้น

¹ พจน์ ปุษปาคม, ละเมิด, กรุงเทพมหานคร: เนติบัณฑิตยสภา, 2542, หน้า 2-3.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 44.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 46.

“โดยผิดกฎหมาย” มีความหมายว่า ถ้าการกระทำนั้นเป็นการล่วงละเมิดสิทธิโดยผิดหน้าที่ที่ต้องเคารพต่อสิทธิ นั้น เป็นการกระทำผิดกฎหมายในตัวไม่ต้องมีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำผิดกฎหมายอีกชั้นหนึ่ง แต่ถ้าจำเลยรู้แล้วฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ก็เป็นการกระทำผิดกฎหมายในตัว ดังนั้นการกระทำผิดกฎหมายนี้ผู้กระทำได้ไม่ต้องไม่มีอำนาจกระทำ ถ้ามีอำนาจกระทำได้ก็ไม่ใช่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย เช่น มีกฎหมายบัญญัติอำนาจไว้โดยตรงหรือมีอำนาจตามสัญญา หรือ อาศัยอำนาจตามคำพิพากษา หรือนิติโทษกรรมหรือการกระทำโดยความยินยอมของผู้เสียหาย

2) กระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ

การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ก่อความเสียหายขึ้น ควรถือว่าเขาเป็นผู้ละเมิดแล้ว จาก ทฤษฎี “รับภัย” โดยมีเหตุผลว่า มนุษย์ทำการใด ๆ ขึ้นยอมเป็นการเสี่ยงภัย มีผลดีก็ได้ มีผลร้ายก็ได้ ผู้ทำก็ต้องรับผลแห่ง การเสี่ยงภัยนั้น และการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ เป็นสาระสำคัญประการที่สอง ของละเมิดเพราะแม้ว่าจะไม่มี อำนาจทำได้แต่มิใช่ทำให้เกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ไม่ต้องรับผิด คำว่า “จงใจ” ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ได้อธิบายไว้จึงต้องเทียบเคียงจากถ้อยคำในกฎหมายที่มีความหมายอย่างเดียวกันหรือใกล้เคียง กันคือคำว่า “เจตนา” ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรค 2 ได้แก่ การกระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและใน ขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือยอมเสี่ยงเห็นผลของการกระทำนั้น ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับคำว่า “จงใจ” ที่ ตรงกันก็คือรู้สำนึกในการกระทำ มีปัญหาพิจารณาต่อไปว่า จะต้องกระทำโดยต้องการผลคือประสงค์ต่อผลหรือเพียงแต่ เล็งเห็นผล ตรงนี้ ท่านอาจารย์ จิตติ ดิงศภัทิย์ ได้มีความเห็นว่า “การกระทำโดยจงใจในเรื่องละเมิด เป็นการกระทำที่ต้องมี ผลเสียหายเกิดขึ้น ต่างหากจากการกระทำ ถ้ามีเพียงแต่การกระทำโดยไม่มีความเสียหายย่อมไม่เป็นการละเมิด การกระทำ โดยจงใจจึงหมายความว่า การกระทำโดยประสงค์ต่อผลคือความเสียหายเท่านั้น ถ้าไม่ประสงค์ต่อผลคือความเสียหายเช่น วนั้นแล้ว แม้จะเล็งเห็นผลก็ไม่ใช่จงใจกระทำ อาจเป็นเพียงประมาทเลินเล่อได้อีกส่วนหนึ่ง แต่ผู้กระทำประสงค์ให้เกิด ความเสียหายเป็นการจงใจกระทำแล้วแม้ความเสียหายจะเกิดขึ้นนอกเหนือความประสงค์เป็นปัญหาเพียงค่าเสียหายที่ต้อง ใช้มากน้อยเพียงใดเท่านั้น”⁷

“ประมาทเลินเล่อ” เป็นความผิดประการหนึ่งที่จะต้องรับผิดฐานละเมิดซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ ก็มีคำอธิบายไว้ว่าเป็นการกระทำอย่างไร จึงต้องนำไปเทียบเคียงกับกฎหมายอาญา ที่บัญญัติว่ากระทำโดยประมาท ได้แก่ กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนาแต่กระทำ โดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจะต้องมีตามวิสัย และพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ ประมาทเลินเล่อเป็นการกระทำ จึงต้องเป็นการกระทำโดยรู้สำนึกคือเคลื่อนไหวร่างกายที่อยู่ในบังคับของจิตใจ โดยการกระทำย่อมหมายความว่ารวมถึงการ งดเว้นที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลด้วย ซึ่งขนาดของความระมัดระวัง โดยปกติก็ต้องดูจากพฤติการณ์ต่างกันไป และถ้า เป็นการกระทำของผู้ใหญ่ ก็ต้องนำมาตรฐานความประพฤติของบุคคลในสังคมทั่วไปโดยส่วนเฉลี่ยประมาณ

ส่วนคำว่า “วิสัยและพฤติการณ์” ซึ่งในการพิจารณาประมาทเลินเล่อหรือไม่ต้องวินิจฉัย คำว่า วิสัยและ พฤติการณ์ ควบคู่กันไป กล่าวคือ วิสัย เป็นความประพฤติของบุคคลอันสมควรใช้ความระวังในเหตุการณ์อย่างนั้น ส่วน

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 49.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 110.

⁶ จิตติ ดิงศภัทิย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2538 , หน้า 107

⁷ พจน ุญปาคม, อ้างแล้ว, หน้า 113-114.

พฤติกรรม เป็นข้อเท็จจริงประกอบเป็นเหตุการณ์ ซึ่งมีการกระทำเป็นลำดับแล้วเกิดเป็นเหตุให้มีผลเสียหายตามมาเพราะเหตุนั้น⁸

3) ทำให้บุคคลอื่นเสียหาย

ในกฎหมายลักษณะละเมิด กฎหมายให้ความคุ้มครองชีวิต ร่างกายอนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนั้นเมื่อทำความเสียหายนอกจากนี้ก็ไม่เป็นการละเมิด เช่น ความเศร้าโศกเสียใจ ดีใจ แค้นใจ ดังนั้นการกระทำละเมิดสิ่งที่เป็นสาระสำคัญคือการก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น จึงขอแยกพิจารณาถึงความเสียหายตามกฎหมายลักษณะละเมิดได้ดังนี้

ก. ความเสียหายแก่ชีวิตและร่างกาย ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติไว้ในมาตรา 288 ถึงมาตรา 300 ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับ การทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและร่างกายของผู้ถูกระทำความผิดทั้งเป็นการกระทำโดยเจตนาและประมาทซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้น ได้แก่ ความตาย ได้รับอันตรายแก่ร่างกาย เสียอวัยวะที่สำคัญ

ข. ความเสียหายแก่นาม譽 เป็นความสุขสบายของร่างกาย กฎหมายจึงคุ้มครองประโยชน์ของบุคคลที่จะอยู่อย่างสงบสุขตามสมควรตามตำแหน่ง ที่อยู่หรือทำเลผู้ใดทำให้เดือดร้อนแก่ผู้อื่นที่จะอยู่อย่างสงบสุขจะเป็นด้วยทำให้มีกลิ่น เสียง คว้น จนทำให้เสียความสุขทางใจหรือทางกาย ก็เป็นความเดือดร้อนรำคาญ เป็นละเมิด ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกค่าเสียหายและห้ามการกระทำอันก่อให้เกิดความเดือดร้อนนั้น⁹

ค. ความเสียหายต่อเสรีภาพ อาจเป็นการข่มขืนใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือจำยอมต่อสิ่งใด โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของผู้ถูกข่มขืนใจนั้นเอง หรือผู้อื่น หรือโดยใช้กำลังประทุษร้ายจนผู้ถูกข่มขืนใจต้องจำยอม หรือเป็นการหน่วงเหนี่ยวกักขัง ดังนั้นการกระทำให้เกิดความเสียหายต่อเสรีภาพ เป็นการกระทำของผู้กระทำความผิดโดยตรง¹⁰

ง. ความเสียหายต่อทรัพย์สิน ในเรื่องเดียวกับทรัพย์สินนี้ มีบัญญัติไว้ในทั้งประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ ในประมวลกฎหมายอาญา ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ทำให้เสียทรัพย์¹¹ ส่วนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็บัญญัติในเรื่องทรัพย์สิน ทั้งรวมถึงสิทธิของเจ้าของทรัพย์สิน เช่น เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่าย ทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้นกับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย¹² ดังนั้นถ้ามีการเอาทรัพย์สินของเราไปทำลาย หรือทำให้เสื่อมค่า ทำให้ไร้ประโยชน์ โดยไม่มีอำนาจเป็นการทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหายโดยเจ้าของทรัพย์สินสามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนได้

จ. ความเสียหายต่อสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด หมายความว่าถึง สิทธิที่กฎหมายรับรองคุ้มครองได้ เช่น สิทธิในการใช้ทางบกทางน้ำทางสาธารณะ ผู้ใดจะเข้าปลูกสร้างขวางกั้นหรือหวงหรือมิให้ใช้ประโยชน์ไม่ได้

ในปัจจุบันผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สิน อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น จะต้องนำคดีมาฟ้องเรียกค่าเสียหายเอาจากผู้กระทำความผิดอาญาโดยฟ้องเป็นคดีแพ่ง และนำหลักเรื่องละเมิดมาเป็นมูล

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 148.

⁹ พจน์ ปุຍปาคม, เรื่องเดียวกัน, หน้า 182.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 181.

¹¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334-336

¹² ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336

คดี¹³ ซึ่งการฟ้องคดีแพ่งดังกล่าวก็ทำให้เป็นภาระแก่ผู้เสียหายกล่าวคือ ในการฟ้องคดีแพ่งเรื่องหนึ่ง จะต้องมีการใช้จ่ายต่างๆ มากมาย เช่น ค่าทนายความ ค่าฤชาธรรมเนียมศาล และระยะเวลาที่ศาลจะพิพากษาก็เป็นระยะเวลานาน ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สินจึงไม่ได้รับการเยียวยาในเบื้องต้น เพื่อชดเชยถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นในบางกรณี ถ้าปรากฏว่าผู้กระทำความผิดอาญาเป็นใครก็ไม่มีใครทราบได้ ซึ่งผู้เสียหายก็ไม่อาจทราบได้ ก็ไม่สามารถที่จะไปฟ้องร้องกับใครให้มารับผิดชดใช้ค่าเสียหาย ทั้งในคดีอาญาก็ไม่สามารถจับตัวผู้ต้องหาได้ จึงเป็นการที่ยากอย่างยิ่งที่ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สินจะได้รับค่าเสียหาย

กรณีที่มีการจับตัวผู้กระทำความผิดอาญาได้ และถูกลงโทษ เมื่อมีการฟ้องร้องคดีแพ่ง แม้ผลของคดีจะทำให้ผู้เสียหายได้รับค่าเสียหาย แต่เมื่อผู้กระทำความผิดถูกจำคุกก็ไม่มีรายได้หรือไม่มีทรัพย์สินที่จะนำมาชำระค่าเสียหาย และถ้าเป็นกรณีที่จะต้องมีการยึดทรัพย์สิน ก็ตกเป็นภาระของผู้เสียหายที่จะต้องสืบค้นหาว่าทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดอาญามีอะไร อยู่ที่ไหน เพื่อที่จะนำเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดียึดทรัพย์สิน ในส่วนกรณีที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า การที่ผู้เสียหายจะได้รับการเยียวยา และได้รับค่าเสียหายเพื่อชดเชยทรัพย์สินที่เสียหายไปจะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากอย่างยิ่ง และในปัจจุบันมีกฎหมายบังคับใช้เกี่ยวกับความเสียหายที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่จะได้รับค่าตอบแทนเมื่อทรัพย์สินได้รับความเสียหาย เช่น การประกันภัย การประกันวินาศภัย แต่ในส่วนของประกันภัย การประกันวินาศภัยก็จะมีปัญหาในภัยที่เกิดขึ้นเพราะหากเป็นภัยที่เกิดจากการก่อการร้าย อันเนื่องมาจากในสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการกระทำที่ครอบคลุมประกอบตามประมวลกฎหมายอาญาฐานก่อการร้าย¹⁴ บริษัทผู้รับประกันภัยก็จะไม่คุ้มครอง หรือหากผู้เอาประกันภัยให้คุ้มครองก็ต้องจ่ายเบี้ยประกันในจำนวนที่สูง จึงทำให้ผู้ทำประกันไม่ยอมจ่ายเบี้ยประกันในอัตราที่สูง

(2) พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 เมื่อมีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น และผู้เสียหายได้รับความเสียหาย ก็ปรากฏว่าผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และจิตใจ นั้นสามารถเรียกร้องค่าตอบแทนได้ แต่ถ้าผู้เสียหายนั้นได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สิน ก็ไม่สามารถเรียกร้องให้รัฐจ่ายค่าตอบแทนได้ ทั้งที่ได้รับความเสียหายมาในครั้งเดียวกัน ซึ่งในส่วนนี้ผู้เสียหายก็ต้องนำคดีไปดำเนินการฟ้องร้องด้วยตนเองเป็นการใช้สิทธิทางศาลและเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งต่อไป

ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาของประเทศไทยนั้น มีรูปแบบการให้การช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาด้วยวิธีการทดแทนค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายในคดีอาญาด้วยวิธีการทดแทนค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายในคดีอาญา โดยมีคณะกรรมการที่เรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา” ซึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมคุมประพฤติ ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ผู้แทนกรมสวัสดิภาพและคุ้มครองแรงงาน ผู้แทนสภานายความ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีอีกห้าคนเป็นกรรมการ ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างน้อยด้านละหนึ่งคน ทั้งนี้ คณะกรรมการจะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ อัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยคำนึงพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิด และสภาพความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ รวมทั้งโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่นด้วย และมีการบัญญัติให้สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเป็นหน่วยงานที่

¹³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420

¹⁴ ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 1/1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย มาตรา 135/1-135/4

รับผิดชอบในการช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาโดยตรงตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนค่าใช้จ่ายในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งมีรูปแบบในการช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา โดยความคิดที่ผู้เสียหายจะได้รับการช่วยเหลือเยียวยา คือ ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อชีวิต ความผิดต่อร่างกาย ความผิดฐานทำให้แท้งลูก ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก ซึ่งผู้เสียหายได้รับความเสียหายเฉพาะแก่ชีวิต ร่างกาย และจิตใจ แต่ไม่รวมถึงความเสียหายต่อทรัพย์สิน โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวใช้บังคับทั่วประเทศรวมถึงจังหวัดชายแดนใต้ด้วย

เมื่อผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญาของผู้อื่น โดยผู้เสียหายมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย แต่การกระทำความผิดอาญานั้น เกิดขึ้นก็เนื่องจากการนโยบายหรือการทำงานของรัฐบาลมีความบกพร่อง รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐทำหน้าที่บกพร่อง เมื่อนำมาประกอบกับสิทธิมนุษยชนซึ่ง รัฐบาลมีหน้าที่ต้องคุ้มครองชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชนแล้ว รัฐบาลจึงต้องเข้ามาเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อไป จึงจะทำให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข และมีความยั่งยืนต่อไป ซึ่งในปัจจุบันเมื่อมีการประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 นั้น มีการชดเชยค่าตอบแทนผู้เสียหายได้อย่างยุติธรรมหรือไม่ เพราะความเสียหายบางอย่างไม่สามารถได้รับค่าตอบแทนได้อันถือว่า กฎหมายดังกล่าวมิได้มีการเยียวยาผู้เสียหายให้ได้รับค่าตอบแทนได้อย่างแท้จริงทั้งที่ผู้เสียหายมิได้ก่อให้เกิดการกระทำความผิดโดยผู้เสียหายได้รับเพียงค่าตอบแทนต่อชีวิต ร่างกาย หรือจิตใจ แต่ในส่วนความเสียหายแก่ทรัพย์สิน ไม่สามารถเรียกร้องค่าตอบแทนจากรัฐได้ และฐานความผิดท้ายพระราชบัญญัติก็บัญญัติฐานความผิดไว้น้อยเกินไป ซึ่งความผิดฐานอื่น เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ก็สามรถที่จะทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และจิตใจได้ แต่ก็ไม่สามารถเรียกร้องค่าตอบแทนได้

3.2 การชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่อในต่างประเทศ

ในประเทศแคนาดา โดยเฉพาะรัฐวิกตอเรีย ได้มีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้เสียหายไว้ใน Criminal Injury Compensation Act R.S.B.C.1996 โดยกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติถึงความหมายของผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญาว่า เป็นผู้ได้รับความเสียหายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือการตั้งครรภ์ (“injury” means bodily harm, includes psychological harm, or pregnancy)¹⁵ ซึ่งความเสียหายแก่ร่างกายนี้จะหมายถึงความเสียหายต่อชีวิตด้วย เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญา หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดทางอาญาที่สามารถขอรับค่าตอบแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งผลประโยชน์ที่สามารถขอรับได้คือ ผลประโยชน์ประเภทที่บัญญัติไว้ใน section 4 (“benefit” means a benefit in a category set out in section 4);¹⁶ ทั้งในกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติถึงผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญา (เหยื่ออาชญากรรม) ว่ามีความหมายถึง บุคคลที่ไม่ใช่บุคคลที่เป็นพยาน แต่เป็นคนที่ถูกฆ่า หรือได้รับบาดเจ็บอันเนื่องจากการกระทำความผิดทางอาญา (ก) ที่บัญญัติถึงการกระทำความผิดไว้ (ข) ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำใน section 3(1)(a)(ii) (“victim” means a person, other than a witness, who is a killed or injured as a direct result of (a) a prescribed offence, or (b) an event referred to in section 3 (1) (a) (ii);)¹⁷ แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายนี้จะไม่ใช่กับการตายของเหยื่ออาชญากรรมที่การกระทำความผิดทางอาญานั้นเกิดขึ้น ก่อนวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.1972 หรือความตาย ความบาดเจ็บ ของบุคคลอันเนื่องมาจากทางในที่จ้างแรงงาน (This Act does not apply with respect to (a) the death or of a victim that is the result of (i) an offence or event that occurred on or before July 1,

¹⁵ Crime victim Assistance Act (SBC 2001) chapter 38, Part 1 Interpretation and Application of Act ,In this Act: injury

¹⁶ Crime victim Assistance Act (SBC 2001) chapter 38, Part 1 Interpretation and Application of Act, In this Act: benefit

¹⁷ Crime victim Assistance Act (SBC 2001) chapter 38, Part 1 Interpretation and Application of Act, In this Act: victim

1972, or (ii) the operation of a motor vehicle, other than an assault using a motor vehicle, or (b) the death or injury of a person that arises out of, and occurs in the course of, that person's employment)¹⁸

ในส่วนของการให้ผลประโยชน์แก่ผู้เสียหาย กฎหมายนี้ได้บัญญัติไว้ใน section 4 ในหัวข้อ Award of benefits คือ ภายใต้ข้อบังคับเมื่อมีผู้ร้องขอรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำใน section 3 (1) โดยเหยื่อสามารถขอรับผลประโยชน์อันเกิดจากการทำความผิดที่บัญญัติไว้หรือทำให้เหยื่อได้รับบาดเจ็บ ให้ผู้อำนวยการให้ผลประโยชน์แก่เหยื่อภายใต้ข้อกำหนดและข้อจำกัดตามที่ผู้อำนวยการเห็นเหมาะสมดังนี้ (ก) ค่าใช้จ่ายทางแพทย์และทันตกรรม (ข) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยาตามใบสั่งแพทย์ (ค) การช่วยเหลือในความไร้ความสามารถ (ฅ) ค่าใช้จ่ายในการปรึกษาหรือพบแพทย์ (ง) ค่าใช้จ่ายในวิชาชีพ (จ) ค่าใช้จ่ายในการป้องกันคุ้มครองหรือการบริการ (ฉ) ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมหรือจัดหาให้ใหม่ในความเสียหายเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ (ช) ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมบ้าน การบำรุง และการขนย้าย (ซ) ค่าดัดแปลงพาหนะหรือซื้อยานพาหนะ (ญ) ค่าแม่บ้านค่าเลี้ยงดูเด็กและการดูแลส่วนตัว (ส่วนบุคคล) (ฎ) ค่าขาดรายได้ (ฏ) ค่าเดินทาง และการขนส่ง (ฐ) ประเภทที่กำหนดหรือบัญญัติไว้อื่น ๆ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า กฎหมายของประเทศแคนาดา รัฐวิกตอเรีย จะมีการจ่ายให้กับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สิน ซึ่งเป็นสังหาริมทรัพย์ ทั้งที่เป็นการซ่อมแซม หรือการเคลื่อนย้าย การบำรุงรักษา สังหาริมทรัพย์ด้วย แต่อย่างไรก็ตามเมื่อมีการจ่ายค่าตอบแทนให้แล้ว ผู้เสียหายหรือเหยื่อจะต้องโอนสิทธินี้ให้แก่ผู้อำนวยการ ซึ่งในส่วนนี้จะแตกต่างจากการชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายในตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายในประเทศไทย ซึ่งเมื่อมีการจ่ายค่าตอบแทนแล้ว จะไม่มีการโอนสิทธิให้แก่สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายแต่อย่างใด เพียงแต่การจ่ายค่าตอบแทนของรัฐวิกตอเรียจะมีการจ่ายถึงความเสียหายทุกชนิดที่เกิดขึ้น ซึ่งในประเทศไทยจะจ่ายเฉพาะความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และจิตใจ เท่านั้น

¹⁸ Ibid., p.169.

บทที่ 4

บทวิเคราะห์

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าว จึงได้มีนโยบายในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบตามลำดับ ดังนี้

1) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2547

เห็นชอบในหลักการตามนโยบายของนายกรัฐมนตรีในการให้ความช่วยเหลือข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เสียชีวิตอันเนื่องมาจากการก่อความไม่สงบ มิใช่เกิดจากสาเหตุส่วนตัว เพื่อเป็นการจุนเจือและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนอย่างเร่งด่วน สมควรที่ทางราชการจะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ครอบครัวของผู้ได้รับผลกระทบ ในอัตราครอบครัวละ 100,000 บาท จากเงินโครงการสาธารณประโยชน์จากรายได้โดยการออกสลากพิเศษ ซึ่งกระทรวงการคลังได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ รายละ 50,000 บาทด้วย ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2547 เป็นต้นไป

2) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2547

อนุมัติให้จัดทำประกันภัยแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ(รวมลูกจ้างประจำ) ของทุกหน่วยงานที่ปฏิบัติงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้ร่วมกับกรมการประกันภัยดำเนินการโดยใช้จ่ายจากเงินโครงการสาธารณประโยชน์จากรายได้โดยการออกสลากพิเศษ มีเงื่อนไขของการเอาประกันภัย คือ เป็นการประกันภัยอุบัติเหตุหมู่ข้าราชการ เบี้ยประกันภัยสุทธิ คนละ 500 บาท/คน/ปี โดยคุ้มครองการเสียชีวิตหรือทุพพลภาพถาวรในวงเงินประกันจำนวน 500,000 บาท ทั้งนี้ มีผู้เอาประกันภัยจำนวน 31,367 คน เบี้ยประกันภัยเป็นเงิน 15,688,000 บาท

3) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 กันยายน 2547

ให้จ่ายเงินช่วยเหลือแก่ทหาร ตำรวจ อาสมัคร กำนัน และผู้ใหญ่บ้านที่ปฏิบัติงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เสียชีวิตหรือทุพพลภาพจากการก่อความไม่สงบ ในวงเงินรายละไม่เกิน 500,000 บาท จากเงินโครงการสาธารณประโยชน์จากรายได้โดยการออกสลากพิเศษ โดยไม่ต้องทำการประกันภัยเช่นเดียวกับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐส่วนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

ให้ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้ทำประกันภัยและได้รับความคุ้มครองตามกรมธรรม์ในกรณีเสียชีวิตและทุพพลภาพถาวรแล้ว ได้รับความช่วยเหลือจากการประกันภัยอย่างเดียว โดยยกเลิกการจ่ายเงินช่วยเหลือจากเงินโครงการสาธารณประโยชน์จากรายได้โดยการออกสลากพิเศษ แต่สำหรับกรณีที่ได้รับบาดเจ็บและไม่อยู่ในความคุ้มครองตามกรมธรรม์ ยังคงให้ได้รับความช่วยเหลือจากเงินโครงการดังกล่าว รายละ 50,000 บาทต่อไป

4) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2547

อนุมัติหลักเกณฑ์การจ่ายเงินทดแทนกรณีได้รับผลกระทบจากการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่ผู้อำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้เสนอ โดยเป็นหลักเกณฑ์การจ่ายเงินทดแทนประชาชนผู้

บริสุทธิ ประชาชนปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือราชการในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ กรณีเสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บ รวมทั้งการจ่ายเงินพีชไร่ และทรัพย์สินของประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

5) คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2548

มอบหมายให้ นายจาตุรนต์ ฉายแสง ขณะดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ดูแลการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในภาพรวม

6) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2548

ให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณารายละเอียดต่างๆ ของมาตรการ หลักเกณฑ์การพิจารณาให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในภาพรวมโดยเร็วต่อไป

7) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2548

รับทราบการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กยต.) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ในขณะดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทนร่วมเป็นกรรมการ และปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณากำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติเพื่อให้รัฐบาลตกลงใจในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเป็นระบบ ทั้งหลักเกณฑ์ความช่วยเหลือตามระเบียบของทางราชการปัจจุบันที่มีอยู่ และหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุมการช่วยเหลือเยียวยาที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนทุกด้าน ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 160/2548 ลงวันที่ 3 พฤษภาคม 2548

8) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2548

เห็นชอบในหลักการของหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามที่ประธาน กยต. เสนอ โดยให้ปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์ดังกล่าวตามความเห็นของคณะรัฐมนตรีดังต่อไปนี้ แล้วดำเนินการต่อไปได้

(1) แหล่งเงินที่จะใช้เพื่อการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบฯ ที่กำหนดจะใช้เงินจากโครงการเพื่อการสาธารณประโยชน์จากรายได้โดยการออกสลากพิเศษ และแหล่งเงินสำหรับเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ แรงงานต่างด้าว เจ้าของพีชไร่ ผู้เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เป็นการครั้งคราว ผู้ประกอบการในพื้นที่ และการเยียวยากรณีพิเศษอื่นๆ นั้น ให้ใช้จ่ายลักษณะเป็นโครงการพิเศษจำเป็นเร่งด่วนของรัฐบาล โดยให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากงบประมาณรายจ่าย งบกลาง รายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โดยประสานและขอทำความเข้าใจกับสำนักงานงบประมาณตามความจำเป็นต่อไป

(2) การพิจารณาให้ความช่วยเหลือ หากผลการสอบสวนยังคลุมเครือไม่ชัดเจนว่า ผู้ขอรับความช่วยเหลือเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบหรือไม่นั้น ให้จังหวัดจ่ายค่าชดเชยไปก่อนเบื้องต้นร้อยละ 25 ทั้งนี้ให้กระทรวงการคลังกำหนดหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินทดรองราชการดังกล่าวเพื่อให้จังหวัดสามารถให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ และหากปรากฏต่อมาว่า ผลสอบสวนและค่าชดเชยไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่

ปรากฏภายหลัง ให้ยุติการช่วยเหลือทันที และเจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินไม่ต้องรับผิดชอบ หากได้กระทำไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ระบุไว้ในเรื่องนั้นแล้ว โดยมีได้จิตใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

(3) ให้นำหลักเกณฑ์การจ่ายช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มาใช้กับกรณีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดสงขลาหรือในจังหวัดอื่นที่เกิดเหตุการณ์อุทกภัยในทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ ให้การช่วยเหลือเยียวยาย้อนหลังไปถึงวันที่ 4 มกราคม 2547 และในกรณีผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ข้างต้น ซึ่งเกิดขึ้นก่อนวันที่ 4 มกราคม 2547 ให้คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กยต.) พิจารณาให้ความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายไปตามความเหมาะสม

(4) การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวข้างต้น ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีดำเนินการด้วยความรอบคอบเหมาะสม โดยยึดหลักเมตตาธรรม และให้ประสานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อป้องกันปัญหาการให้ความช่วยเหลือซ้ำซ้อนกันต่อไปด้วย

9) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2548

รับทราบการปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยา โดยให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานที่พิจารณาอนุมัติเงินให้ความช่วยเหลือเพียงหน่วยเดียว เพื่อมิให้เกิดกรณีให้ความช่วยเหลือซ้ำซ้อน และเป็นการบูรณาการงบประมาณตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2548 ทั้งนี้ เนื่องจากเดิมมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2547 กำหนดให้กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) เป็นผู้พิจารณาอนุมัติเงินช่วยเหลือประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ

10) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2549

รับทราบการแต่งตั้ง กยต. โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทนร่วมเป็นกรรมการ และปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

11) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2550

เห็นชอบให้แก้ไขเพิ่มเติมมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2548 ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประธาน กยต. เสนอทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

(1) ให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาฯ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2548 แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ โดยมีอำนาจอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณให้ความช่วยเหลือดังกล่าวจากงบประมาณรายจ่าย งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โดยประสานและขอทำความเข้าใจความตกลงกับสำนักงบประมาณ สำหรับการช่วยเหลือกรณีพิเศษอื่นๆ นอกเหนือตามหลักเกณฑ์ฯ และการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของ กยต. ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากงบประมาณรายจ่าย งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โดยประสานและขอทำความเข้าใจความตกลงกับสำนักงบประมาณตามความจำเป็นต่อไป

(2) การพิจารณาให้ความช่วยเหลือว่า ผู้ขอรับความช่วยเหลือเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบหรือไม่ นั้น ให้ยึดถือการรับรองว่าเป็นเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากความเห็นของคณะกรรมการ 3

ฝ่ายในพื้นที่ (ทหาร ตำรวจ และพนักงานปกครอง) ประกอบผลการสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ หากกรณี เหตุการณ์ปรากฏชัดเจนว่าเกิดจากเหตุความไม่สงบ ให้จังหวัดจ่ายเงินช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับผลกระทบได้ครบถ้วน (100 เปอร์เซ็นต์) ตามหลักเกณฑ์ฯ จากเงินทรงรอราชการ

(3) การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีได้กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาฯ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2548 ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้พิจารณาตามความเหมาะสม

12) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2550

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ...ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะฝ่ายเลขานุการ กยต.เสนอและให้ส่งคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรีตรวจพิจารณา โดยให้ความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปพิจารณาด้วย แล้วดำเนินการต่อไปได้ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(1) ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ ให้มีการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

(2) กองทุนประกอบด้วยเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้เพื่อใช้จ่ายในกิจการของกองทุน รวมทั้งดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว

(3) ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีนายกรัฐมนตรีหรือผู้ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ

(4) ให้ระเบียบนี้ยกเลิกเมื่อคณะกรรมการมีมติให้ยกเลิกกองทุน

13) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2550

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2548 ดังนี้

(1) การให้ทุนการศึกษาและเงินยืมชีพรายเดือนแก่เด็กที่ได้รับผลกระทบโดยตรง เพื่อให้ผู้ประสบเหตุที่เป็นเด็กก่อนวัยเรียน นักเรียน นักศึกษา และเด็กที่สูญโอกาสเสีชีวิต บาดเจ็บสาหัส และทุพพลภาพ ได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐอย่างยุติธรรม

(2) การช่วยเหลือกรณีเด็กที่บิดาและมารดาเสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบเพื่อให้เด็กที่กำลังทำทั้งบิดาและมารดา ประสบความเดือดร้อนมากกว่าเด็กที่กำลังทำเพียงบิดาหรือมารดา เนื่องจากต้องขาดผู้อุปการะดูแล และอาจเป็นภาระแก่ญาติพี่น้องคนอื่น ๆ ซึ่งมีภาระในครอบครัวของตนอยู่แล้ว

14) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2550

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ สืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามที่คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ สืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เสนอโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) การปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์เพิ่มบุคคลที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบฯ (สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล อาสาสมัครที่ได้รับการแต่งตั้งจากส่วนราชการ) และแนวทางการรับรองของคณะกรรมการ 3 ฝ่าย

(2) การปรับปรุงหลักเกณฑ์และแนวทางการรับรองว่าผู้ขอรับการช่วยเหลือเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบฯ จากคณะกรรมการ 3 ฝ่าย (ทหาร ตำรวจ พนักงานฝ่ายปกครอง) เนื่องจากการรับรองของคณะกรรมการ 3 ฝ่าย ประกอบผลการสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวน ทำให้การพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบเกิดความล่าช้า และเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ จึงเห็นควรกำหนดแนวทางการพิจารณาว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบหรือไม่ จากการรับรองตามความเห็นของคณะกรรมการ 3 ฝ่ายใหม่ ดังนี้

1. กรณีคณะกรรมการ 3 ฝ่ายรับรองว่า ผู้ขอรับการช่วยเหลือเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบฯ ให้จังหวัดจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบให้ครบถ้วน (ร้อยละ 100) จากเงินอุดหนุนของจังหวัด (50 ล้านบาท)

2. กรณีคณะกรรมการ 3 ฝ่าย มีความเห็นเสียงส่วนใหญ่ (2 ใน 3) รับรองว่าผู้ขอรับการช่วยเหลือ “เป็นผู้ได้รับผลกระทบ” จากสถานการณ์ความไม่สงบฯ

2.1 ให้จังหวัดจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบไปก่อนร้อยละ 25 จากเงินอุดหนุนของจังหวัด (50 ล้านบาท)

2.2 ภายหลังผลสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวนระบุว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบฯ ให้จังหวัดจ่ายเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมอีกร้อยละ 75 จากเงินอุดหนุนของจังหวัด (50 ล้านบาท)

2.3 แต่หากภายหลังผลสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวนระบุว่า บุคคลดังกล่าวไม่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบฯ ให้จังหวัดยุติการพิจารณาให้ความช่วยเหลือทันที

3. กรณีคณะกรรมการ 3 ฝ่าย มีความเห็นเสียงส่วนใหญ่ (2 ใน 3) รับรองว่าผู้ขอรับการช่วยเหลือ “ไม่เป็นผู้ได้รับผลกระทบ” จากสถานการณ์ความไม่สงบฯ

3.1 ให้ยุติการพิจารณาไว้ก่อน

3.2 ภายหลังผลสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวนระบุว่า บุคคลดังกล่าว เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบฯ ให้จังหวัดจ่ายเงินช่วยเหลือให้ครบถ้วน ร้อยละ 100 จากเงินอุดหนุนของจังหวัด (50 ล้านบาท)

3.3 แต่หากภายหลังผลสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวนระบุว่า บุคคลดังกล่าวไม่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบฯ ให้จังหวัดยุติการพิจารณาให้ความช่วยเหลือทันที

4. กรณีคณะกรรมการ 3 ฝ่าย มีความเห็นเป็นเอกฉันท์รับรองว่าผู้ขอรับการช่วยเหลือ “ไม่เป็นผู้ได้รับผลกระทบ” จากสถานการณ์ความไม่สงบฯ ให้ถือว่าผู้ขอรับการช่วยเหลือไม่เข้าหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือเยียวยา โดยไม่ต้องนำผลการสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวนมาพิจารณา

5. กรณียุติการพิจารณาให้ความช่วยเหลือเยียวยา ตามข้อ 2.3 ข้อ 3.3 และข้อ 4 หากต่อมาภายหลัง

5.1 ศาลมีคำพิพากษาคดีที่สุด และคำพิพากษาระบุชัดเจนว่า เป็นคดีที่ผู้ขอรับการช่วยเหลือ “เป็นผู้ได้รับผลกระทบ” จากสถานการณ์ความไม่สงบฯ และ

5.2 ผู้ได้รับผลกระทบร้องขอคำพิพากษาคดีถึงที่สุดแล้วนั้น มาให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบพิจารณาให้ความช่วยเหลือเยียวยาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดกรณีดังกล่าว ให้จังหวัดจ่ายเงินช่วยเหลือให้ครบถ้วนร้อยละ 100 จากเงินทศกรของราชการของจังหวัด (50 ล้านบาท)

6. ให้คณะกรรมการ 3 ฝ่าย พิจารณาให้ความเห็นว่าผู้ขอรับการช่วยเหลือ “เป็นผู้ได้รับผลกระทบ” จากสถานการณ์ความไม่สงบฯ หรือไม่โดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ไม่เกิน 5 วัน ทำการ

7. กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบฯ หากได้กระทำไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ระบุไว้ข้างต้น ต่อมาภายหลังผลการสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวนผลของคำพิพากษาคดีถึงที่สุด รวมทั้งการจ่ายเงินช่วยเหลือไม่ตรงกับข้อเท็จจริงและหลักฐานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำที่เกิดขึ้นยกเว้นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้ทำการไปโดยทุจริต จงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

14) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2552

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการพิจารณำาเน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้(ก.บ.จ.ด.) เรื่อง การจัดให้มีการประกันชีวิตให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยบำเน็จความชอบสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2550 ข้อ 13 ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สพ.น.) เสนอ ดังนี้

1. ให้กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการจัดทำประกันชีวิตเป็น 2 กรณี คือ

(1) กรณีหน่วยงานของรัฐจัดทำประกันชีวิตให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้กับบริษัทประกันภัยอยู่ก่อนแล้ว โดยใช้เงินบริจาคที่หน่วยงานของรัฐได้รับหรือเงินสวัสดิการของหน่วยงานของรัฐนั้น จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัย และหน่วยงานของรัฐมีความประสงค์จะจัดทำประกันชีวิตกับบริษัทประกันภัยต่อไปอีก

(2) กรณีหน่วยงานของรัฐไม่ได้จัดทำประกันชีวิตให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และหน่วยงานของรัฐมีความประสงค์ให้รัฐเป็นผู้จ่ายเงิน “เงินทดแทนการประกันชีวิต” แทนการจัดทำประกันชีวิตกับบริษัทประกันภัย

2. ให้การประกันชีวิตแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้คุ้มครองทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำหรือได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติภารกิจในจังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดสงขลา เฉพาะพื้นที่อำเภอเทพา อำเภอบันยอ อำเภอนาทวี และอำเภอจะนะ แต่ไม่รวมถึงจังหวัดสตูล

3. อนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณจำนวน 96,480 บาท ตั้งไว้ที่ สพ.น. จากงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อให้ส่วนราชการต่างๆ ใช้เป็นค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการจัดทำประกันชีวิตหรือเงินทดแทนการประกันชีวิตแล้วแต่กรณี ตามข้อ 1 และให้ สพ.น. สามารถขออนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นจากสำนักงบประมาณ

4. ให้เริ่มต้นการทำประกันชีวิตให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการตามข้อ 1 ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป

15) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2552

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือการศึกษาของบุตรของข้าราชการและลูกจ้างประจำที่เสียชีวิตจากการปฏิบัติงานในเขตพื้นที่จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และในพื้นที่อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา พ.ศ. ตามที่กระทรวงการคลังเสนอและให้ดำเนินการต่อไปได้

16) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2552

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการกำหนดให้พนักงานราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้(จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดสตูล จังหวัดสงขลาเฉพาะพื้นที่อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอนาทวี และอำเภอจะนะ และกรณีอื่นที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้) ได้รับสิทธิประโยชน์เป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2547 และประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการ(ครพ.) กำหนดตามมติ ครพ. ในการประชุม ครั้งที่ 1/2552 เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2552 เพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติต่อไป ตามที่สำนักงาน ก.พ.เสนอ

17) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2552

คณะรัฐมนตรีรับทราบและเห็นชอบคณะกรรมการรัฐมนตรีพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (รชต.) ครั้งที่ รชต 2/2552 และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ คือ มาตรการพิเศษเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ ประชาชน และการให้สิทธิประโยชน์จูงใจการลงทุนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการดำเนินการตามมติ รชต.เมื่อ 25 มีนาคม 2552 สรุปได้ดังนี้

มาตรการที่ได้ข้อยุติแล้ว แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

(1.1) กลุ่มมาตรการทางด้านภาษี การลดหย่อนค่าธรรมเนียม และการชดเชยส่วนต่างเบี้ยประกันภัยตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2549 ที่จะสิ้นสุดลงในวันที่ 31 ธันวาคม 2552 ให้มีการขยายออกไปอีก 3 ปี คือตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 ถึง 31 ธันวาคม 2555

(1.2) กลุ่มมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร ตามมติ ครม.เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2550 ซึ่งได้สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2552 ให้มีการขยายต่อไปอีก 3 ปี ตั้งแต่ 1 เมษายน 2552-31 มีนาคม 2555 คือมาตรการพักชำระหนี้ เกษตรให้ความช่วยเหลือพักชำระหนี้ เกษตรที่เป็นลูกค้า ธกส.ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย ธกส. จะเป็นผู้รับภาระดอกเบี้ยแทนในส่วนของเงินต้นที่ไม่เกิน 200,000 บาท ในปีแรก และรัฐบาลจะเป็นผู้ชดเชยค่าดอกเบี้ยในปีที่ 2 และ 3 สำหรับดอกเบี้ยในส่วนที่เงินต้นเกิน 200,000 บาท ให้เกษตรกรรับภาระเอง โดยมอบให้ ธกส.นำไปดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติโดยเร็วต่อไป

18) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2554

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแนวทางการถ่ายโอนภารกิจการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้แก่ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1. งานคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กยต.) เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้เป็นงานที่มีความสำคัญในระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด

หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบฯ ประกอบกับเหตุการณ์เกี่ยวกับความไม่สงบฯ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 กยต. และคณะกรรมการคณะทำงาน ภายใต้ กยต.และจังหวัด 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนงาน โครงการ เพื่อช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบฯ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการรวมทั้งการพิจารณาช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบฯ ตามหลักเกณฑ์ ตลอดจนการอุทธรณ์การช่วยเหลือกรณีต่างๆ ให้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ให้ สอ.บต.รับถ่ายโอนภารกิจการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบฯ ตามหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาฯ และงานที่อยู่ระหว่างดำเนินการจาก กยต.คณะกรรมการคณะต่างๆ ภายใต้ กยต.และ สปน. โดยออกระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กยต.) ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบฯ ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2554

1.2 ให้ สปน.และจังหวัดส่งเรื่องที่ทำให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบฯ โดยใช้เงินตรงรายการของ สปน. ที่ตั้งไว้ที่จังหวัดและอยู่ระหว่างขั้นตอนการดำเนินการรวบรวม ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน และขั้นตอนการอนุมัติจัดสรรงบประมาณเพื่อขอใช้เงินตรงรายการดังกล่าวให้ สอ.บต. และคณะกรรมการที่มีการตั้งขึ้นตามระเบียบ กพด. ดำเนินการเพื่อขออนุมัติจัดสรรงบประมาณเพื่อขอใช้เงินตรงรายการต่อไป

2. ด้านงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือเยียวยา

2.1 ให้ สอ.บต.ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ (สงป.) เพื่อให้มีงบประมาณในการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบฯ ได้ทันทีเมื่อมีการถ่ายโอนภารกิจการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบฯ จาก สปน.

2.2 ให้ สอ.บต.ขอทำความตกลงกับกรมบัญชีกลาง เพื่อขออนุมัติวงเงินตรงรายการ (เงินย่ำล่วงหน้าที่เมื่อเกิดความเสียหายระหว่างรอเงินงบประมาณ) และประสานแจ้งจังหวัดเพื่อชักชวนความเข้าใจการขอรับการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบฯ จาก สอ.บต.ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2554

3. ด้านงานระบบฐานข้อมูล

ให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สปน.ดำเนินการโดยระบบฐานข้อมูล เอกสาร และหลักฐานต่างๆ ให้ สอ.บต. รวมถึงวัสดุ อุปกรณ์ และคอมพิวเตอร์ที่ได้ดำเนินการจัดซื้อให้ศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาจังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

4. ด้านงานบุคลากร

ถ่ายโอนบุคลากรที่ สปน.ได้ดำเนินการจัดจ้างในลักษณะจ้างเหมาบริการเพื่อปฏิบัติงานที่ สปน.ศูนย์เยียวยาจังหวัดและอำเภอ ที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา จำนวนทั้งสิ้น 61 คนซึ่งจะสิ้นสุดสัญญาจ้าง ณ วันที่ 30 กันยายน 2554 โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ให้ สอ.บต.กำหนดโครงสร้างและอัตรากำลัง และงบประมาณ เพื่อรองรับภารกิจดังกล่าว

5. ให้ สอ.บต.รับไปพิจารณาทบทวนหรือปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนสนับสนุนให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2550 โดยให้ตั้งกองทุนดังกล่าวไว้ที่ สอ.บต.

19) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2555

ระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหาย และผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555 และประกาศคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าด้วยอัตรา

ค่าช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555

เห็นชอบระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555 และประกาศคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555 และประกาศคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าด้วยอัตราค่าช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555 โดยให้ สอ.บต. รับความเห็นและข้อสังเกตตามประเด็นอภิปราย ไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบและประกาศดังกล่าวโดยด่วน และให้ สอ.บต. ดำเนินการตามมติ กพต. รวมทั้งชี้แจงต่อประชาชนให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ตามระเบียบและประกาศดังกล่าว ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องด้วย

20) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบและอนุมัติตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ประธานกรรมการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เสนอดังนี้

1. เห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือเยียวยาฟื้นฟูผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อให้ความช่วยเหลือเยียวยาฟื้นฟูผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 2,080,000,000 บาท

3. มอบหมายให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สอ.บต.) จังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเป็นผู้พิจารณาอนุมัติให้ความช่วยเหลือเยียวยาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการเยียวยาฯ เสนอ

4. เมื่อวาระการดำเนินการของคณะกรรมการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้สิ้นสุดลง (วันที่ 10 ตุลาคม 2555) ให้อำนาจหน้าที่และการดำเนินของคณะกรรมการเยียวยาฯ เป็นของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กพต.)

สาระสำคัญของเรื่อง

หลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือเยียวยาฟื้นฟูผู้เสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ ได้แก่ การรักษาพยาบาลทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งการส่งต่อฟื้นฟูผู้พิการหรือฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ โดยแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ การเยียวยาทางด้านจิตวิญญาณ อาทิ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้ไปประกอบพิธีฮัจญ์หรืออุมเราะฮ์ ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย หรือประกอบศาสนากิจตามหลักศาสนาอื่น การให้สิทธิในการเข้ารับการศึกษาของตนเองหรือทายาท การสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการศึกษาอย่างต่อเนื่องตามสมควรการช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายด้านทรัพย์สิน การซ่อมแซมที่อยู่อาศัยหรือการช่วยเหลือด้านที่พักิน หรือการส่งเสริมการประกอบอาชีพ การได้รับการเยี่ยมเยียนอย่างต่อเนื่องโดยกลุ่มสหอาชีพ การส่งเสริมการสร้างกลุ่มและการรวมกลุ่มของผู้ได้รับผลกระทบเพื่อดูแลซึ่งกันและกัน การได้รับความช่วยเหลือให้มีความปลอดภัยหรือมีส่วนร่วมในการจัดระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อไม่ให้เกิด

เหตุการณ์ซ้ำอีก หรือคุ้มครองป้องกันจากการถูกปองร้าย รวมถึง การจัดตั้งสถานพยาบาลเฉพาะทาง หรือสถาบันส่งเสริมการศึกษา เยียวยา พื้นฟูผู้พิการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การช่วยเหลือเยียวยาด้านกฎหมาย การฟ้องร้อง การดำเนินคดี หรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน การเข้าถึงความเป็นธรรมและการช่วยเหลือเยียวยาพื้นฟูอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการเยียวยาฯ พิจารณาเห็นสมควร สำหรับการช่วยเหลือด้านการเงินของแต่ละกลุ่มให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการเยียวยาฯ อนุมัติ

21) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2555

คณะรัฐมนตรีอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 งบกลางรายงาเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 19,114,000 บาท เพื่อให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีเงินชดใช้คืนเงินทอรองราชการแก่กรมบัญชีกลาง และให้ทำความตกลงในรายละเอียดงบประมาณกับสำนักงบประมาณต่อไป ส่วนค่าใช้จ่ายที่ไม่สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี (31 พ.ค. 2548) ในลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจนนั้น ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการให้ได้ข้อยุติก่อน และนำเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้ง ตามความเห็นของสำนักงานงบประมาณ

22) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2555

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการการปรับปรุงหลักเกณฑ์การจ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยาประชาชนที่เสียชีวิตและทุพพลภาพจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ประธานกรรมการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เสนอ ตามมติคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนใต้ ในการประชุมครั้งที่ 3/ 2555 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2555 ได้มีมติให้ความเห็นชอบตามที่คณะกรรมการเยียวยาฯ เสนอ ดังนี้

1) กรณีประชาชนผู้เสียชีวิตสืบเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เดิมได้รับการช่วยเหลือเป็นจำนวน 100,000 บาทเพิ่มเป็น 500,000 บาท

2) กรณีประชาชนผู้ทุพพลภาพสืบเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากเดิมได้รับการช่วยเหลือเป็นเงินจำนวน 80,000 บาท เพิ่มเป็น 500,000 บาท

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม 2555 เป็นต้นไป และให้ย้อนหลังครอบคลุมผู้เสียชีวิตและทุพพลภาพ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 เป็นต้นมา โดยส่วนที่มีผลย้อนหลังจะดำเนินการให้เสร็จสิ้นไม่ช้ากว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เพื่อไม่ให้เป็นการกระด้นงบประมาณในปีหนึ่งปีใดเกินสมควร และให้นำจำนวนเงินที่ได้รับความช่วยเหลือไปแล้วมาหักออกจากจำนวนเต็มทีฟึงจะได้รับด้วย

4.1 วิเคราะห์มติคณะรัฐมนตรีต่อการช่วยเหลือเยียวยา

จากมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเยียวยาซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาด้านการณในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ปรับเปลี่ยนแก้ไขให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบเรียบร้อยกลับคืนสู่สังคมโดยเร็วที่สุด แต่มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ก็อาจจะไม่มั่นคงแน่นอนแล้วแต่สถานการณ์การที่เกิดหรือแล้วแต่นโยบายของรัฐและละยุคละสมัยไป ดังนั้น เรื่องที่เข้ามติคณะรัฐมนตรี ไม่ต้องรับผิดชอบจะมีนโยบายหรือจะทำอะไรก็ต้องเอามาให้คณะรัฐมนตรีรับรองเพื่อให้ตัวรัฐมนตรีจะได้ไม่ต้องรับผิดชอบ อันเนื่องมาจากมติคณะรัฐมนตรีไม่ใช่กฎหมาย และจะขัดต่อกฎหมายไม่ได้ รวมทั้งไม่สามารถอ้างเป็นข้อยกเว้นบทกฎหมาย อย่างไรก็ตามก็มติคณะรัฐมนตรีบางเรื่องอาจมีผลนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมาย หรือออกกฎหมายใหม่ต่อไป ซึ่งจะเห็นได้ว่ามติคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ให้ความเห็นชอบหรือมีมติใน

เรื่องที่หน่วยงานของรัฐเสนอแล้ว เช่น กรณีการช่วยเหลือเยียวยาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มติคณะรัฐมนตรีจะมีผลผูกพันเฉพาะหลักการแห่งประเด็นที่เสนอเท่านั้น เว้นแต่มติคณะรัฐมนตรีจะระบุไว้ชัดเจนถึงรายละเอียดที่อนุมัติเห็นชอบ หรือมีมติ ส่วนข้อมูลรายละเอียด หรือความคิดเห็นที่ประกอบการพิจารณาถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เสนอ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงประโยชน์ของราชการเป็นสำคัญ

ซึ่งในปัจจุบันนโยบายดังกล่าวถูกโอนถ่ายจากส่วนกลางมายังส่วนภูมิภาคโดยตรง ซึ่งทำให้ภาระกิจการเยียวยาปัจจุบันทางศูนย์อำนวยการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอ.บต.) เป็นผู้กำหนดนโยบายทั้งหมด

การให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยมติคณะรัฐมนตรีในอดีตได้ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้และเป็นผู้กำหนดนโยบายในการให้ความช่วยเหลือ ผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดในสี่จังหวัดคือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา และจังหวัดสงขลาซึ่งมีพื้นที่ความไม่สงบ 4 อำเภอ เป็นรับผิดชอบในการจ่ายเงินค่าชดเชยความเสียหายในกรณีเกิดแก่ชีวิต ร่างกาย โดยผู้ว่าราชการจังหวัดได้เบิกจ่ายเงินตรงจ่ายให้กับกรณีดังกล่าว และกรณีความเสียหายแก่ทรัพย์สินผู้ว่าราชการจังหวัดจะพิจารณาในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งจะแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินความเสียหายระดับจังหวัด เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบฯ กรณีทรัพย์สินประเภทรถยนต์พาหนะ อาคารบ้านเรือน ผลอาสิน และทรัพย์สินอื่นๆ ได้รับความเสียหาย ซึ่งจะพิจารณาตามความเป็นจริง ซึ่งผ่านคณะกรรมการประเมินความเสียหายฯ ระดับอำเภอขึ้นมา ซึ่งปัจจุบันก็ได้โอนภารกิจมายังศูนย์อำนวยการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้สำนักงานการศึกษาพื้นฐานในพื้นที่เป็นผู้รับเรื่อง เพื่อจ่ายเงินตามกองทุนการศึกษา ซึ่งด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2548 ให้กำหนดหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจด้านการให้ความช่วยเหลือเป็นทุนการศึกษารายปีต่อเนื่อง ซึ่งจะจ่ายเป็นรายปีให้กับทุกระดับการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จ่ายค่าเยียวยาในสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนใต้โดยมติคณะรัฐมนตรี โดยออกเป็นหลักเกณฑ์การเยียวยาในส่วนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เงินสงเคราะห์ครอบครัว เงินครอบครัวอุปถัมภ์ ที่อุปการะเด็กกำพร้า เนื่องจากบิดาและมารดาเสียชีวิตทั้งคู่ จากเหตุการณ์ความไม่สงบฯ ในส่วนของป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชดเชยเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ในกรณีเสียชีวิต บาดเจ็บ ทุพพลภาพ และอวัยวะ โดยอาศัยระเบียบของกระทรวงการคลัง พ.ศ. 2546 ในการเบิกจ่ายผู้ประสบภัยพิบัติ เพราะการกระทำของมนุษย์ก็ถือเป็นภัยพิบัติเช่นกัน

หน่วยงานของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้เยียวยากรณีเกิดความไม่สงบทำให้เกิดการเสียชีวิต บาดเจ็บตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544

(1) เอกสารขอรับการช่วยเหลือ (กรณีเสียชีวิต)

ก. ผู้เสียชีวิต

- 1) สำเนาใบมรณะบัตร จำนวน 5 ฉบับ
- 2) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรข้าราชการ จำนวน 5 ฉบับ
- 3) สำเนาทะเบียนบ้าน จำนวน 5 ฉบับ
- 4) สำเนาบันทกประจำวันของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุการณ์ จำนวน 5 ฉบับ

5) หนังสือรับรองเหตุการณ์ จาก 3 ฝ่าย (ปกครอง/ทหาร/ตำรวจ) ฉบับจริง 1 ฉบับ สำเนา 4 ฉบับ (อำเภอพื้นที่เกิดเหตุเป็นผู้ออก)

ข. ผู้ขอรับการช่วยเหลือ (ผู้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือ)

- 1) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรข้าราชการ จำนวน 5 ฉบับ
- 2) สำเนาทะเบียนบ้าน จำนวน 5 ฉบับ
- 3) สำเนาทะเบียนสมรส (ถ้ามี) จำนวน 5 ฉบับ

ค. ผู้พ้อง (บุตร/ผู้ที่อยู่ในความอุปการะดูแล)

- 1) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาสูติบัตร จำนวน 5 ฉบับ
- 2) สำเนาทะเบียนบ้าน จำนวน 5 ฉบับ
- 3) ใบรับรองการศึกษาของบุตรจากสถานศึกษา (ถ้ามี) ฉบับจริง 1 ฉบับ สำเนา 4 ฉบับ
- 4) สำเนาสมุดบัญชีธนาคาร จำนวน 4 ฉบับ

(2) เอกสารขอรับการช่วยเหลือ (กรณีบาดเจ็บ)

ก. ผู้บาดเจ็บ

- 1) ใบรับรองแพทย์กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบฯ ฉบับจริง 1 สำเนา 4 ฉบับ
- 2) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรข้าราชการ จำนวน 5 ฉบับ
- 3) สำเนาทะเบียนบ้าน จำนวน 5 ฉบับ
- 4) สำเนามบันทึกประจำวันของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุการณ์ จำนวน 5 ฉบับ
- 5) หนังสือรับรองเหตุการณ์ จาก 3 ฝ่าย (ปกครอง/ทหาร/ตำรวจ) ฉบับจริง 1 ฉบับ สำเนา 4 ฉบับ (อำเภอพื้นที่เกิดเหตุเป็นผู้ออก)

ข. ผู้พ้อง (บุตร/ผู้ที่อยู่ในความอุปการะดูแล) กรณีบาดเจ็บสาหัส

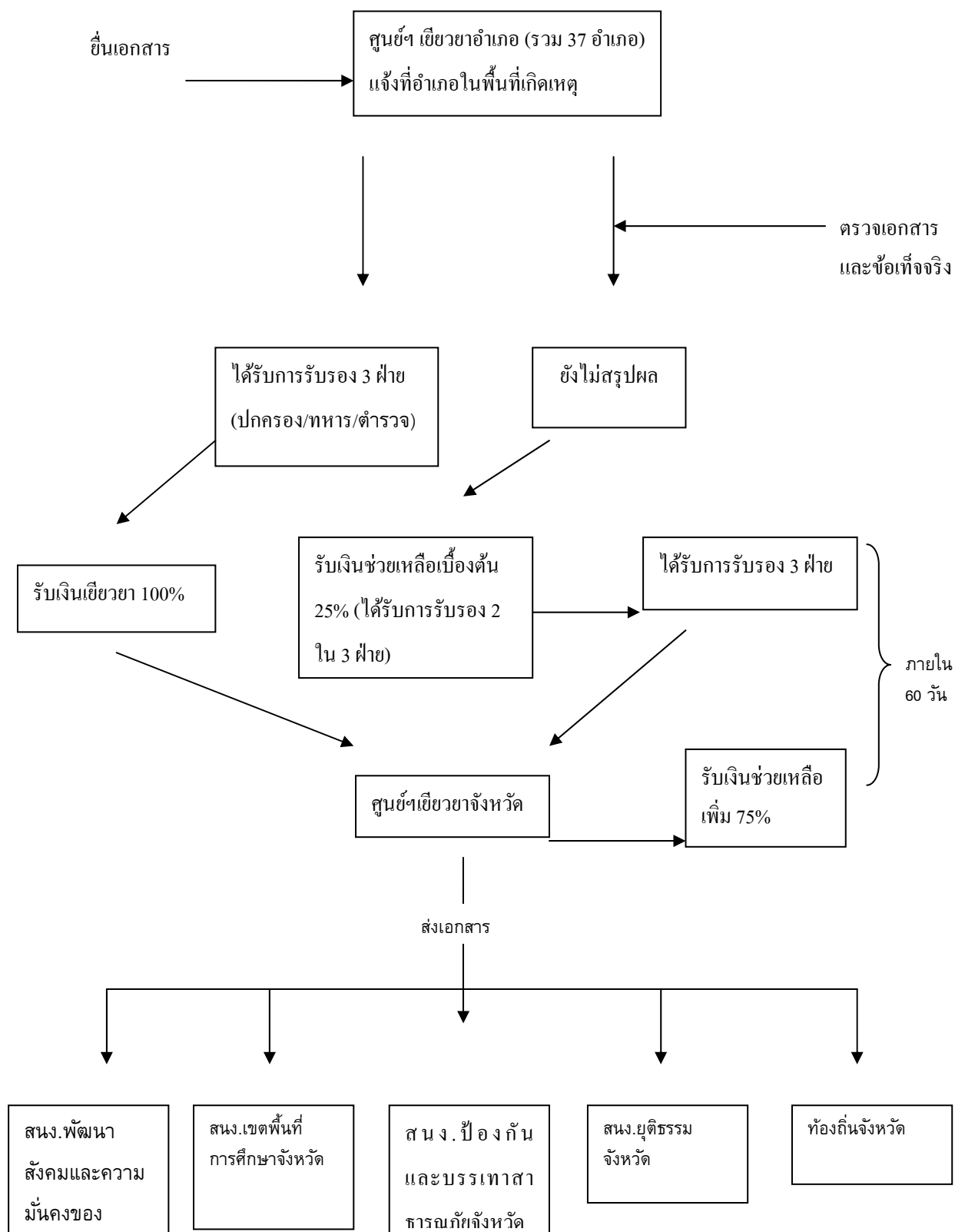
- 1) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาสูติบัตร จำนวน 5 ฉบับ
- 2) สำเนาทะเบียนบ้าน จำนวน 5 ฉบับ
- 3) ใบรับรองการศึกษาของบุตรจากสถานศึกษา (ถ้ามี) ฉบับจริง 1 ฉบับ สำเนา 4 ฉบับ
- 4) สำเนาสมุดบัญชีธนาคาร จำนวน 4 ฉบับ

(1) เอกสารขอรับการช่วยเหลือ กรณีทรัพย์สินเสียหาย

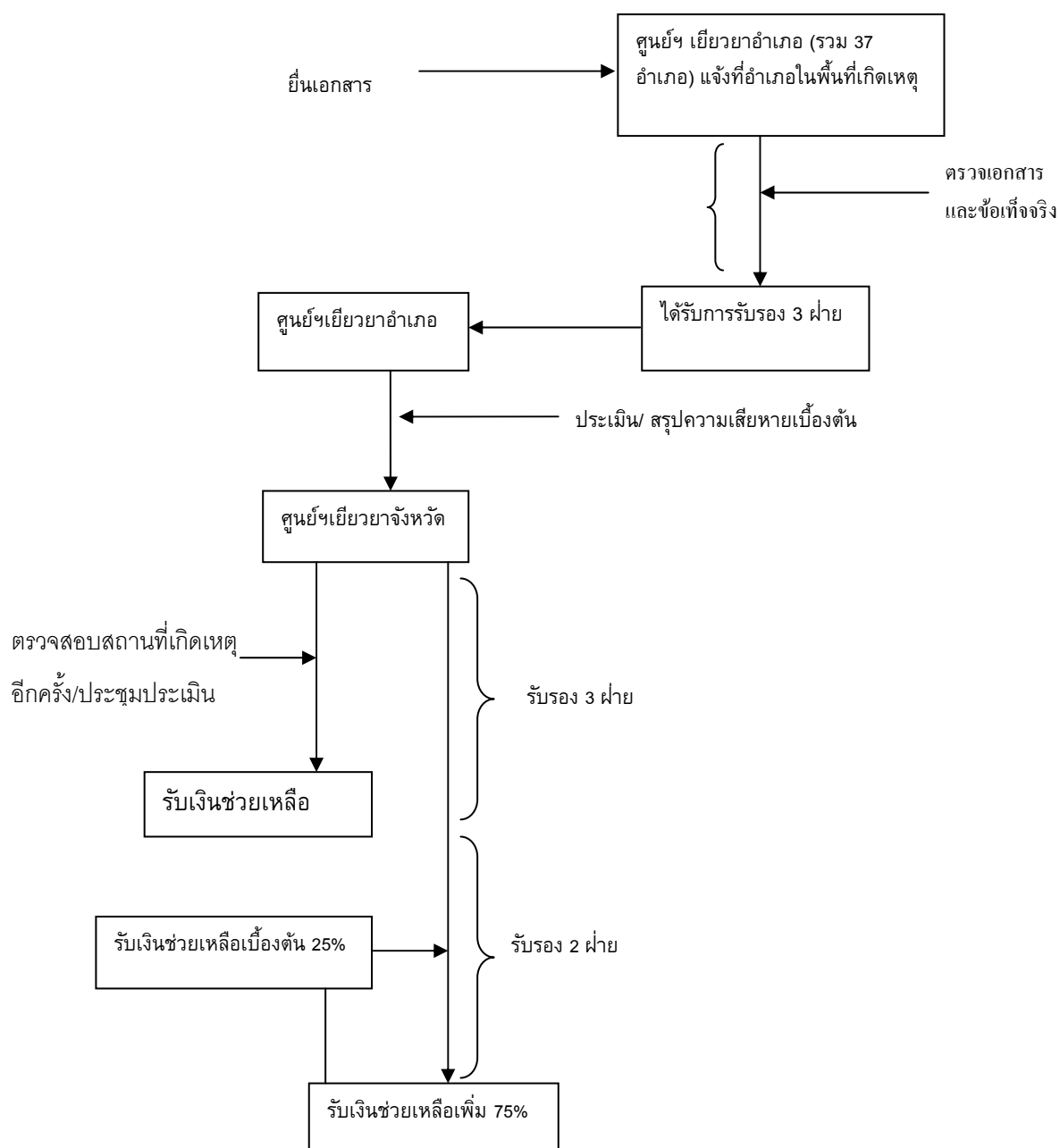
- 1) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรข้าราชการ จำนวน 5 ฉบับ
 - 2) สำเนาทะเบียนบ้าน จำนวน 5 ฉบับ
 - 3) สำเนามบันทึกประจำวันของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุการณ์ จำนวน 5 ฉบับ
 - 4) หนังสือรับรองเหตุการณ์ จาก 3 ฝ่าย (ปกครอง/ทหาร/ตำรวจ) ฉบับจริง 1 ฉบับ สำเนา 4 ฉบับ
- (อำเภอพื้นที่เกิดเหตุเป็นผู้ออก)

- 5) สำเนาหลักฐานการครอบครองทรัพย์สิน จำนวน 5 ฉบับ ภาพถ่ายทรัพย์สินที่เสียหาย

กรณีร่างกาย (เสียชีวิตและบาดเจ็บ)

กรณีทรัพย์สินเสียหาย

4.2 สถานการณ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาเหยื่อในจังหวัดชายแดนใต้

การเยียวยาในจังหวัดนราธิวาส

ในเหตุการณ์ที่ไม่สงบ โดยใช้มติคณะรัฐมนตรีด้วยกันสองฉบับ คือ ในกรณีชีวิตร่างกาย ในกรณีเสียชีวิต และ บาดเจ็บ ทั้งธรรมชาติ สาหัส และทุพพลภาพ และในกรณีทรัพย์สินเสียหายจากเหตุการณ์ความสงบ ในชีวิตร่างกายหลักเกณฑ์ค่อนข้างชัดเจน เช่น กรณีตายถ้าเป็นข้าราชการ พนักงานของรัฐ เยียวยา 500,000 บาท บุคคลที่ช่วยราชการ 200,000 บาท ประชาชนธรรมดา 100,000 บาท กรณีร่างกายบาดเจ็บก็ใช้หลักเกณฑ์ธรรมชาติ บาดเจ็บเล็กน้อย 10,000 บาท บาดเจ็บปานกลาง 20,000 บาท บาดเจ็บสาหัส 50,000 บาท แต่กรณีทุพพลภาพให้พิจารณาเป็นราย ๆ ไปสูงสุด 500,000 บาท เป็นการเยียวยาตามมติคณะรัฐมนตรีซึ่งตั้งศูนย์เยียวยา ในจังหวัดชายแดนใต้ รวมถึงจังหวัดสงขลา ในพื้นที่สี่อำเภอ

ในส่วนกรณีทรัพย์สิน เป็นหลักเกณฑ์ที่ไม่ชัดเจน เพราะขึ้นอยู่กับการประเมินของคณะกรรมการระดับจังหวัดที่ตั้งไว้และก็ค่าใช้จ่าย ซึ่งมีคณะกรรมการพิจารณาเรื่องยานพาหนะ คณะกรรมการพิจารณาเรื่องพืชพันธุ์ คณะกรรมการพิจารณาเรื่องอาคารบ้านเรือน ซึ่งรวมทั้งเฟอร์นิเจอร์ที่อยู่ในอาคารบ้านเรือน ซึ่งในช่วงแรกๆ ในเรื่องทรัพย์สินจังหวัดจะไม่มีอำนาจในการพิจารณาและจ่ายเยียวยา จะส่งให้กับสำนักงานรัฐมนตรีทำให้เกิดความล่าช้า เพราะบางเรื่องในขณะนั้นสองปีแล้วยังไม่มีการจ่ายเยียวยาจากทางรัฐเลย เพราะต้องเข้าคณะกรรมการใหญ่ของสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดสำนักงานรัฐมนตรี ตอนหลังสำนักงานกมตรีก่อนผันให้จังหวัดเป็นผู้จ่ายได้เลยถ้าเห็นว่าไม่มากนัก แล้วให้รายงานสำนักงานรัฐมนตรีในภายหลัง แต่เดิมนี่ต้องตัวขึ้นเพราะมีการประชุมของจังหวัดเกือบทุกเดือน

ในแง่ของกฎหมาย “ผู้ก่อเหตุ” ผู้ใดทำผู้หนึ่งต้องรับผิดชอบเรื่องละเมิด กรณีของทางสำนักงานปลัดสำนักงานรัฐมนตรีได้จ่ายเยียวยาไปแล้ว โดยมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจ่ายเยียวยาไปแล้ว ดังนั้นประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยเรื่องละเมิดอาจจะล้มเหลวเรื่องจากไม่สามารถติดตามเรียกร้องกับผู้ก่อความไม่สงบเรียบร้อยได้ยังไม่เคยมีการเรียกร้องสิทธิ ประชาชนเองก็ยังไม่ทราบถึงกฎหมายเรื่องนี้เช่น กรณีการปล้นทองที่อำเภอสุไหงโกลอก โดยเจ้าของทองอ้างว่ามีกรณีหายไป 700 กว่าบาท เป็นเงินประมาณ 16 ล้านบาท แต่ทางคณะกรรมการได้ไปตรวจสอบแล้ว เห็นว่ามีกรณีสูญหายจริง ประมาณ 175 บาท เป็นเงินประมาณ 3 ล้านกว่าบาท แต่กรณีนี้เข้าหลักเกณฑ์ความไม่สงบอันเนื่องมาจากมีนคตaylorการยิงกราดเข้าไปในร้าน เป็นการทารุณโหดร้าย เป็นการแสดงว่าเป็นผู้ก่อการร้าย ซึ่งมีการรับรองสามฝ่าย ซึ่งหลักของการชดเชยเยียวยาต้องเป็นกรณีทรัพย์สินเสียหาย แต่กรณีของการปล้นร้านทองไม่ใช่ทรัพย์สินเสียหาย แต่เป็นกรณีทรัพย์สินสูญหาย เพราะก่อกระทำผิดเอาไปด้วย ซึ่งปัจจุบันทางสำนักงานรัฐมนตรียังไม่มีการตอบมายังจังหวัด ซึ่งงานเยียวยาขณะนี้ทางสำนักงานกมตรีก่อนงานมา ยัง ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอ.บต.) ซึ่งทางคณะกรรมการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอ.บต.) ได้วินิจฉัยแล้วจากการตรวจสอบว่าความสูญหายที่เกิดขึ้น จากการปล้นทองเป็นจำนวน 175 บาท เป็นเงินเพียงประมาณ 3 ล้านกว่าบาท

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) จะเป็นผู้พิจารณาเงื่อนไขการเยียวยา ซึ่งเป็นการรับโอนมาจากสำนักปลัดสำนักงานรัฐมนตรีเมื่อต้นปี 2554 มีการรายงานยังศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และทางศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ก็สามารถท้วงติงได้โดยจะมีเงินสำรองเยียวยาประมาณ ห้าสิบล้านบาท ของแต่ละจังหวัด การเยียวยาในปัจจุบันมีภาครัฐหลายหน่วยงานเข้ามาเยียวยา ซึ่งแต่ละหน่วยงานก็ถือกฎหมายแต่ละฉบับ อุปสรรคในการดำเนินงานคณะกรรมการในเรื่องทรัพย์สินก็จะไม่มีคำตอบแทนใดๆ แม้แต่เบี้ยประชุม ซึ่งการทำงานคณะกรรมการพิจารณาทรัพย์สิน ในบางกรณีต้องลงพื้นที่เพื่อไปตรวจสอบดูถึงพยานหลักฐานมีการซ้อมจริงหรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการทรัพย์สินระดับอำเภอจะรวมคณะกรรมการไม่ได้แบ่งแยกประเภทของทรัพย์สิน แต่อาจจะแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญเข้ามาในระดับอำเภอเพิ่มเติม ซึ่งเมื่อรัฐบาลมีนโยบายในเรื่องเยียวยาผู้รับนโยบายก็คือ ผู้ว่าราชการจึงถือเป็นหน้าที่หลักตั้งแต่เดิมการเยียวยาไม่ได้มีงานหรืออุปสรรคมากมาย แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นก็ทำให้ทาง

จังหวัดต้องตั้งเป็นศูนย์เชี่ยวชาญขึ้น และให้ปลัดอำเภอเข้ามาช่วยงานด้านเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เพราะถือเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของประชาชนในพื้นที่

ในจังหวัดนครราชสีมา กรณีเป็นทรัพย์สินเช่น รถยนต์กระจกในราคาแพงๆ บ้านหนึ่งสี่ห้าหมื่น ผู้กระทำความผิดก็ยังไม่ทราบว่าต้องรับผิดชอบอะไร ฝ่ายรัฐบาลก็ยังไม่มีการพิจารณาในการร้องเรียกกับผู้กระทำความผิด หากรัฐบาลให้ความสนใจเข้ามาหาวิธีการในการติดตามผู้กระทำความผิด เช่น รัฐบาลสามารถที่จะตั้งรางวัลให้กับพนักงานสอบสวนได้ไหม เช่น ให้รางวัลเป็นเปอร์เซ็นต์ให้กับพนักงานสอบสวน ท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา¹ เห็นว่าทุกวันนี้คดีละเมิดพนักงานสอบสวนไม่มีใครสนใจที่จะค้นหาผู้กระทำความผิดมารับโทษหรือรับผิดชอบในทางอาญา เพราะอาจเนื่องจากไม่มีแรงจูงใจ หากรัฐบาลให้แรงจูงใจ เมื่องานมากคนน้อยจะไปสืบสวนสอบสวนก็เสี่ยงตาย ก็เลยปล่อยให้เกิดค้างเพราะความเสียหายรัฐก็ต้องจ่ายผู้เสียหาย ให้เหยื่อ ทำให้จ่ายไปจ่ายมาประชาชนก็ไม่เคยทราบถึงกฎหมายเรื่องละเมิด รัฐบาลเองก็อาจจะมองข้ามว่ามีกฎหมายในเรื่องละเมิดใช้บังคับอยู่

ทำให้เห็นว่ารัฐบาลแต่ละยุคแต่ละสมัยอาจมองการเชี่ยวชาญอาจจะเกี่ยวข้องกับเรื่องการเมือง ต้องจ่ายเพื่อให้ประชาชนไม่ต้องเรียกร้องรัฐบาลก็จ่ายเพื่อไม่ให้มีปัญหาในเชิงการเมือง ซึ่งหากมองแล้วการชดเชยด้วยเงินเป็นเรื่องง่าย แต่ไม่ใช่หลักที่แท้จริงในการแก้ไขความสงบสุขของประชาชน ซึ่งศูนย์เชี่ยวชาญก็ต้องรักษาสติของประชาชนคนอื่นไว้ด้วย เพราะการเชี่ยวชาญคือ เป็นเงินงบประมาณแผ่นดินที่มาจากภาษีของประชาชนซึ่งบางกรณีอาจจะไม่เป็นธรรมกับประชาชนผู้เสียภาษีคนอื่นที่ไม่ได้การเชี่ยวชาญในเหตุการณ์ไม่สงบเรียบร้อยของประชาชน และการเชี่ยวชาญก็ไม่มีอายุความ แต่กรณีมาเหตุการณ์ที่มายุ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน 1 มกราคม 2547 ซึ่งมติคณะรัฐมนตรีให้เชี่ยวชาญได้ตั้งแต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ 1 มกราคม 2547 ก็จะพิจารณาเป็นกรณีพิเศษเพราะอยู่นอกหลักเกณฑ์

การเชี่ยวชาญในจังหวัดยะลา

ด้านยานพาหนะ พิจารณาจากว่าสถานการณ์นั้นเกิดจากความไม่สงบหรือไม่ หากมีการเสียหายต่อร่างกายก็เชี่ยวชาญในส่วนของร่างกาย หากรถซึ่งเป็นยานพาหนะได้รับความเสียหาย ก็อยู่ในข่ายของการได้รับการเชี่ยวชาญค่าเสียหายจากทรัพย์สิน กรณีเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น เช่น อาคารบ้านเรือน เช่น คาบอมเผ่าหมดเลตส์ถึงห้าคูหา ก็เป็นสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยที่ชัดเจนกรณีของจังหวัดยะลา เช่น ร้านเฮนเบเกอร์ กลางใจเมืองยะลาหรือกรณีของการลอบวางเพลิงพร้อมกัน 10 จุดกรณีแบบนี้คือชัดเจนว่าเป็นสถานการณ์ความไม่สงบแน่นอน กรณีพืชผลเสียหายเช่น ต้นยาง

เมื่อ 1 ตุลาคม 2554 มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของคณะกรรมการ จากสำนักปลัดนายกรัฐมนตรีมาเป็น ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ทางจังหวัดจึงอยู่ในระหว่างการจัดตั้งรูปแบบกรรมการจัดใหม่² อะไรเสียหายบ้าง มีการจ่ายเบื้องต้นในบ้างจังหวัด ในจังหวัดยะลาเคยจ่ายเบื้องต้นกรณีที่ยังไม่มีการพิจารณาคำร้องโดยคณะกรรมการจังหวัด ซึ่งในจังหวัดยะลาจ่ายเบื้องต้น 13 กุมภาพันธ์ 2554 เจ้าหน้าที่ทั้งหมดก็จะทำงานเชิงรุก กรณีเหตุในอำเภอไหนก็จะมีศูนย์เชี่ยวชาญของ คณะกรรมการพิจารณาทรัพย์สินของจังหวัด

การช่วยเหลือกรณีพิเศษกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ขณะกำลังปฏิบัติหน้าที่ หรือเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน

กรณีการจ่ายให้กับทายาท ทางสำนักงานเชี่ยวชาญไม่สามารถจ่ายตามกฎหมายมรดกได้ อันเนื่องมาจากในสามจังหวัดมีพี่น้องมุสลิม การแบ่งเงินที่ได้มาจากการเชี่ยวชาญ ก็จะใช้วิธีให้ญาติพี่น้องของผู้มีเจ้าของทรัพย์สินเช่น กรณีที่เจ้าของ

¹ สัมภาษณ์นายเดชรัฐ สิมศิริ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา, ประธานคณะกรรมการประเมินความเสียหายระดับจังหวัด เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบฯ เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2554

² สัมภาษณ์นางสาวดวงเนตร เอียดสุข ,หัวหน้าศูนย์ช่วยเหลือเชี่ยวชาญฯ จังหวัดยะลา วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2555

ทรัพย์สินถึงแก่ความตายในสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยด้วย ก็จะให้ญาติทุกคนที่เกี่ยวข้องมาบันทึกเพื่อตกลงแบ่งเงินค่าทรัพย์สินที่เจ้าของเสียหาย กรณีการรับรองสามฝ่าย จะเข้าหลักเกณฑ์การเยียวยา แต่หากมีการรับรองเพียงสองฝ่าย ก็จะจ่ายเพียง 25 เปอร์เซ็นต์ ส่วนกรณีของคณะกรรมการเยียวยาทรัพย์สินของจังหวัดได้พิจารณาแล้ว หากต่อมาภายหลังกรณีเข้าสู่คณะกรรมการอาจไม่ใช่เรื่องของความสงบก็ไม่สามารถเรียกร้องเงินคืนจากผู้ได้รับความเสียหายได้ตามมติคณะรัฐมนตรีซึ่งระบุว่า หากปรากฏต่อมาภายหลังว่า ผลสอบสวนและคำชดเชยไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏภายหลังให้ยุติการช่วยเหลือทันทีและเจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำตามหลักเกณฑ์ตามวิธีการที่ระบุในเรื่องนั้นแล้ว โดยมีได้จิตใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เพราะถือว่าเจ้าหน้าที่ทำไปโดยความบริสุทธิ์ใจ กรรมการในชุดทรัพย์สินจะไม่พิจารณาการรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของคน ว่าผู้ได้รับความเสียหายที่มายื่นคำร้องขอเยียวยาจะดูแลความปลอดภัยเพียงใดหรือไม่ แต่จะพิจารณาว่าผู้ได้รับความเสียหายได้รับความเสียหายจากทรัพย์สินจริงหรือไม่ และเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ความไม่สงบจริงเนื่องจากการรับรองทั้งสามฝ่ายเข้ามาแล้ว ทางคณะกรรมการจึงต้องพิจารณาประเด็นสำคัญว่าราคาทรัพย์สินปัจจุบันมีจำนวนเท่าไร เช่น รถที่เสียหายจากสถานการณ์ความไม่สงบเป็นรถที่ซื้อปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และราคา ณ เหตุเกิดราคาดลดลงเพียงใดแล้ว

กรณีความเสียหายในจำนวนเงินมากๆ เช่น กรณีของการลอบวางเพลิงโกดังของห้างหุ้นส่วน ยะลาฮ์ฮวด เสียหายต่อทรัพย์สินเป็นเงินจำนวนประมาณ 59 ล้านบาท และกรณีของการลอบวางเพลิงของอภิรักษ์เฟอร์นิเจอร์ 5 ล้านบาท เหตุเกิดเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2552 ซึ่งความเสียหายต่อทรัพย์สินก่อนหน้ามกราคม 2554 ก็จะส่งให้ทางสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี(สนป.) เป็นผู้พิจารณา แต่เมื่อต้นปี 2554 ทางคณะกรรมการของจังหวัดจะเป็นผู้พิจารณาเอง ยกเว้นความเสียหายมีจำนวนมาก การพิจารณาเยียวยาในด้านทรัพย์สินจะมีอุปสรรคค่อนข้างมาก เพราะเนื่องจากการหลักเกณฑ์และจำนวนการเยียวยาไม่ได้เป็นตัวเลขหรือตัวเงินที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความเสียหายของทรัพย์สิน หากผู้ได้รับการเยียวยาก็จะไม่พอใจจึงอุทธรณ์เข้ามายังคณะกรรมการอุทธรณ์ได้ ซึ่งผู้ได้รับความเสียหายก็จะประเมินเบื้องต้นเป็นจำนวนเงินที่ค่อนข้างเยอะไว้ก่อน เช่น ร้านค้าที่มีสินค้าอยู่แต่เกิดเพลิงไหม้ในขณะสินค้าคงคลังแค่นี้ แต่จะแจ้งให้เพิ่มขึ้น เช่น กรณีการเกิดระเบิดของโชว์รูมรถมาสด้ายะลา มีผู้เสียชีวิต 2 ศพ ได้รับบาดเจ็บ 40 กว่าราย รถที่อยู่ในโชว์รูม ราคาประมาณ 370,000 บาทบริษัทจึงต้องการเต็มราคารถแต่รถได้รับความเสียหายแค่บางส่วนจากสะเก็ดระเบิด แต่ผู้ร้องต้องการราคารถเต็ม ซึ่งทางคณะกรรมการก็พิจารณาให้เฉพาะความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงๆ

บทบาทของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนใต้ (ศอ.บต.) ในเรื่องของการเยียวยาซึ่งได้รับโอนบทบาทและหน้าที่มาจาก สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สนป.) ซึ่งหลักเกณฑ์เรื่องเยียวยาจะมีปัญหาค่อนข้างมาก เพราะหากเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไปในแต่เหตุการณ์เพียงชนิดเดียวบริบทของเหตุการณ์ที่ไม่แน่นอน มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดซึ่งเมื่อหลักเกณฑ์ไม่แน่นอนก็จะเป็นปัญหาในการเยียวยา

การเยียวยาในจังหวัดปัตตานี

หลักเกณฑ์ในการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายในจังหวัดชายแดนใต้ ในส่วนกลไกการทำงาน โครงสร้างมีอำเภอเป็นศูนย์เยียวยาไม่ว่าจะชีวิต บาดเจ็บ ทรัพย์สินเสียหาย เรื่องก็ผ่านเข้ามาจากอำเภอทั้งหมด อำเภอจะส่งเรื่องมาที่จังหวัด จะมีการรื้อระดับอำเภอซึ่งพิจารณาเบื้องต้น ส่งมายังคณะกรรมการพิจารณาจังหวัดซึ่งในส่วนทรัพย์สิน โดยมี 3 ชุด โดยพิจารณา 3 ด้านหลัก ๆ คือ ด้านอาคารบ้านเรือน ด้านยานพาหนะ ด้านพืช หลักเกณฑ์การเยียวยา สำนักนายกรัฐมนตรีให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาการช่วยเหลือเยียวยาจะจ่ายเท่าไร ยกตัวอย่างเรื่องยานพาหนะต้องดูความเสียหาย คือผู้เสียหายจะขอมากหรือน้อย แต่คณะกรรมการก็จะพิจารณาดู ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญด้านการขนส่ง ประกันภัย ตรวจสอบราคา กลางจากบริษัทห้างร้าน

ในคณะกรรมการผู้ว่าราชการแต่ละจังหวัดก็จะเป็นคนแต่งตั้งให้หลักเกณฑ์ ก็ต้องเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านบ้านเรือน ก็ต้องมีโยธาธิการและผังเมือง ธารักษ์ แต่จำนวนคณะกรรมการไม่ได้จำกัด แต่ละจังหวัดอาจไม่เหมือนกัน ด้านพืชผล เช่น เกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด ในส่วนของอำเภอนั้นอาจมีส่วนราชการที่น้อยกว่าคณะกรรมการก็จะเปิดกว้างอาจเชิญบุคคลภายนอกมาเป็นกรรมการหรือเชิญบุคคลภายนอกมาให้ข้อมูล เช่นเจ้าของร้านซ่อมรถ กฎเกณฑ์ต่างๆไม่ตึงตัวมากนัก บางครั้งมีความลำบากของความเสี่ยง ยกตัวอย่างเรื่องยานพาหนะ เช่นถ้าหากรถยนต์เสียหายทั้งคันเราจะคิดโดยเกณฑ์อะไร เช่น อายุการใช้งานของรถ ค่าเสื่อมราคา

เงินที่ใช้คือเงินทศรองราชการ เพราะจังหวัดมีวงเงินอยู่ในเรื่องทรัพย์สิน จังหวัดจะเป็นผู้จ่ายในส่วนของชีวิตและร่างกายทางศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาจังหวัดปัตตานีก็เช่นเดียวกัน ทางศูนย์เยียวยาอำเภอเป็นคนจ่ายได้เลย จะมีความรวดเร็วซึ่งผู้เสียหายมีสิทธิจากหน่วยงาน หลายหน่วยงานในการได้รับการเยียวยา คือ มีของสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งปัจจุบันศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) โดยจังหวัดจะเป็นผู้พิจารณาจ่ายในกรณีเสียชีวิต ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ของรัฐห้าแสนบาท กรณีเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเงินสองแสนบาท กรณีประชาชนทั่วไปพิจารณาจ่ายเป็นเงินหนึ่งแสนบาท อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2555 ทางศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ได้มีมติเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ประชาชนและผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้นำศาสนากรณีเสียชีวิตให้ได้รับการช่วยเหลือเยียวยาเป็นเงินห้าแสนบาทเท่ากับเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว โดยแบ่งการช่วยเหลือในปี 2555 จะได้รับการช่วยเหลือ หนึ่งแสนบาทและปีถัดไปจะได้รับปีละหนึ่งแสนบาทจนครบจำนวนห้าแสนบาท ภายในปีงบประมาณ 2558 นอกจากนั้นจะมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นเงินสงเคราะห์ของครัวให้กับบุตรของผู้ที่เสียชีวิต และบุตรของผู้ได้รับบาดเจ็บเรียนจบปริญญาตรี หน่วยงานกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรณีเสียชีวิต เยียวยาเป็นจำนวนเงินหนึ่งแสนบาท หน่วยงานกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเยียวยาเบื้องต้น เป็นเงินจำนวนหมื่นบาท กรณีเสียชีวิตเป็นหัวหน้าครอบครัว เยียวยาเป็นเงินจำนวนห้าหมื่นบาท ทพพลภาพ เยียวยาเป็นเงินจำนวน 10,000 บาท เป็นไปตามระเบียบเงินทศรองราชการของผู้ประภักดิ์ หน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการถือเป็นเงินรายเดือนจนกระทั่งเรียนจบปริญญาตรี กรณีทรัพย์สินนั้นจะมีหน่วยงานที่ช่วยเหลือคือ ศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาฯ เว้นแต่บ้านเรือนเสียหาย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะจ่ายตามระเบียบ เช่น บ้านเรือนเสียหายทั้งหลัง เหม่าจ่ายไม่เกินสามหมื่นบาทถ้วน แต่หากเสียหายบางส่วน เยียวยาไม่เกินสองหมื่นบาท

อุปสรรคของศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาฯ ของจังหวัดปัตตานี³ มีอุปสรรคในเรื่องทรัพย์สินคือ มีเหตุการณ์เป็นจำนวนมาก คือศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาฯ อยากจะช่วยให้เร็ว แต่อยู่ในระดับความน่าพอใจ มองว่าตั้งแต่ปี 2548 มาก็พัฒนาเรื่อย ๆ คือชาวบ้านรู้จักสิทธิตัวเองมากขึ้น ช่องทางบริการผ่านอำเภอ สื่อสารมวลชน ระบบเครือข่ายคนที่ได้รับผลกระทบด้วยกัน ในส่วนของการดำเนินการขั้นถัดไปของการทำงานก็จะสร้างมาตรฐานของการทำงาน เช่น ระยะเวลาที่ทางศูนย์เยียวยาฯ กำหนดไว้หนึ่งเดือน เมื่อเกิดเหตุ ควรจะจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายได้ ในส่วนของเจ้าตัวก็ต้องรีบยื่นคำร้อง ในส่วนของอำเภอก็ต้องเร่งรัดมากขึ้น ส่งเรื่องมาที่จังหวัดให้เร็วขึ้น ในส่วนปริมาณที่มากขึ้น ตั้งแต่มีการดำเนินการของศูนย์สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีให้คนมา 4 คน เป็นลูกจ้างของสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี แต่ตอนนี้โอนมาเป็นเจ้าหน้าที่ของ ศอ.บต. ตัวข้าราชการเองมาจากปกครองจังหวัด คือ มีการตั้งองค์กรแบบเฉพาะกิจ มันไม่คล่องตัวความจริงน่าจะได้นักกฎหมายมาทำงานเป็นพนักงานราชการ แบ่งกลุ่ม แบ่งฝ่ายงานให้ชัดเจน ในส่วนอัตราค่าจ้างที่จำกัด ส่วนเรื่องหลักเกณฑ์การเบิกจ่าย ตอนนี้ที่รับโอนงานมาจาก ศอ.บต. ก็พยายามสร้างมาตรฐาน ก็อย่างเช่น ด้านการเกษตร ด้านพืช มีความชัดเจนว่าราคาต้องเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด โดยเมื่อก่อนนี้มีความต่าง กรณีจังหวัดปัตตานีจะใช้เกณฑ์ในการเวนคืนทรัพย์สินจากทางหลวงเป็นเกณฑ์การชดเชย เช่น ดินยางจะคิดจากขนาดใหญ่ กลาง เล็ก กรณีจังหวัดยะลาอาจจะใช้เกณฑ์อีกเกณฑ์หนึ่ง

³ สัมภาษณ์นายเอก ชัยภักดิ์, หัวหน้าศูนย์ช่วยเหลือฯ เยียวยาจังหวัดปัตตานี วันที่ 14 ตุลาคม 2554

ของเกษตร กรณีจังหวัดสงขลาอาจจะใช้อีกเกณฑ์หนึ่งทั้ง 4 จังหวัด มากุยกันตามที่สอ.บด ตั้งเรียกว่าอนุกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์

ส่วนเรื่องรถหรือยานพาหนะ ในจังหวัดปัตตานีเป็นเรื่องที่ยากที่จะวางหลักเกณฑ์ แต่จะวางหลักคร่าวๆ ว่า ถ้าเสียหายทั้งคันควรจะชดเชยอย่างไร ต้องคำนึงถึงอายุการใช้งาน จดทะเบียนปีไหนใช้งานมาแล้วกี่ปี หลักเกณฑ์คิดค่าเสียหาย คือการเสียหายแต่ไม่ใช่การชำรุดราคา เป็นเพียงบรรเทาความเสียหายของผู้ประสบภัย หรือกรณีเรือนเรือนต้องใช้เวลาของช่างเข้าไปดู ก็ต้องดูอย่างละเอียด ถ้าผู้ประสบภัยไม่พอใจเรามีกลไกให้อุทธรณ์ การอุทธรณ์การวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์เป็นที่สุด ซึ่งคณะกรรมการอุทธรณ์ก็จะเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง คณะชุดกับกรรมการระดับจังหวัด โดยให้ยื่นผ่านอำเภอ จะส่งเรื่องตรงมาที่จังหวัดเลยไม่ได้ ให้อำเภอกลั่นกรองว่าจะรับหรือไม่ การอุทธรณ์เป็นเรื่องข้อเท็จจริง หรืออุทธรณ์อะไร แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริงฟังแล้วควรยุติก็ต้องส่งให้จังหวัดเมื่อยุติแล้วต้องแจ้งให้เจ้าตัวทราบ แต่ถ้าเจ้าตัวไม่พอใจก็มาที่จังหวัดได้ แต่จังหวัดจะต้องคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาอีกชุดหนึ่ง ในส่วนของจังหวัดปัตตานีมีไม่ถึงร้อยละ 5 ที่มีการอุทธรณ์ ส่วนใหญ่ของพึงพอใจ ยกเว้นบางเหตุที่เจ้าหน้าที่ศูนย์ช่วยเหลือเยียวยา หรือคณะกรรมการพิจารณาต้องลงไปดูให้ละเอียด เราก็จะมีทีมเฉพาะกิจลงไปดูด้วยตนเอง เช่น ส่วนขงกรรมการไม่ดูเฉพาะรับเรื่องอย่างเดียว เรื่องไหนที่น่าสนใจเป็นเหตุใหญ่ เช่นระเบิดร้านยาที่มุลคามหาศาล บ้านเรือนที่โดนระเบิดหลายสิบหลัง เราก็ต้องส่งคนเข้าไปดูทันที เพราะเป็นเหตุการณ์เฉียว และถ้าไม่ไปเก็บหลักฐานข้อเท็จจริงอาจเปลี่ยนแปลงไป

กรณีศูนย์ช่วยเหลือเยียวยา จังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่ก็จะได้คำร้องมาจากศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาอำเภอ ก่อน แต่ก็มีความจำเป็นต้องไปที่เกิดเหตุจะถ่ายรูปเก็บไว้ แต่ขั้นตอนการยื่นเรื่องผู้เสียหายต้องเป็นผู้ยื่น ส่วนนี้จะไปลดเรื่องความขัดแย้งข้อพิพาทระหว่างผู้เสียหายกับรัฐ แต่ก็จะมีบางครั้งที่มีเจตนาไม่สุจริตก็มีซึ่งอาจเป็นกรณีที่เป็นความเสียหายมูลค่าจำนวนมาก

กรณีการยื่นหลักฐานที่อาจไม่ตรงกับความเป็นจริง จะมีเกณฑ์การพิจารณาคนที่มีส่วนร่วมทำให้เกิดเหตุการณ์ทำให้รัฐต้องจ่ายมีอะไรบ้าง หากทางศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาจะใช้วิธีการซักถาม และทำความเข้าใจ เช่น สมมุติว่าโรงไม้ถูกวางเพลิง มีการยื่นเรื่องว่าไม้ที่ถูกวางเพลิงที่แปรรูปว่าเสียหายเป็นไม้เนื้อแข็งทั้งหมด มีมูลค่าหลายล้านบาท แต่เมื่อทางศูนย์เยียวยา ลงไปตรวจสอบ ปรากฏว่าเป็นเพียงขี้เลื่อย เครื่องจักรก็ไม่ได้ได้รับความเสียหายอะไร เวลาไปให้การต้องสอบสวนพูดคุยซึ่งในจังหวัดปัตตานีทำนั้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำชับอำเภอว่าถ้าเกิดเหตุการณ์ต้องเข้าไปดูทันที

ในหลักฐานคำร้องของผู้เสียหาย บังคับให้ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวน ไม่อย่างนั้นพนักงานสอบสวนไม่อำนาจในการสอบสวน เพราะเป็นความผิดต่อส่วนตัว คนที่ได้รับสิทธิในการเยียวยาต้องมีหนังสือรับรองจาก 3 ฝ่ายคือ ฝ่ายปกครองคือนายอำเภอ ฝ่ายตำรวจคือผู้กำกับการสถานีตำรวจ ฝ่ายทหารคือผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจ (ผบ.ฉก) ในพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ หรือผู้รักษาราชการแทน ซึ่งการรับรองจะเหมือนกันทั้งในสามจังหวัดชายแดนใต้และสี่อำเภอของจังหวัดสงขลา โดยมีความเสียหายให้ผู้ยื่นประเมินมา บังคับต้องมีภาพถ่าย หลักฐานการครองครอง การพิจารณาจะส่งให้ผู้เชี่ยวชาญดูก่อน เช่น ขนส่งจังหวัด ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากจะอยู่ในชุดของคณะกรรมการจังหวัดเพื่อให้พิจารณาเรื่องให้เร็วในการทำงาน และให้ได้รับความยุติธรรมกับผู้ได้รับผลกระทบ

4.3 วิเคราะห์สะท้อนการเยียวยาจากผู้มีส่วนได้เสีย

วันที่ 8 มีนาคม 2554 ในการประชุมร่วมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาและการฟื้นฟูการพัฒนาวิถีวัฒนธรรมจังหวัดชายแดนใต้ วุฒิสภา ร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลด้านเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มีจัดการประชุมเพื่อพิจารณาการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ณ โรงแรมซีเอส.จังหวัดปัตตานี ซึ่งได้เชิญ

ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบมาร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งมีปัญหาที่แตกต่างกันและมีประเด็นเงื่อนไขที่แตกต่างกัน ซึ่งทำอย่างไรให้สามารถเยียวยาได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งผู้ได้รับผลกระทบได้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่งคณะกรรมการสิทธิการชนนี้ไม่ได้เป็นผู้ออกนโยบายโดยตรงแต่เป็นเพียงการติดตามและประเมินผล

เมื่อก่อนนี้การเยียวยาทั้งหมดจะอยู่ภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี หลังจากปี พ.ศ. 2553 หลังจากมีพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนใต้ พ.ศ. 2553 ปัจจุบันตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนใต้ ได้กำหนดให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดน (สบ.บต.) ได้มีหน้าที่ในการดูแลด้านเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ และในพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ยังกำหนดให้มี กพต.คือคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะประกอบด้วยผู้แทนของทุกกระทรวงซึ่งอยู่ในพื้นที่ดูแลจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อมีมติของ กพต.และเห็นชอบก็จะส่งมติให้คณะรัฐมนตรีสั่งการต่อไป นอกจากนั้นก็จะมีส่วนที่ปรึกษาของศูนย์บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็จะมาตัวแทนจากทุกภาคส่วน ในหลักสากลที่ต้องดูแลผู้ได้รับผลกระทบ มีหัวใจหลัก 3 ประการ⁴ คือ สิทธิที่จะเข้าถึงความจริง สิทธิที่จะเข้าถึงความยุติธรรม และสิทธิที่จะเข้าถึงการเยียวยา ดังนั้นการเยียวยาจึงนำมาเป็นหลักในการที่จะดูแลผู้ที่ได้รับผลกระทบ อย่างไรก็ตามหลักสากลก็ไม่ได้กำหนดว่าเป็นจำนวนเท่าไร แต่หลักเยียวยาจะแบ่งผู้ได้รับผลกระทบเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากการสั่งการของรัฐ และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากรัฐไร้ประสิทธิภาพ

ดังนั้นตั้งแต่ วันที่ 1 ตุลาคม 2554 การเยียวยาจะอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สบ.บต.) ซึ่งก็ได้ผ่าน กพต.ไปแล้วและรอที่จะเข้าสู่คณะรัฐมนตรีต่อไป ในชุดคณะกรรมการที่ท่านประธาน พรหมนอกเป็นประธานก็จะดูแลเหตุการณ์ตั้งแต่ 1 มกราคม 2547 ถึง 30 กันยายน 2554 ดังนั้นผู้ได้รับผลกระทบจึงแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ สบ.บต.และชุดที่ท่านประธาน พรหมนอกเป็นประธาน คณะกรรมการที่ท่านประธาน พรหมนอกเป็นประธานได้มีการประชุมแต่ก็ยังไม่ได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการที่จะเยียวยาในเรื่องการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ

ผู้ได้รับความเสียหายจากตำบลคอกกระบือ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เกิดเหตุรุนแรงบอยและสูญเสียเป็นจำนวนมาก การเยียวยาข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีผู้ได้รับผลกระทบคือ พ่อของเสียชีวิตในเหตุการณ์ความไม่สงบอายุประมาณ 90 ปี รัฐโดยหน่วยงานราชการได้เข้าไปดูแลโดยให้วโปเลี้ยงซึ่งเป็นการเยียวยาโดยให้ทรัพย์สิน ซึ่งผู้ได้รับผลกระทบไม่เห็นด้วยเพราะไม่สามารถนำไปเลี้ยงได้เนื่องจากอายุมากแล้วและเหลืออยู่คนเดียวในครอบครัว

กรณีคุณเสกสรรค์ ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ซึ่งบิดา มารดาถูกลอบยิงเสียชีวิต โดยตนเองเป็นทายาทได้ทำงานอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ในขณะที่บิดา มารดาเสียชีวิต มองว่าการเยียวยาที่ปรากฏในสังคมไม่มีอะไรเด่นชัดใช้หลักเกณฑ์อะไรในการเยียวยา การเยียวยาทำอย่างไรให้ผู้ได้รับผลกระทบอยู่ได้ และเห็นว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แตกต่างอย่างไรกับเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ เพราะประชาชนก็เป็นผู้รักชาติโดย อยู่ในดินแดนบ้านเกิด ไม่ว่าจะได้รับการเยียวยาที่แตกต่างจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ผู้ได้รับผลกระทบได้ทำงานในรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในส่วนกลาง หลังจากบิดา มารดาคุณเสกสรรค์เสียชีวิต คุณเสกสรรค์ก็มีหนังสือถึงหน่วยงานตามหน่วยงาน เพื่อขอย้ายกลับมาดูแลที่ชายที่บ้านเกิดจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยไม่ร้องขอเงินเดือนที่สูงขึ้น ไม่ได้ร้องขอตำแหน่ง เพียงแต่ต้องการกลับมาอยู่กับบ้านเกิด แต่ก็ไม่ได้การช่วยเหลืออย่างใดหรือเยียวยาแต่อย่างใด ซึ่งตนต้องการเห็นเกณฑ์ที่เท่าเทียมมั่นคงและมีความชัดเจน

⁴ นางอังคณา นีละไพจิตร, สมาชิกสภาที่ปรึกษาการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2554

แนวทางในการเยียวยาระหว่างวันที่ 1 กันยายน 2547 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2554 ทางศูนย์บริหารราชการจังหวัดชายแดนใต้ (ศอ.บต.) ได้วางแนวทางไว้ 5 ประเด็น⁵ คือ

ประเด็นแรก ศูนย์อำนวยการบริหารราชการจังหวัดชายแดนใต้(ศอ.บต.) ขณะนี้มีตัวเลขความสูญเสียของทุกกลุ่มมีประมาณ 14,289 กรณีแต่การเข้าสู่ระบบเยียวยาของรัฐเพียง 8,466 กรณีเป็นความรับผิดชอบของ ศอ.บต. ภายใต้อีกหลักที่ว่าเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ให้ผู้สูญเสียทุกกรณีใช้ชีวิตอย่างปกติได้

ประเด็นที่สอง เจ้าหน้าที่รัฐทั้งเจ็บทั้งตาย 4,897 ราย เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการเยียวยาไปแล้วห้าเท่าของประชาชนธรรมดา ได้รับสิทธิในการรับราชการ แต่คนพิการยังไม่ได้รับการเยียวยาในระยะยาว

ประเด็นที่สาม เกิดจากความผิดพลาดของเจ้าหน้าที่รัฐด้วย เช่น กรณีตากใบ ศอ.บต.ต้องใช้มาตรการกลไกเยียวยาเข้าไปดูแล ซึ่งเสียชีวิต 85 ราย บาดเจ็บ 46 ราย ถูกควบคุม 58 ราย ถูกจับไป 1,176 ราย ก็ต้องใช้กลไกการเยียวยา กรณีกรือเซะ

ประเด็นที่สี่ ผู้ที่ถูกควบคุมตัวตามกฎหมายการศึกษาและพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 มี 5,000 กว่ารายกรณีที่ไม่สามารถเอาผิดกับผู้ที่ถูกดำเนินคดีได้

ประเด็นที่ห้า กรณีรัฐไม่สามารถคุ้มครองความปลอดภัย ถือเป็นภาระละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง

เห็นได้ว่าปัจจุบันหลักเกณฑ์ผู้เสียหายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับการความเสียหายต่อทรัพย์สิน อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นซึ่งเป็นเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อย จะต้องนำคดีมาฟ้องเรียกค่าเสียหายเอาจากผู้กระทำความผิดโดยฟ้องเป็นคดีแพ่ง และนำหลักเรื่องละเมิดมาเป็นมูลคดี ซึ่งการฟ้องคดีแพ่งดังกล่าวก็ทำให้เป็นภาระแก่ผู้เสียหาย กล่าวคือ ในการฟ้องคดีแพ่งเรื่องหนึ่งจะต้องมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มากมาย เช่น ค่าทนายความ ค่าฤชาธรรมเนียมศาล และระยะเวลาที่ศาลจะพิพากษาก็เป็นระยะเวลานาน ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สินจึงไม่ได้รับการเยียวยาในเบื้องต้น เพื่อชดเชยถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น ในบางกรณี ถ้าปรากฏว่าผู้กระทำความผิดอาญาเป็นใครก็ไม่มีใครทราบได้ ซึ่งผู้เสียหายก็ไม่อาจทราบได้ ก็ไม่สามารถที่จะไปฟ้องร้องกับใครให้เข้ามารับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย ทั้งในคดีอาญาก็ไม่สามารถจับตัวผู้ต้องหาได้ จึงเป็นการที่ยากอย่างยิ่งที่ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สินจะได้รับค่าเสียหาย กรณีที่มีการจับตัวผู้กระทำความผิดอาญาได้ และถูกลงโทษ เมื่อมีการฟ้องร้องคดีแพ่ง แม้ผลของคดีจะทำให้ผู้เสียหายได้รับค่าเสียหาย แต่เมื่อผู้กระทำความผิดถูกจำคุกก็ไม่มีรายได้ หรือ ไม่มีทรัพย์สินที่จะนำมาชำระค่าเสียหาย และถ้าเป็นกรณีที่จะต้องมีการยึดทรัพย์สิน ก็ตกเป็นภาระของผู้เสียหายที่จะต้องสืบค้นหาว่าทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดอาญามีอะไร อยู่ที่ไหน เพื่อที่จะนำเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดียึดทรัพย์สิน ในส่วนกรณีดังกล่าวมาจึงเห็นได้ว่า การที่ผู้เสียหายจะได้รับการเยียวยา และได้รับค่าเสียหายเพื่อชดเชยทรัพย์สินที่เสียหายไปจะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากอย่างยิ่ง และในปัจจุบันมีกฎหมายบังคับใช้เกี่ยวกับความเสียหายที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่จะได้รับค่าตอบแทนเมื่อทรัพย์สินได้รับความเสียหาย เช่น การประกันภัย การประกันวินาศภัย และหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่อง ละเมิด

การประกันภัย และการวินาศภัย ผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินจะต้องเป็นผู้เอาประกันและจะได้รับค่าตอบแทนเมื่อทรัพย์สินนั้นได้รับความเสียหาย เช่น บ้านเมื่อเอาประกันไว้ เกี่ยวกับเพลิงไหม้ เมื่อเกิดเพลิงไหม้บ้าน ก็ได้รับค่าตอบแทนจากผู้รับประกันภัย หรือรถยนต์ เมื่อเอาประกันภัยแล้ว รถยนต์ได้รับความเสียหายอะไรก็ตาม ก็เรียกร้องให้บริษัทผู้รับประกันภัยชดเชยค่าเสียหาย หรือซ่อมแซมให้ได้ แต่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็จะมีปัญหาการประกันภัย ซึ่งหลายบริษัทจะไม่รับหรือหากรับเบี้ยประกันภัยก็จะค่อนข้างสูงมากทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่ให้ความสนใจในการทำประกันภัย อย่างไรก็ตามปกติในการทำประกันภัยทรัพย์สินถ้าบุคคลทั่วไปเห็นว่าทรัพย์สินอยู่ในภาวะเสี่ยงภัยที่จะได้รับความ

⁵ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะ กิจถาวร รองเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอ.บต.) เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2554

เสียหายก็ต้องเอาประกันภัยไว้ แต่ถ้าเห็นว่าไม่มีภาวะเสี่ยงภัยก็ไม่ต้องเอาประกันภัย ดังนั้น ในบางครั้งเมื่อเกิดความผิอาญาขึ้นมา ความเสียหายที่เกิดกับทรัพย์สินนั้นก็มิได้เป็นทรัพย์สินที่เสี่ยงภัย จึงไม่ได้เอาประกันภัย หรือประชาชนธรรมดาที่ใช้ชีวิตปกติในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ก็จะรู้สึกปกติในสถานการณ์ก็จะไม่ได้ทำประกันภัยไว้ หรือเห็นว่าทรัพย์สินของตัวเองไม่น่าจะเกิดความเสียหายขึ้นได้ แต่เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น ก็ไม่สามารถเรียกร้องค่าทดแทนได้ และทรัพย์สินบางชนิดก็สามารถเอาประกันภัยได้ แต่บางชนิดไม่สามารถเอาประกันภัยได้ จึงเป็นปัญหาว่า ทรัพย์สินที่เอาประกันภัยไม่ได้ เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นมากจากการกระทำผิอาญาของผู้อื่นก็ไม่สามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากใครได้

สาเหตุที่ต้องมีการคุ้มครองทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายอันเนื่องจากการกระทำผิอาญาเกี่ยวกับเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนใต้ มีข้อดีและข้อเสียดังนี้

ข้อดี

สร้างความเป็นธรรมในสังคม เพราะเมื่อเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินโดยผู้เสียหายมิได้มีส่วนร่วมให้เกิดการกระทำผิอาญา ได้รับการเยียวยาความเสียหายในเบื้องต้น เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและมีผลทางด้านจิตใจ และหากปรากฏว่าทรัพย์สินนั้น มีความสำคัญในการดำรงชีพหรือการเข้าสู่สังคมเมื่อได้รับการเยียวยาความเสียหายในเบื้องต้น ก็สามารถที่จะนำปัจจัยที่ได้รับนั้นไปแลกเปลี่ยนมาเป็นทรัพย์สินได้

ทำให้ประชาชนผู้ได้รับความเสียหายได้รับปัจจัยในการดำรงชีพหรือประกอบอาชีพ ทำให้ธุรกิจไม่มีการหยุดกิจการ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะในรากหญ้าไม่ได้รับความเสียหาย มีการนำทรัพย์สินนั้นเข้าทดแทนทรัพย์สินเดิมที่เป็นปัจจัยในการให้บริการหรือการให้บริการได้

ข้อเสีย

การเรียกร้องค่าตอบแทนความเสียหายต่อทรัพย์สิน มีการฉ้อโกงได้ง่าย เพราะไม่มีใครทราบ ว่า ทรัพย์สินที่ผู้กระทำผิอาญาเอาไปนั้น มีจริงหรือไม่ และกรณีที่จับตัวผู้กระทำผิอาญาไม่ได้ ยิ่งตรวจสอบไม่ได้ว่า ทรัพย์สินนั้นถูกเอาไปในการกระทำผิอาญานั้นมีเพียงใด จึงทำให้ไม่สามารถตรวจสอบความเสียหายได้ เช่นกรณีของร้านทองในจังหวัดนครราชสีมาซึ่งต้องหาพยานหลักฐานต่อไปว่าความเสียหายที่แท้จริงจำนวนเงินเท่าไรกันแน่

การประเมินราคาทรัพย์สินที่เสียหาย นอกจากการฉ้อโกงได้ง่ายแล้วทรัพย์สินทั่วไปจะมีการเสื่อมราคา เพราะการใช้งานหรืออายุการใช้งาน ซึ่งเมื่อเกิดความเสียหายก็ไม่สามารถนำมาพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินเหล่านั้นใช้มาเป็นระยะเวลาที่เป็นทรัพย์สินสินเก่าหรือใหม่ ซึ่งไม่สามารถนำมาทดสอบได้เมื่อเกิดความเสียหายแล้ว หรือกรณีที่ผู้ทำผิอาญาใดเอาไปและไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิอาญามาลงโทษได้ ก็จะไม่สามารถทราบได้เลยว่าทรัพย์สินมีลักษณะเป็นอย่างไร อายุการใช้งานเป็นอย่างไร ผู้ที่ทราบว่าทรัพย์สินตนเองมีลักษณะอย่างไร ก็เป็นเพียงผู้เสียหายแต่ฝ่ายเดียวซึ่งอาจเป็นช่องว่างให้เป็นการกล่าวอ้างลอยๆ ได้ เพราะพิสูจน์กันไม่ได้ยาก หรือกรณีที่ผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากการกระทำผิอาญาของผู้อื่นแต่เสียชีวิตหายากก็ไม่สามารถแจ้งรายละเอียดทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายได้ ในส่วนนี้จึงทำให้เกิดกรณีการประเมินราคาค่าเสียหายได้ยาก

ผู้มีสิทธิได้รับค่าชดเชยจากรัฐ

พิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) ได้ให้ความหมายของผู้เสียหายในคดีอาญาไว้ว่า “บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิอาญาฐานหนึ่งฐานใดรวมถึงบุคคลอื่นผู้มีอำนาจจัดการแทน ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 4, 5 และ 6

จากนิยามความหมายของคำว่า “ผู้เสียหาย” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะเห็นได้ว่า ผู้เสียหายในคดีอาญามีอยู่ 2 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ผู้เสียหายที่แท้จริง ซึ่งก็คือบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดนั้นโดยตรง เช่น ผู้ที่ถูกทำร้ายร่างกาย ผู้ที่ถูกวางเพลิงเผาทรัพย์

2. ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายที่แท้จริง ตามที่กฎหมายได้ระบุไว้ใน มาตรา 4, 5 และ 6 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีของผู้เสียหายที่แท้จริงเสียชีวิต บุคคลซึ่งมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายตามกฎหมาย ถือว่า เป็นผู้เสียหายเช่นกัน⁶ เช่น กรณีมีการกระทำความผิดต่อผู้เยาว์ หรือผู้ไร้ความสามารถ ผู้มีอำนาจจัดการแทน คือ ผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้อนุบาล หรือกรณีผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงแก่ความตาย หรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจะจัดการเองได้ ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยาของบุคคลดังกล่าว ก็ถือเป็นผู้เสียหายผู้มีอำนาจจัดการแทนเช่นกัน และกรณีสุดท้ายที่มีการกระทำความผิดต่อนิติบุคคล ผู้จัดการแทน หรือผู้แทนอื่นๆ ของนิติบุคคลก็เป็นผู้เสียหายซึ่งมีอำนาจจัดการแทนนิติบุคคลเช่นกัน ตัวอย่างเช่น มีการลักลอบวางเพลิงบริษัทในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้จัดการแทน หรือผู้แทนอื่นๆ ของบริษัทแห่งนั้นก็เป็นผู้เสียหายซึ่งมีอำนาจจัดการแทนเช่นกัน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ผู้เสียหายตามกฎหมายไทยนั้นจะหมายถึงสถาบันเอกชนซึ่งหมายถึงประชาชนทั่วไปหรือข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบริษัทห้างร้าน แต่ไม่ได้รวมถึงหน่วยงานราชการและจะจำกัดเฉพาะผู้ได้รับความเสียหาย และผู้มีอำนาจจัดการแทนตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งการเป็นผู้เสียหายหรือไม่ตามกฎหมายไทยมีความสำคัญอย่างมากเพราะในคดีอาญาผู้เสียหายสามารถที่จะดำเนินการได้หลายประการ โดยเฉพาะเรื่องการมารับการเยียวยาจากรัฐ อย่างไรก็ตามก็ดีในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย ไม่บทบัญญัติใดที่กำหนดว่าผู้เสียหายที่จะเสนอคำร้องทุกข์หรือฟ้องคดีอาญาในกรณีได้รับความเสียหายจะต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย รวมทั้งไม่มีบทบัญญัติใดที่ได้กล่าวถึงความหมายของผู้เสียหายโดยนิตินัยว่าเป็นอย่างไร หรือมีเงื่อนไขอย่างไรในการพิจารณาความเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย ที่จะสามารถทำให้ผู้เสียหายทราบได้ว่า ตนเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยหรือไม่ แต่เป็นที่ยอมรับในทางปฏิบัติว่า ผู้เสียหายที่จะใช้สิทธิเรียกร้องได้ จะต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย ซึ่งถ้าไม่เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยแล้ว แม้บุคคลนั้นจะได้รับความเสียหายตามความเป็นจริงก็ตาม แต่ก็หาเป็นผู้เสียหายตามความหมายในมาตรา 2 (4) ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ ซึ่งเมื่อไม่ใช่ผู้เสียหายตามมาตรา 2 (4) ก็ไม่มีสิทธิที่จำนำความผิดดังกล่าวมาฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาได้

ดังนั้น “ผู้เสียหาย” หรือ “เหยื่อ” ที่จะใช้สิทธิได้รับการเยียวยาจากรัฐ จึงต้องประกอบด้วย

ก. มีการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับความผิดฐานก่อการร้าย หรือความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงในสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อย

ข. บุคคลนั้นได้รับความเสียหายเนื่องจากกระทำความผิดนั้นๆ กล่าวคือ เป็นผู้เสียหายโดยพฤตินัย และ

ค. บุคคลนั้นจะต้องเป็นผู้เสียหายตามกฎหมาย กล่าวคือ เป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย ซึ่งหมายถึงเป็นผู้ที่ไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด หรือไม่มีส่วนในการรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด หรือไม่มีส่วนสนับสนุนในการกระทำความผิด หรือไม่มีส่วนยุยง ส่งเสริมในการกระทำความผิด จึงเป็นผู้บริสุทธิ์ใจจริงในการเข้ามารับการเยียวยาจากภาครัฐ

ผู้เสียหายโดยนิตินัย จึงหมายถึง บุคคลที่อ้างตนเป็นผู้เสียหายต้องไม่เป็นผู้มีส่วนร่วมในความผิดนั้นด้วย หรือต้องไม่เป็นผู้ยินยอมให้กระทำความผิดต่อตน หรือการกระทำความผิดนั้นจะต้องมิได้มีมูลเหตุมาจากการที่ตนเองมีเจตนาฝ่าฝืนกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมของประชาชน อันเนื่องมาจากขัดกับหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่า “ผู้ใดมาขอความยุติธรรม ผู้นั้นต้องมาด้วยมือสะอาด” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “he who comes into equity must with clean hands” ซึ่งเป็นการพิจารณาถึง “หลักสุจริต” หรือ “หลักบริสุทธิ์” โดยมองว่า แม้ว่าบุคคลนั้นจะได้รับความเสียหายจากกระทำผิดในสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อย แต่ความผิดนั้นเมื่อผู้เสียหายเองก็มีส่วนร่วมอยู่ด้วย การมาเรียกร้องสิทธิในเรื่องการ

⁶ ดูประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 5

เขียวยาจึงเป็นเรื่องที่ผู้เสียหาย หรือเหยื่อมาโดยไม่สุจริตหรือไม่บริสุทธิ์ กฎหมายยอมไม่คุ้มครองหรือยอมรับบังคับบุคคลนั้นหากไม่ครบองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้นแล้ว ก็จะไม่ใช้ผู้เสียหายที่แท้จริงที่จะสามารถดำเนินการที่จะได้รับการเยียวยาจากรัฐได้

แต่หากพิจารณาจาก “เหยื่อ” ในสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีความหมายที่แตกต่างจาก ผู้เสียหาย เพราะผู้ได้รับความเสียหายบางคนอาจเป็นตัวละครต้นทำให้ตนเองต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่นำไปสู่การบาดเจ็บ การได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สิน เช่น การไม่ดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเองในสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในพื้นที่อื่นเนื่องมาจากเหยื่อทราบคืออยู่แล้วถึงสถานการณ์ในความไม่ปลอดภัยในพื้นที่หรือเป็นตัวคอยกระตุ้น ชูงให้มีความแค้นกับบุคคลต่างศาสนาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนกลายเป็นการก่อเหตุในสถานการณ์ความไม่สงบ อย่างไรก็ตามก็ควรระบอบความยุติธรรมทางอาญามุ่งที่จะควบคุมอาชญากรรมมากกว่าการป้องกัน และในกระบวนการป้องกันอาชญากรรม ปัญหาที่สำคัญนอกจากการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นคนดี กล่าวคือการป้องกันประชาชนผู้บริสุทธิ์มิให้ตกเป็นผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรม แต่หากประชาชนต้องตกเป็นผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรม รัฐซึ่งเป็นสถาบันมหาชนก็ควรมีความรับผิดชอบเบื้องต้น ในการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งหากมีระบบการจัดตั้งกองทุนสาธารณะโดยมีระบบการบริหารจัดการกองทุนเพื่อประโยชน์สาธารณะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็จะทำให้ระบบการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายมีรูปแบบที่ชัดเจนในการจัดการมากยิ่งขึ้น

4.4 วิเคราะห์กรณีเหตุการณ์สำคัญที่ต้องรับการเยียวยา

กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบกรณีโรงแรมลิการ์เด็น หาดใหญ่

เหตุเกิดในวันที่ 31 มีนาคม 2555 เป็นเหตุการณ์การระเบิดและไฟไหม้ภายในโรงแรมลิการ์เด็นส์ พลาซ่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยเฉพาะบริเวณหน้าร้านแมคโดนัลด์และลานจอดรถชั้นใต้ดินมีผู้เสียชีวิตทั้งหมด 3 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวมาเลเซีย 1 ราย ได้รับบาดเจ็บทั้งหมด 416 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวต่างชาติ 23 ราย เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล 5 แห่ง จำนวน 140 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวต่างชาติ 23 ราย เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล 5 แห่ง มีการเขียวยาเบื้องต้นในส่วนชีวิต ร่างกาย โดยผู้เสียชีวิตได้รับเงินเยียวยา รายละ 25,000 บาท หากรายใดเป็นหัวหน้าครอบครัว จะได้รายละ 50,000 บาท และมีการตั้งโต๊ะรับแจ้งความเสียหายจากประชาชน ที่บริเวณฝั่งตรงข้ามโรงแรมลิการ์เด็นส์ เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนด้วยโดยความเสียหายเกี่ยวข้องกับรถยนต์ที่ได้รับความเสียหายจนเหลือแต่โครงรถทั้งสิ้น 37 คัน

ทั้งนี้ตำรวจภูธรภาค 9 เผยรู้ตัวสองมือวางระเบิดลิการ์เด็นท์ พลาซ่าซึ่งใช้รถเก๋ง ยี่ห้อฮอนด้า ซีวิค สีดำ ทะเบียน กค-6743 พัทลุง เป็นของนายชนสร เกื้อสุข อดีตปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ซึ่งถูกคนร้ายลอบยิงเสียชีวิต และชิงรถเหตุเกิด เมื่อเวลา 13.30 นาฬิกา วันที่ 21 ตุลาคม 2554 เสียชีวิตภายในห้องทำงานที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงคีรี ซึ่งตั้งอยู่บ้านตามง หมู่ 2 ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส จากเหตุการณ์ความรุนแรงเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2554 ที่จังหวัดนราธิวาส จนถึงเหตุการณ์ความเสียหายอย่างรุนแรงในวันที่ 31 มีนาคม 2555 เห็นได้ว่าภาครัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากรถที่เกิดเหตุเป็นรถยนต์ที่มาจาก การชิงรถเก๋งจากการไปลอบฆ่าอดีตปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงคีรีและไม่สามารถติดตามกลับคืนมาได้ ทำให้ภาครัฐต้องไปพิจารณาเขียวยาทรัพย์สินของรถยนต์ของนายชนสร เกื้อสุข หรือไม่อันเนื่องมาจากการเป็นกรณีสูญหายเพราะเป็นเหตุการณ์ทรัพย์สินสูญหายมิใช่เป็นการกระทำโดยเสียหายต่อทรัพย์สิน และทำให้รัฐต้องเขียวยาต่อเหตุการณ์ความเสียหายต่อทรัพย์สินของผู้บริสุทธิ์อีกจำนวนมากเพื่อให้ผู้บริสุทธิ์กลับกลับคืนสู่ฐานะเดิมให้เร็วที่สุดจากความสูญเสีย จึงเห็นได้ว่ากระบวนการสร้างความไม่สงบเรียบร้อยมีการทำงานกันอย่างเป็นกระบวนการแต่เกิดคำถามว่าภาครัฐซึ่งมีกำลังอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก แต่ทำไมไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายดำเนินการกับผู้กระทำความผิดได้

การเยียวยาของภาครัฐในด้านความเสียหายด้านทรัพย์สิน ซึ่งมีทั้งรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ทรัพย์สินภายในร้านค้า บริเวณในห้างสรรพสินค้าลิการ์เด็นท์ พลาซ่าซึ่งทางศูนย์เยียวยาจังหวัดโดยท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ได้จัดให้มีจุดรับแจ้งไว้ โดยก่อนการแจ้งความเสียหาย ณ.จุดรับเรื่องจะต้องทำการแจ้งความกับตำรวจก่อนและนำใบแจ้งความ มาแสดงต่อเจ้าหน้าที่พร้อมหลักฐานความเป็นเจ้าของ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะทำการประเมินจากราคาจริง และเมื่อผ่านการประเมินเบื้องต้นแล้ว จะทำการจ่ายก่อนล่วงหน้า 25 เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าความเสียหาย และจะจ่ายให้ครบ 100 เปอร์เซ็นต์ซึ่งปัจจุบันก็มีการจ่ายในส่วนทรัพย์สินซึ่งเป็นยานพาหนะไปแล้วบางส่วน

ผู้ได้รับความเสียหายชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งในส่วนของผู้เสียหายด้านทรัพย์สินนั้นแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก ร้านค้าภายในพลาซ่า กลุ่มสอง รถยนต์ รถจักรยานยนต์ที่จอดอยู่ในชั้นใต้ดินของโรงแรมลิการ์เด็นท์ พลาซ่า และกลุ่มที่สาม เจ้าของสถานที่คือโรงแรมลิการ์เด็นท์ พลาซ่า

ในกลุ่มเจ้าของร้านค้าภายในพลาซ่า ได้รับความเสียหายจำนวน 215 ร้าน เงินเยียวยาที่นำเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาประมาณ 24 ล้านบาท จากที่เจ้าของร้านค้าเสนอตัวเลขมา 39 ล้านบาท ก็ต้องรอการอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งกรณีดังกล่าวยังอยู่ที่พยานหลักฐานความเสียหายที่แท้จริง ส่วนร้านอาหารและร้านค้าขนาดใหญ่อีกประมาณ 4-5 ราย ที่อยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลความเสียหาย เนื่องจากความเสียหายของร้านอาหารและร้านค้าขนาดใหญ่ ตั้งแต่ 7 -10 กว่าล้านบาท สำหรับเจ้าของสถานที่คือ โรงแรมลิการ์เด็นท์ พลาซ่า นั้น อยู่ระหว่างการประเมินความเสียหาย เนื่องจากมีหลายส่วนต้องใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูล

ในส่วนทรัพย์สินยานพาหนะ ให้ความช่วยเหลือแล้ว 214 คัน รถยนต์จำนวน 156 คัน เป็นเงิน 32,964,091 บาท รถจักรยานยนต์ จำนวน 58 คัน เป็นเงิน 1,116,198 บาท โดยมีการจ่ายไปแล้วจำนวน 3 ครั้ง ยังเหลือที่อยู่ระหว่างการประเมินความเสียหายอีกไม่กี่คัน สำหรับรถจักรยานยนต์ขนาดใหญ่ (บิ๊กไบค์) ของนักท่องเที่ยวต่างชาติชาวมาเลเซีย อยู่ระหว่างการประเมินความเสียหายจากสำนักขนส่งจังหวัดสงขลา เพราะราคารถจักรยานยนต์ดังกล่าว คันละ 200,000 -300,000 บาท

อุปสรรคในการช่วยเหลือเยียวยาอาจรทรัพย์สินเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยอันเนื่องจากเหตุการณ์วางระเบิดที่หาดใหญ่ เกิดกับผู้บริสุทธิ์ซึ่งเป็นพ่อค้า แม่ค้าที่ได้ทำการเปิดร้านอันเนื่องมาจากพยานหลักฐานในการยื่นเรื่องเพื่อให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือเยียวยาอาจจะใช้หลักฐานที่แสดงถึงความเสียหายที่มีอยู่อย่างแท้จริงก่อนเหตุการณ์เกิดขึ้นไป ด้วยความยากลำบากมาก เพราะแต่ละร้านก็จะมีทรัพย์สินที่แตกต่างกันและพยานหลักฐานที่เป็นเอกสารก็ได้สูญหายไป แต่ในส่วนชของยานพาหนะทั้งที่มีรถยนต์และรถจักรยานยนต์ของผู้บริสุทธิ์สามารถประเมินได้อย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากมีราคากลางของรถแต่ละปีที่จะทะเบียน การเยียวยาในภาครัฐก็กรณีเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้นทำให้เห็นได้ว่านอกจากความเสียหายในทางทรัพย์สินแล้ว ความเสียหายอันเนื่องมาจากการขาดประโยชน์จากการไม่สามารถประกอบกิจการร้านค้าได้ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้บริสุทธิ์ไม่สามารถกลับเข้าไปดำเนินการค้าขายได้อย่างปกติทำให้การเยียวยาทรัพย์สินที่เกิดความเสียหายอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ผู้เสียหายกลับสู่ฐานะเดิมได้ เพราะมีกิจการต้องเลิกทำไป อันเนื่องมาจากไม่สามารถมีต้นทุนที่จะเข้าไปดำเนินการได้อีกแม้ว่าจะได้การเยียวยาทรัพย์สินที่เสียหายจากภาครัฐ

เหตุการณ์คาร์บอมบ์ในพื้นที่ถนนร่วมมิตร จังหวัดยะลา

เหตุการณ์ถนนร่วมมิตร จังหวัดยะลา เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2555 ได้มีคนร้ายนำรถกระบะบรรทุกถังแก๊สหนัก 50 กิโลกรัม 2 ถัง ไปจอดไว้ที่หน้าร้านอาหารรุ่งเรือง ถนนร่วมมิตร จากนั้นเมื่อเกิดการระเบิด และมีเจ้าหน้าที่ทหารและเจ้าหน้าที่กู้ภัยพยายามเดินทางเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ คนร้ายจึงได้จุดระเบิดรถกระบะบรรทุกถังแก๊ส 50 กิโลกรัม เช่นเดียวกัน ในจุดที่สอง ซึ่งได้จอดรถหุ้มฉกรอไว้ที่ด้านท้ายถนนของจุดเกิดเหตุจุดแรก ซึ่งเป็นเส้นทางวันเวย์และ

มีประชาชนและเจ้าหน้าที่กู้ภัยเข้าออกอยู่เป็นจำนวนมาก มีผู้เสียชีวิต 10 ราย บาดเจ็บ 117 ราย สาหัส 10 ราย ปานกลาง 19 ราย เล็กน้อย 88 ราย โดยทั้ง 88 ราย สามารถกลับบ้านได้ทั้งหมดแล้ว ทำให้ผู้บาดเจ็บอยู่โรงพยาบาลทั้งหมด 29 ราย ด้านความเสียหายอื่นๆ จากเหตุระเบิดนั้น เบื้องต้น มีร้านค้าได้รับความเสียหาย 40 คูหา จักรยานยนต์เสียหาย 18 คัน รถยนต์ 15 คัน

จากการสัมภาษณ์พ่อค้าแม่ค้าบริเวณถนนร่วมมิตร จังหวัดยะลาพบว่าเงินเยียวยาจากรัฐนอกจากจำนวนเงินตามความเสียหายที่เกิดขึ้น จากแรงระเบิดที่ได้รับในจำนวนเงินของทรัพย์สินที่เสียหายซึ่งอาจจะไม่เต็มจำนวนความเสียหายที่ได้รับเมื่อขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานและการประเมินของทางเจ้าหน้าที่ และตนก็ได้รับการช่วยเหลือจากการประกอบอาชีพอีก จำนวน 15,000 บาท แต่ต้องหยุดกิจการไปหลายเดือนซึ่งไม่เพียงพอ ต่อการฟื้นฟูกิจการ เงินเยียวยาไม่มีใครอยากได้แน่นอนโดย ทุกคนอยากได้ความปลอดภัยและความสงบสุข จะมีคนมาเที่ยวเยอะ เศรษฐกิจจะได้ดี มีความเชื่อมั่น⁷ เจ้าของร้านขายไอ้หมูในย่านถนนร่วมมิตร ได้พูดถึงยอดขายโดยรวมในย่านถนนร่วมมิตรตกต่ำลงเกินกว่าครึ่ง บางร้านขาดทุนมากถึงกับย้ายไปที่อื่นหรือเช่า โดยเฉพาะช่วงปิดเทอมก็ยิ่งทำให้เศรษฐกิจตกต่ำไปอีก⁸ แม่ค้าข้าวเกรียบ และน้ำชาย่านถนนร่วมมิตร เปิดเผยว่า ตนเป็นมุสลิมได้รับผลกระทบเหตุระเบิดบริเวณถนนร่วมมิตรรวม 3 ครั้ง จากทั้งหมด 6 ครั้ง ครั้งแรกวันที่ 27 พฤษภาคม 2553 ครั้งนี้พี่ชายเสียชีวิต ครั้งที่ 2 วันที่ 25 ตุลาคม 2554 และครั้งล่าสุดวันที่ 31 มีนาคม 2555 ก่อนเกิดเหตุระเบิดเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2553 ขายข้าวเกรียบถือไปจะได้วันละ 60 กิโลกรัม หลังจากนั้นยอดขายลดลงเหลือวันละ 20 กิโลกรัม ส่วนหลังเหตุคาร์บอมบ์วันที่ 31 มีนาคม 2555 ยอดขาดเหลือ 10 กิโลกรัมต่อวัน

กรณีเหตุการณ์ระเบิดอำเภอรือเสาะ

กรณีเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2554 เวลา 18.20 นาฬิกา อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส คนได้นำระเบิดชนิดแสวงเครื่องบรรจุใส่ไว้ในกระป๋องเครื่องดื่มน้ำอัดลมหนัก 1 กิโลกรัม จุดชนวนด้วยนาฬิกาข้อมือแบบดิจิตอลแฝงตัวนำไปวางไว้จำนวน 4 จุดในเขตเทศบาลตำบลรือเสาะ โดยคนร้านได้นำระเบิดไปวางไว้ภายในร้านเซเว่นอีเลฟเว่น สาขา รือเสาะ ซึ่งจุดดังกล่าวทำให้ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น ถูกเพลิงไหม้ได้รับความเสียหาย ส่วนจุดที่ 2 ที่ร้านยังฮวด ตำบลรือเสาะออกของนายประเสริฐ แซ่อึ้ง ทำให้สินค้าภายในร้านถูกเพลิงไหม้ได้รับความเสียหายบางส่วน จุดที่ 3 ที่บริเวณแผงลอยขายของชำภายในตลาดสด เทศบาลตำบลรือเสาะ และจุดที่ 4 ห่างจากจุดที่ 3 ประมาณ 20 เมตร ซึ่งเป็นร้านขายของชำภายในร้านเซเว่นอีเลฟเว่น สาขา รือเสาะดังกล่าวเป็นกิจการของเจ้าของคนเดียวกับร้านเซเว่นอีเลฟเว่น ถนนร่วมมิตร จังหวัดยะลา กรณีดังกล่าว ทางเจ้าของกิจการได้ยื่นคำร้องต่อศูนย์เยียวยาอำเภอรือเสาะ ซึ่งต้องใช้เอกสาร และหลักฐานจำนวนมาก และต้องทำให้เจ้าของกิจการต้องเดินทางไปยื่นเอกสารเกี่ยวกับทรัพย์สินในร้านหลายสิบครั้ง เนื่องจากไม่เข้าใจในการเสนอหลักฐานความเสียหายต่อภาครัฐและในส่วนการขาดประโยชน์จากการไม่สามารถเปิดบริการได้ทำให้เกิดความเสียหายในทางธุรกิจและไม่สามารถกลับคืนสู่ฐานเดิมได้อย่างรวดเร็ว แต่เนื่องจากธุรกิจเซเว่นอีเลฟเว่นมีทุนทางทรัพย์สินเนื่องจากมีสาขาอื่นสามารถส่งสินค้าเข้ามาสำรองแทนสาขาที่เสียหายได้ เพราะมีกิจการอื่นที่เอื้อต่อความเสียหายได้

⁷ สัมภาษณ์นายณฤพล สุคนธชาติ, เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2555

⁸ สัมภาษณ์นายกฤตชัย เอื้ออารังกุล, เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2555

เหตุการณ์ทหารพรานยิงรถกระบะมีผู้เสียชีวิตสี่คนอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

ชุดทหารพรานยิงรถกระบะ ซึ่งบรรทุกชาวบ้าน 9 คนไปประกอบพิธีทางศาสนา ในงานศพผู้ใหญ่บ้านทุ่งโก ในขณะที่ไล่ล่าคนร้ายยิงฐานปฏิบัติการ 4302 ทำให้มีทหารพรานเสียชีวิต 1 นายที่ตำบลปูโละปูโย อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี มีผู้เสียชีวิต 4 คน บาดเจ็บ 4 คนและรถกระบะเสียหายทั้งคัน เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2555 มีการแถลงการณ์ทางสื่อจากเหตุการณ์จากเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารว่าหลังจากเกิดเหตุการณ์ ได้ใช้แผนกำลังปิดล้อม เห็นรถคนร้ายจึงยิงปะทะกับคนร้าย ทำให้มีผู้เสียชีวิต 4 คน โดยแถลงว่าในรถกระบะพบอาวุธสงครามจำนวนมาก ทางมูลนิธิทนายความศูนย์มุสลิมได้เรียกร้องให้หน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณาข้อเท็จจริงจากรอบด้านเนื่องจากผู้ที่รอดชีวิตยังรู้สึกกลัวและไม่ปลอดภัยในชีวิตของตัวเอง การทำความจริงให้กระจ่างจึงเป็นการสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นกับประชาชนผู้บริสุทธิ์ วันที่ 16 มีนาคม 2555 คณะกรรมการอิสระตรวจสอบข้อเท็จจริงได้สรุปว่า เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่อยู่ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นการกระทำต่อผู้บริสุทธิ์ โดยสำคัญผิดอันเนื่องมาจากปัจจัยแวดล้อม เนื่องจากในระยะเวลาใกล้เคียงกันได้มีการโจมตีทหารจึงอาจจะมียศและความหวาดระแวงอยู่เป็นพื้นฐานเดิมที่สำคัญเนื่องจากพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่พยานในที่เกิดเหตุ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่าชาวบ้านทั้งเก้าคนที่อยู่ในรถกระบะไม่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่และเป็นบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ชัดเจน ทั้งปรากฏว่าการตรวจดีเอ็นเอ ไม่พบฐานข้อมูลผู้ต้องสงสัยของศูนย์พิสูจน์หลักฐาน รวมทั้งอาวุธปืนพบภายในรถกับเขม่าดินปืนไม่ตรงกัน ทางทหารจึงออกแถลงข่าวใหม่ ว่าผู้ที่อยู่ในที่เกิดเหตุเป็นผู้บริสุทธิ์เหตุการณ์ทั้งหมดคณะกรรมการยอมรับความให้การของประชาชนมากกว่าเจ้าหน้าที่รัฐ ในส่วนรถกระบะจึงสามารถยื่นคำร้องขอชดเชยเยียวยาได้ แต่หากทางภาครัฐสรุปว่ามีส่วนในการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดเพื่อให้หลบหนี ผลของคณะกรรมการเยียวยาอาจจะไม่สามารถจ่ายในช่วยชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินได้ อันเนื่องมาจากการสรุปว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุร้าย

เหตุการณ์คนร้ายลอบยิงผู้ใหญ่บ้าน

เหตุการณ์คนร้ายยิงนายพิมล บิษะกาน สามีนางนางเจ็สุไบกะ ซึ่งสามีเป็นผู้ใหญ่บ้านได้รับการเยียวยาจากการที่สามีเสียชีวิตจำนวน 500,000 บาท ไม่รวมค่าเลี้ยงดูบุตรเป็นเงิน 1,000 บาทต่อคนซึ่งมีบุตร 4 คนและค่าจ้างงานโครงการเร่งด่วนของ กอ.รมน.อีกเดือนละ 4,500 บาทเป็นเงิน 9,500 บาทต่อเดือน ถือเป็นทางเดียวของรายได้ของนางเจ็สุไบกะ บ้านชั้นเดียวถูกสร้างขึ้นใหม่ในเนื้อที่ 100 ตารางวาซึ่งไปซื้อมาใหม่เป็นค่าที่ดินจำนวน 10,000 บาท หลังสูญเสียสามีไปประมาณ 1 ปี เพราะไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่ในบ้านที่สามีถูกยิงเสียชีวิตได้ แม้ว่าจะใช้เงินเกือบทั้งหมดจากที่ได้รับการเยียวยา เพราะความรู้สึกกังวล ไม่กล้าอยู่ เพราะรุนแรง ยังเห็นภาพอยู่ตลอดเวลา จึงอยากหาที่สงบๆ อยู่ ซึ่งกรณีการย้ายที่อยู่หรือสร้างที่อยู่ใหม่ก็ไม่มีกำหนดหรือพูดถึงจากนโยบายของรัฐ

การเยียวยา คือ การที่ต้องการให้ผู้ได้รับผลกระทบสามารถได้ดำรงชีพอย่างปกติ จึงทำให้ต้องดูแลทุกกลุ่ม ทุกฝ่าย ให้ได้รับการดูแล ให้ได้รับการเยียวยา ซึ่งต้องมีการออกหลักเกณฑ์ทุกกรณีไม่ว่าด้านสาธารณสุข ด้านการแพทย์ ทำอย่างไรจึงทำให้ผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบเรียบร้อยช่วยเหลือตัวเองได้ จึงไม่ดูแลด้านอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านการงาน รวมไปถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วซ้ำอีกในพื้นที่เดียวกันต้องให้ผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบเรียบร้อยช่วยเหลือดูแล ในท่ามกลางความหวาดกลัว หรือจะทำอย่างไรให้มีส่วนร่วมในการจัดระบบป้องกันตัวเอง ส่วนเรื่องเงินเป็นประเด็นสุดท้าย แต่ทำอย่างไรให้ผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบเรียบร้อยมีชีวิตได้ก่อนเป็นสำคัญหลักของการเยียวยา

จากความเสียหายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะผู้ประกอบการ ความเสียหายประเภทธุรกิจ ร้านค้า ทำให้เกิดอุปสรรคในการประเมินถึงความเสียหายที่แท้จริง และความเสียหายแต่ละกรณีมีมูลค่าความเสียหายที่มากมายเกิน

ความรู้ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ครั้งใหญ่ๆ ที่เกิดขึ้นความสูญเสียต่อทรัพย์สินก็ยิ่งมากเป็นธรรมดาไม่ว่าจะเป็นกรณีโรงแรมลีการ์เดนส์ พลาซ่า กรณีถนนร่วมมิตร จังหวัดยะลา จึงควรแบ่งผู้ประกอบการที่ได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินเป็น 3 กรณีเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเยียวยา คือ

1. ผู้ประกอบการรายย่อย

1) ผู้ประกอบการที่ทรัพย์สินได้รับความเสียหายทั้งหมด หรือบางส่วนเป็นเหตุให้ไม่สามารถประกอบกิจการงานต่อไปได้ วงเงินรายละเอียด 350,000 บาทสามแสนห้าหมื่นบาท

2) ผู้ประกอบการที่ทรัพย์สินได้รับความเสียหายบางส่วน โดยยังสามารถประกอบกิจการงานได้ตามปกติ หรือได้รับความเสียหายบางส่วนจนไม่อาจประกอบกิจการงานได้ แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงไม่เกินวงเงิน 350,000 บาท ให้ได้รับการเยียวยาตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่เกินวงเงินสามแสนบาทถ้วน

2. ผู้ประกอบการรายใหญ่ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อย

ผู้ประกอบการรายใหญ่ คือ ผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของตัวอาคาร ร้านค้า ที่ได้รับความเสียหายในด้านโครงสร้างตัวอาคาร หรือ ผู้ประกอบการที่มีเงินทุนในการประกอบธุรกิจการค้าตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป

จากการแยกประเภทของความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจาก การพิจารณาความเสียหายต้องใช้รูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งถือเป็นรูปแบบกึ่งตุลาการสามารถชี้และกำหนดความเสียหายให้แก่ผู้ได้รับความเสียหายได้โดยบางกรณีความเสียหายจากการก่อการในสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนใต้มีมูลค่าสูงมากทำให้ต้องใช้เวลาในการพิจารณาอย่างละเอียดเพราะเงินดังกล่าวมาจากงบประมาณแผ่นดิน ภาษีอากรของประชาชน เช่น กรณีการบุกปล้นร้านทองที่จังหวัดนครราชสีมา การลอบวางระเบิดที่โรงแรมลีการ์เดนส์ โดยความเสียหายในภาคผู้ประกอบการบางกรณีอาจต้องพิจารณาถึงความสามารถของผู้ประกอบการถึงการดูแลระบบความปลอดภัยในการพิจารณาถึงจำนวนเงินที่ต้องเยียวยาประกอบด้วย เพราะถือว่าธุรกิจของคนเกิดความเสียหายก็ตาม แต่อาจจะไม่ระบบป้องกันความปลอดภัยในทรัพย์สินของตนเอง หรือประมาณเงินค่าในการดูแลทรัพย์สินของตนเองในสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยจึงควรดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของตนเองอย่างเคร่งครัด หากไม่ดูแลหรือประมาณเงินค่าในการดูแลทรัพย์สินภาคประกอบการเอง ก็ควรมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตามอัตราส่วนในการลดความเสียหายที่ต้องชดเชยเยียวยาลงเป็นจำนวนเปอร์เซ็นต์ความเสียหายที่แท้ เพราะหากพิจารณาตามหลักเกณฑ์พิจารณาความหมายของเหยื่อ ผู้ประกอบการบางรายอาจเป็นผู้ยอมให้ผู้ก่อการกระทำความผิดโดยง่าย เพราะไม่มีระบบรักษาความปลอดภัย

4.5 วิเคราะห์กรณีการช่วยเหลือเยียวยาทรัพย์สิน

การจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สิน ทำให้ทราบว่า การขอรับค่าตอบแทนในความเสียหายแก่ทรัพย์สินนั้นมีการถือโง่ได้ง่าย และการประเมินราคาก็เป็นสิ่งที่ยากกว่ามีความเสียหายอย่างแท้จริงอย่างไร จึงต้องมีการวิธีการตรวจสอบถึงทรัพย์สินที่เสียหาย โดยต้องมีหลักเกณฑ์ ในการตรวจสอบถึงหลักฐานความเป็นเจ้าของ หรือการครอบครอง กรณีปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเป็นของผู้เสียหายหรือไม่ หรือถ้าเป็นทรัพย์สินที่ซื้อขายมา ก็ต้องมีใบเสร็จรับเงินใบรับสินค้ามาแสดงความเป็นเจ้าของ รวมถึงอาจจะต้องมีพยานบุคคลที่รู้เห็นเหตุการณ์เนื่องจากบุคคลที่จะทราบว่าทรัพย์สินเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นนอกจากผู้กระทำความผิดอาญา ผู้เสียหายหรือเหยื่อแล้วบุคคลภายนอกที่มีได้มีส่วนได้เสีย ก็สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีความเสียหายแก่ทรัพย์สินอย่างไรบ้าง ดังนั้นจึงต้องมีการพิสูจน์หลักฐานทั้งที่เป็นเอกสาร และบุคคล รวมถึงทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหาย แล้วนำมาตรวจสอบให้ละเอียดก่อนที่จะจ่ายค่าตอบแทนความเสียหาย จึงเป็นการป้องกันการถือโง่ได้ อีกทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินนั้นๆ จะต้องเป็นการกระทำความผิดอาญา

ทรัพย์สินโดยปกติทั่วไปแล้วสามารถที่จะประเมินราคาได้ ซึ่งจะไม่เหมือนกับความเสี่ยงภัยแก่จิตใจ ที่ไม่สามารถประเมินเป็นราคาได้อย่างเช่น ความเสี่ยง การได้รับความทุกข์ทรมาน ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าทรัพย์สินสามารถประเมินราคาได้ จะต้องนำหลักเกณฑ์การประเมินราคาทั่วไปมาใช้บังคับ เช่น ราคาท้องตลาด หรือให้ผู้ที่มีความชำนาญเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นๆ ประเมินเป็นราคา แล้วจึงนำเป็นราคาความเสี่ยงที่จะได้รับค่าตอบแทนหรือการเยียวยาจากรัฐได้ โดยในจังหวัดชายแดนใต้ ในแต่ละจังหวัดได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการพิจารณาทรัพย์สินด้วยกัน 3 ประเภท คือ

1. คณะกรรมการประเมินความเสี่ยงภัยด้านทรัพย์สินประเภท โรงงาน อาคารบ้านเรือน สิ่งปลูกสร้าง สินค้าทรัพย์สินอื่นๆ ก็จะประกอบด้วย

1.1 ผู้ว่าราชการหรือรองผู้ว่าราชการ	ประธานกรรมการ
1.2 โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดหรือผู้แทน	รองประธานกรรมการ
1.3 ธารักษ์พื้นที่จังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
1.4 ประธานชมรมธนาคารพาณิชย์หรือผู้แทน	กรรมการ
1.5 พาณิชย์จังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
1.6 หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
1.7 พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้แทน	กรรมการ
1.8 อุตสาหกรรมจังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
1.9 อุตสาหกรรมจังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
1.10 หัวหน้าสำนักงานการค้าภายในจังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
1.10 หัวหน้าสำนักงานการค้าภายในจังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
1.11 หัวหน้าแผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคในพื้นที่หรือผู้แทน	กรรมการ
1.12 หัวหน้าแผนกช่างเชื่อม วิทยาลัยเทคนิคในพื้นที่หรือผู้แทน	กรรมการ
1.13 ผู้อำนวยการกองช่างเทศบาลเมืองในพื้นที่หรือผู้แทน	กรรมการ
1.14 หัวหน้าศูนย์ช่วยเหลือเยียวาฯ จังหวัด	กรรมการ/เลขานุการ

2. คณะกรรมการประเมินความเสี่ยงภัยด้านทรัพย์สินประเภท ยานยนต์ และพาหนะอื่นๆ ประกอบด้วย

2.1 ผู้ว่าราชการหรือรองผู้ว่าราชการ	ประธานกรรมการ
2.2 ขนส่งจังหวัดหรือผู้แทน	รองประธานกรรมการ
2.3 ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยจังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
2.4 หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
2.5 พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้แทน	กรรมการ
2.6 ผู้จัดการบริษัทประกันภัยในพื้นที่หรือผู้แทน	กรรมการ
2.7 ทางหลวงชนบทจังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
2.8 อุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานีหรือผู้แทน	กรรมการ
2.9 หัวหน้าแผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคในพื้นที่หรือผู้แทน	กรรมการ
2.10 หัวหน้าแผนกช่างเชื่อม วิทยาลัยเทคนิคในพื้นที่หรือผู้แทน	กรรมการ
2.11 หัวหน้าศูนย์ช่วยเหลือเยียวาฯ จังหวัด	กรรมการ/เลขานุการ

3. คณะกรรมการประเมินความเสียหายด้านทรัพย์สินประเภท พืชผลทางการเกษตร ปศุสัตว์และการประมง ประกอบด้วย

3.1 ผู้ว่าราชการหรือรองผู้ว่าราชการ	ประธานกรรมการ
3.2 เกษตรและสหกรณ์จังหวัดหรือผู้แทน	รองประธานกรรมการ
3.3 เกษตรจังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
3.4 นายช่างแขวงการทางจังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
3.5 ประมงจังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
3.5 หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดหรือผู้แทน	กรรมการ
3.6 พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้แทน	กรรมการ
3.7 หัวหน้าสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางหรือผู้แทน	กรรมการ
3.8 หัวหน้าศูนย์ช่วยเหลือเหยื่อฯ จังหวัด	กรรมการ/เลขานุการ

ซึ่งทางผู้ว่าราชการแต่ละจังหวัดกำหนดให้คณะกรรมการประเมินความเสียหายฯ ที่ได้รับการแต่งตั้งแต่ละประเภท มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

ก. จัดการประชุมเพื่อพิจารณาประเมินและมิตินำความเห็นชอบเพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบซึ่งทรัพย์สินเสียหายจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเหยื่อฯผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามมติคณะรัฐมนตรี

ข. เชิญส่วนราชการ และบุคคลภายนอกมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของคณะกรรมการประเมินความเสียหายฯ

ค. พิจารณาอุทธรณ์มติของคณะกรรมการประเมินความเสียหายฯ ของผู้ได้รับผลกระทบซึ่งได้ยื่นต่ออำเภอ และอำเภอได้กลั่นกรองเรื่องในเบื้องต้นแล้วมีความเห็นให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการประเมินความเสียหายฯ พิจารณา

ง. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์เหยื่อฯทั้งสี่จังหวัด ในประเด็นที่ว่าหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการแก้ไขหลักเกณฑ์เพื่อให้การบริหารจัดการที่ทันสมัยและสามารถตอบสนองกับความต้องการของประชาชนได้อย่างเหมาะสม คือ การให้ความช่วยเหลือในกรณีทรัพย์สินเกิดความเสียหายนั้น มีการเหมาะสมแล้วเนื่องจากในเรื่องของทรัพย์สินเสียหายจะไม่มีอัตราการเหยื่อฯที่ตายตัวแน่นอนขึ้นอยู่กับความเสียหายที่แท้จริง และแต่ละศูนย์เหยื่อฯของจังหวัดก็จะมีคณะกรรมการจากทางภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นร่วมกันพิจารณา แต่ในทางปฏิบัติอุปสรรคการทำงานก็เกิดขึ้นได้ เช่น คณะกรรมการทรัพย์สินทั้งสามชุดมีหน้าที่การงานหลักทำอยู่ การเข้ามาเป็นคณะกรรมการเป็นเพียงความสมัครใจ ซึ่งบางครั้งหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ก็อาจจะส่งผู้แทนเข้าร่วมในการพิจารณา เพราะศูนย์เหยื่อฯบางจังหวัดอาจมีการเรียกการประชุมบ่อย เพื่อประเมินความเสียหาย ทำให้คณะกรรมการต้องส่งผู้แทนหรือไม่มาเข้าร่วมประชุมบ้าง และการปฏิบัติงานคณะกรรมการประเมินทรัพย์สินทั้งสามชุดของศูนย์เหยื่อฯแต่ละจังหวัดก็มีบางชุดที่เป็นคณะกรรมการประเมินทรัพย์สินที่

เป็นกรรมการมากกว่าหนึ่งชุด ทำให้ภาระหน้าที่เพิ่มมากขึ้น และการประชุมเพื่อพิจารณาความเสียหายหายแต่ละครั้งก็มีค่าตอบแทน หรือค่าเดินทางเพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ เพราะคณะกรรมการแต่ละคนอาจถือว่ามิใช่หน้าที่หลัก ประเด็นต่อมา รัฐบาลซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายการเยียวยา ควรกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบายและแผนการดำเนินงานของการให้ความช่วยเหลือที่เป็นระบบ ครอบคลุมและต่อเนื่อง มีคำสั่งให้หน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และเข้าร่วมชี้แจงกับฝ่ายการเมืองที่มีอำนาจการตัดสินใจ เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นการร่วมกำลังทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในเชิงบูรณาการ สร้างสภาพคล่องในการปฏิบัติงานเป็นสื่อกลางในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา รวมถึงทุ่มเททรัพยากรอย่างเต็มที่และรวดเร็วให้กับการดำเนินงาน

ด้านกลไกของระบบราชการ การประสาน ตลอดจนกระบวนการทางหลักเกณฑ์ในปัจจุบันบางจังหวัดมององการให้ความช่วยเหลือเป็นงานฝากที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะของโครงการให้ความช่วยเหลือ ในภาคราชการยังขาดการร่วมมือที่ดี ดังนั้น รัฐควรมีการสั่งการเป็นนโยบายพร้อมกับการประชาสัมพันธ์ภารกิจด้านการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้เป็นวาระสำคัญของรัฐบาล เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทุกส่วนราชการรับรู้ และให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง รวมถึง การประชาสัมพันธ์ลำดับขั้นตอนของการขอรับความช่วยเหลือให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย เหมาะสมกับประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนเอกสารหลักฐานต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจระเบียบหลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ

เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่องานในปัจจุบัน เพราะสถานการณ์มีความรุนแรง ทำให้งานในความรับผิดชอบมีจำนวนมากขึ้น ประกอบกับศูนย์เชี่ยวชาญระดับอำเภอไม่มีบุคคลด้านการให้ความช่วยเหลือเฉพาะต้องใช้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองปฏิบัติงานการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งเจ้าหน้าที่มีจุดแข็ง คือ มีหน้าที่ความรับผิดชอบสูง มีความอดทน ความเสียสละ และความเข้าใจงานเป็นอย่างดี และจุดอ่อนของเจ้าหน้าที่ คือ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีสถานภาพเพียงถูกจ้างเหมาบริการปฏิบัติภายใต้สัญญาหนึ่งปี และด้วยหน้าที่ด้านการให้ความช่วยเหลือที่มีอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่มีความมั่นคงในการทำงาน ส่งผลให้บุคคลบางจังหวัดลาออกไปปฏิบัติงานใหม่ที่ดีกว่า ขวัญและกำลังใจในการทำงานต่ำ นอกจากขาดแคลนเจ้าหน้าที่แล้วยังส่งผลทำให้งานดำเนินอย่างไม่ต่อเนื่อง และเสียเวลาในการสอนงานให้กับบุคคลกรใหม่ กรณีเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จำนวนมาก อาจทำให้งานเกิดความล่าช้า งบประมาณของเจ้าหน้าที่เรื่องเงินเดือนมีความล่าช้าในช่วงสิ้นปีงบประมาณ ทำให้บุคลากรในการปฏิบัติงานการให้ความช่วยเหลือมีขวัญและกำลังใจต่ำ ส่วนงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรไม่มี

ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจังหวัดได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว และบรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชน ผู้ได้รับผลกระทบ มี 3 ข้อ

ก. รัฐบาลควรกำหนดโครงสร้างศูนย์เชี่ยวชาญระดับอำเภอ จัดสรรให้มีเจ้าหน้าที่และงบประมาณระดับอำเภอให้เกิดขึ้นอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นสื่อกลางในการประสานการขอรับความช่วยเหลือจากระดับจังหวัดและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ หรือจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเฉพาะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบโดยมีโครงสร้างการทำงานที่ครอบคลุมทุกมิติ

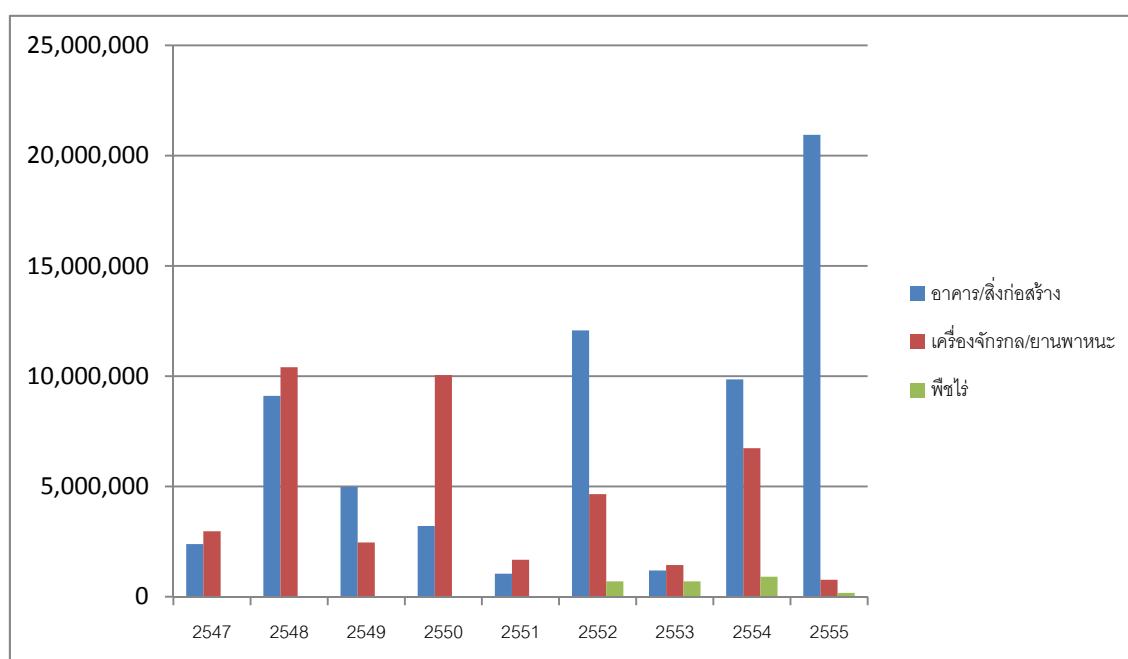
ข. รัฐบาลควรจัดตั้งงบประมาณด้านการบำรุงขวัญกำลังใจ ความดีความชอบของเจ้าหน้าที่และจัดสรรอัตราค่าจ้างให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งปฏิบัติงานด้วยความเสียสละและมีความเสี่ยงมากหากกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบรับรู้ว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานราชการ

ขอให้บรรจุแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เหล่านี้เป็นพนักงานราชการ รวมทั้งเพิ่มสิทธิประโยชน์เป็นกรณีพิเศษเพื่อเป็นการตอบแทนผู้เสียสละในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่

ค. ควรจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ เกิดความชำนาญทางการให้ความช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น มีความทันสมัยและสอดคล้องกับกระแสทางสังคมไว้รองรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ในประเด็นการสนับสนุนด้านความรู้ ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เรื่องหลักเกณฑ์ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา สรุปผลดังนี้ ด้านความรู้ ความเข้าใจ ของเจ้าหน้าที่เรื่องหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจงานหากเป็นเจ้าหน้าที่ใหม่ก็จะมีการสอนงานให้เรียนรู้จากผู้ทำงานมาก่อน มีความรับผิดชอบสูง มีความอดทนและความเสียสละต่อหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ ส่วนปัญหาอุปสรรคมีหลายสาเหตุ คือ ด้านหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบฯ เป็นเพียงมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะการช่วยเหลือเยียวยาในเรื่องทรัพย์สิน ซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่ไม่ตายตัวขึ้นอยู่กับกรออกคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้พิจารณากรณีทรัพย์สินเกิดความเสียหายจากผู้สร้างความไม่สงบ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลได้ ควรออกกฎหมายมารองรับให้ชัดเจนกรณีทรัพย์สินเสียหายจากเหตุการณ์ความไม่สงบ

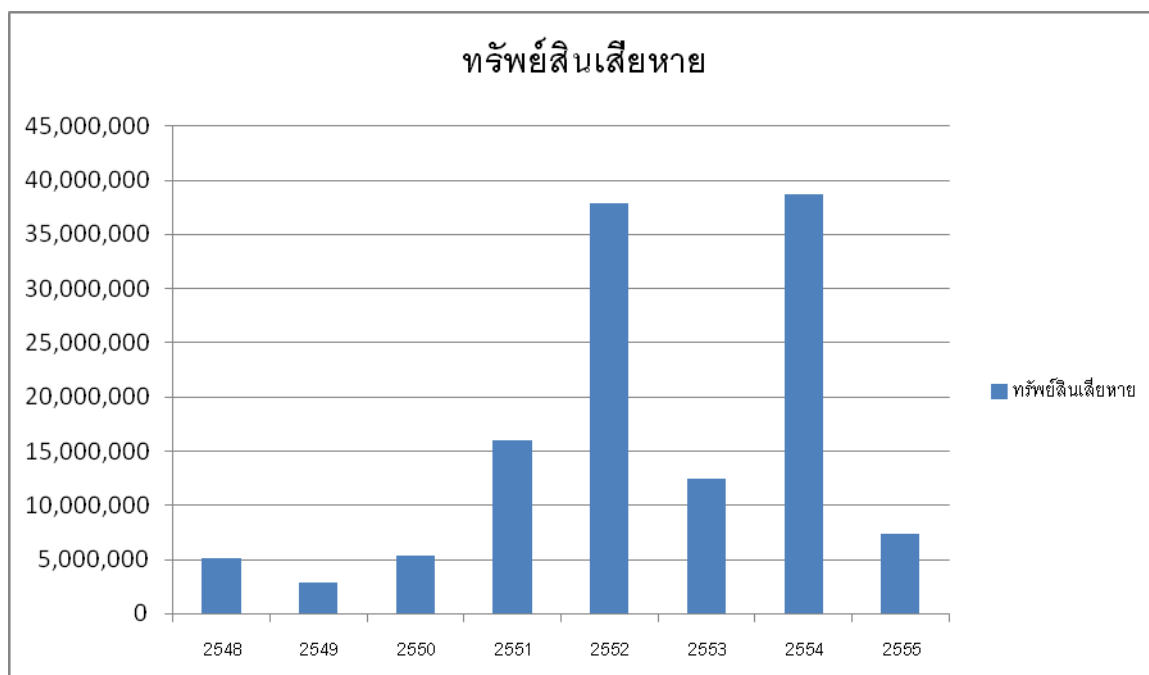
ภาพที่ 1 การช่วยเหลือเยียวยากรณีทรัพย์สินในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ปี 2547-2555

จากภาพที่ 1 เป็นการจ่ายเงินสำหรับการช่วยเหลือเยียวยากรณีทรัพย์สินเสียหายจากการก่อเหตุความไม่สงบ เรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ทั้ง 13 อำเภอ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ อาคารสิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักรกลหรือยานยนต์พาหนะ และพืชไร่ โดยมีความเสียหายทั้งสิ้นประเภทอาคารบ้านเรือน สิ่งปลูกสร้าง ปี 2552 สูงสุดจำนวนทั้งสิ้น 179 ราย เป็นเงินที่ทางจังหวัดนราธิวาสต้องเยียวยาเป็นเงิน 12,077,353 บาท รองลงมาคือปี พ.ศ. 2548 มีความเสียหายทั้งสิ้นจำนวน 95 ราย เป็นเงินที่ทางจังหวัดนราธิวาสต้องเยียวยาเป็นเงิน 9,103,192 บาท

ในส่วนทรัพย์สินประเภทเครื่องจักรกล ยานยนต์พาหนะ ทางจังหวัดได้ช่วยเหลือเยียวยามากที่สุดในปี 2548 ซึ่งมีผู้ขอเยียวยาจำนวน 64 ราย เป็นจำนวนเงิน 10,404,162 บาท รองลงมาคือ พ.ศ. 2550 มีผู้ขอเยียวยาจำนวน 64 ราย เป็นเงินที่ต้องเยียวยา คือ 10,053,001 บาท

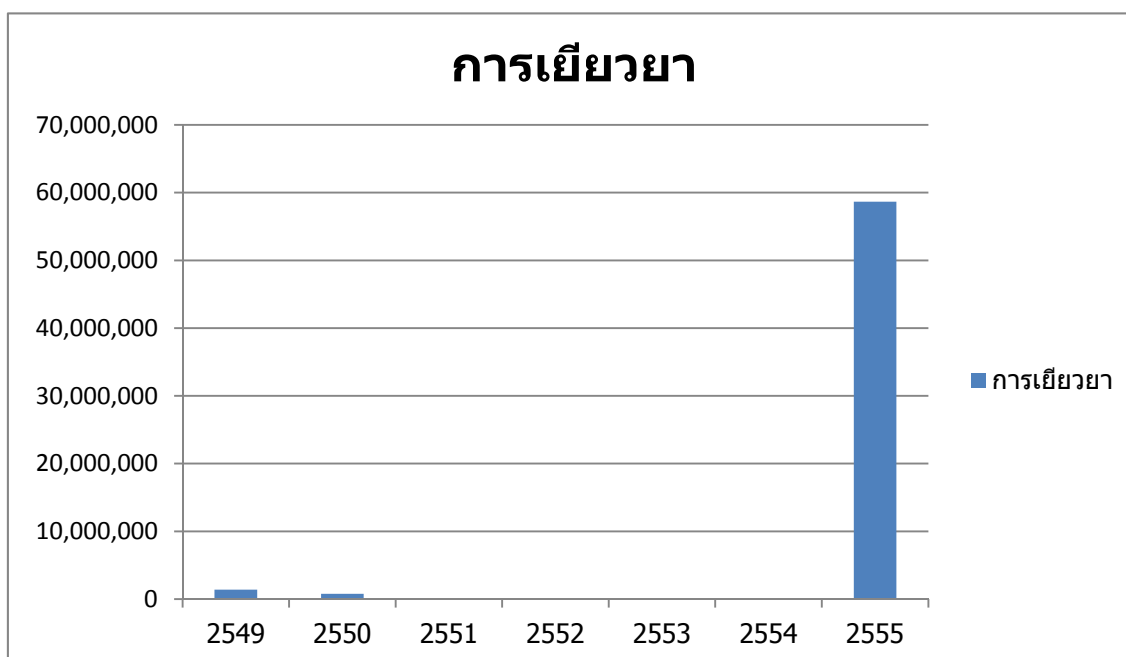
ภาพที่ 2 การช่วยเหลือเยียวยากรณีทรัพย์สินในพื้นที่จังหวัดยะลา ปี 2548-2555

จากภาพที่ 2 การช่วยเหลือเยียวยาจากทางจังหวัดยะลา เป็นการแสดงการเยียวยาฯ ทรัพย์สินทั้งสามประเภทไม่ได้แบ่งว่าเป็นประเภทโรงงาน อาคารบ้านเรือนสิ่งปลูกสร้าง สินค้าทรัพย์สินอื่นๆ หรือประเภทยานยนต์และพาหนะอื่นๆ หรือประเภทพืชผลทางการเกษตร ปศุสัตว์และการประมง ซึ่งปี พ.ศ. 2554 มีการช่วยเหลือเยียวยาจากทางจังหวัดยะลามากที่สุด จำนวน ความเสียหายต่อทรัพย์สินทั้งสามประเภท 154 ราย เป็นเงินจำนวน 38,743,668 บาท อันเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในตัวเมืองยะลาซึ่งมีเหตุระเบิดจำนวน 23 จุดในวันที่ 25 ตุลาคม 2554 ซึ่งจุดที่เกิดเหตุประกอบด้วย ถนนลิโรรส ซอย ศรีปุดรา ย่านตลาดเก่า หน้าร้านข้าวต้มคนจน ถนนรวมมิตร หน้าโรงแรมยะลาราม่า ใกล้กับรามาคาเฟ่ ถนนศรีบำรุง หน้าร้านแก๊ง เครื่องเขียน ย่านคูร์ ถนนอาคารสงเคราะห์ หน้าร้านขายผลไม้ ตรงข้ามเขตพื้นที่การศึกษาที่ 12 ถนนอาคารสงเคราะห์ หน้าร้านอาหารแซบอีสาน ถนนผังเมือง 5 หน้าโรงแรมปาร์ควิว ถนน รวมมิตร หน้าโรงเรียนพัฒนาวิทยา เจ้าหน้าที่เก็บกู้ได้ เนื่องจากคนร้ายตั้งเวลาระเบิดไว้ที่ 20.00 น. หน้าร้านเจลิยศักดิ์ยานยนต์ ถนนจงรัก หน้าร้านเค เอ้าท์เฟอร์นิเจอร์ตลาดเมืองใหม่ ถนนภูมาชีพ ข้างร้านมินิมาร์คซอย 11 บริเวณถนนผังเมือง 4 ปากซอย 11 ข้างร้านชมพุมาร์ค หน้าตลาดสดผังเมือง 4 ถนนผังเมือง 4 หน้าร้านซุ้มเบียร์ ถนนรวมมิตร หน้าร้านฟู้ดเซนต์เตอร์ ถนนรัฐคำนัง หน้าร้านอาหารญี่ปุ่นชิบูย่า ถนนรวมมิตร หน้าร้านคาราโอเกะ ถนนพุทธภูมิวิถี หน้าโรงไม้ทุเรียนตลาดสด ถนนลิโรรส หน้าร้านแก้วดาวดวงใจ ถนนพิพิธภักดี ข้างร้าน 75 ซาลอน ถนนสามัคคีหน้าร้านครุมินิมาร์ค ถนนอาคารสงเคราะห์ และหน้าปั๊มน้ำมันเอสโซ่ ถนนเทศบาล 1 หน้าโชว์รูมอิซูซุ ถนนเทศบาล 1

รองลงมาปี พ.ศ. 2552 ทางจังหวัดยะลาต้องช่วยเหลือเยียวยาทรัพย์สินจำนวน 134 ราย เป็นเงินจำนวน 37,862,376 บาท และการช่วยเหลือเยียวยาน้อยที่สุด คือ ปี พ.ศ. 2549 มีเพียง 43 รายเป็นเงินจำนวน 2,843,543 บาท ซึ่งรวมจำนวนเงินที่ทางจังหวัดยะลาต้องช่วยเหลือเยียวยาทรัพย์สินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2554 เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 118,349,724 บาท และปี พ.ศ. 2554 ถึง พฤษภาคม 2555 อีกเป็นจำนวนเงิน 7,427,608 บาทรวมเป็นเงินที่ต้องเยียวยาเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทั้งสิ้น 125,777,350 บาท

ภาพที่ 3 การช่วยเหลือเยียวยาทรัพย์สินจังหวัดสงขลา ตั้งแต่ปี 2547 ถึง พ.ศ. 2555

จากภาพที่ 3 เป็นการช่วยเหลือเยียวยาในจังหวัดสงขลา ซึ่งเกิดจากเหตุการณ์ความไม่สงบครั้งรุนแรงและเสียหายมากที่สุดคือ ปี พ.ศ.2555 เหตุเกิดเมื่อ 31 มีนาคม 2555 ที่โรงแรมลีการ์เด็น พลาซ่า กลางใจเมืองหาดใหญ่ ซึ่งได้ช่วยเหลือเยียวยาด้านทรัพย์สินไปแล้วจำนวน 338 ราย รวมทั้งสิ้น 58,666,980 บาท โดยให้ความช่วยเหลือร้านค้าไปแล้ว จำนวน 124 ร้านค้า จ่าย 100 เปอร์เซนต์จำนวน 34 ร้านค้าเป็นเงิน 11,779,828 บาท จ่าย 25 เปอร์เซนต์จำนวน 66 ร้านค้า เป็นเงิน 12,446,863 บาท จ่ายเบื้องต้น 24 รายๆ ละ 15,000 เป็นเงิน 360,000 บาท และยังคงเหลืออีก 91 ร้านค้าที่ยังไม่ช่วยเหลือเยียวยา อยู่ระหว่างการตรวจสอบหลักฐาน เฉพาะร้านค้าที่ช่วยเหลือเยียวยาไปแล้วเป็นเงินจำนวน 24,586,691 บาท ในส่วนยานพาหนะเนื่องจากเหตุระเบิดเกิดขึ้นในชั้นใต้ดินซึ่งเป็นบริเวณที่จอดรถของโรงแรมและพลาซ่า จึงทำให้เกิดความเสียหายแก่ยานพาหนะเป็นจำนวนมาก ซึ่งได้ช่วยเหลือเจ้าของยานพาหนะประเภทรถยนต์ไปแล้ว จำนวน 156 คัน เป็นเงิน 32,964,091 บาท ยานพาหนะประเภทรถจักรยานยนต์ จำนวน 58 คัน เป็นเงิน 1,116,198 บาท เป็นเงินที่ต้องเยียวยาด้านยานพาหนะไปทั้งสิ้น เป็นเงิน 34,080,289 บาท รวมเป็นเงินจากความเสียหายอันเนื่องมาจากเหตุระเบิดบริเวณโรงแรมลีการ์เด็น พลาซ่าเป็นเงินที่เยียวยาไปแล้ว 58,666,980 บาท (ข้อมูล ณ 12 มิถุนายน 2555)

ภาพที่ 4 การช่วยเหลือเยียวยาทั้งกรณีชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี ปี 2547-2555

จากภาพที่ 4 การช่วยเหลือเยียวยาทั้งกรณีชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี ปี พ.ศ. 2547-2555 ซึ่งข้อมูลของจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีการเยียวยามากที่สุดในปี 2551 เป็นเงินจำนวน 178,369,964 บาท เนื่องมาจากเหตุการณ์ระเบิดหน้าโรงแรมซีเอสปัตตานี โดยระเบิดแสวงเครื่องน้ำหนักกว่า 20 กิโลกรัมที่คนร้ายติดตั้งภายในรถยนต์ มีตรุษบิชิ และเหตุการณ์อื่นทำให้ต้องมีการเยียวยาทั้งชีวิต ร่างกายจำนวนมาก

จากความเสียหายชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน ทำให้รัฐต้องช่วยเหลือเยียวยาประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อให้ประชาชนที่ได้รับความเสียหายกลับคืนสู่สภาวะก่อนที่ได้รับความสูญเสียให้ได้มากที่สุด โดยรวมจำนวนเยียวยาทั้งจังหวัด เป็นเงิน ประมาณ 2,262,156,624 บาท (สองพันสองร้อยหกสิบสองล้านหนึ่งแสนห้าหมื่นหกพันหกร้อยยี่สิบสี่บาท) การขอใช้เยียวยาจากรัฐในจำนวนดังกล่าวนี้ยังไม่ได้รวมความเสียหายอันเป็นสถานที่ราชการ หรือสถานที่สาธารณะประโยชน์ หรือที่ประชาชนใช้ร่วมกัน เช่น วัด มัสยิด โรงเรียน เพราะการขอชดเชยเยียวยาจากดังกล่าวเป็นการเยียวยาจาก ทางศูนย์เยียวยาจังหวัดในสังกัดจังหวัดโดยเยียวยาเฉพาะเอกชนที่เป็นผู้ได้รับความเสียหาย ในส่วนของวัด หรือมัสยิด ผู้ดูแลต้องดำเนินการแจ้งไปยังหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบโดยตรงก็คือกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม หรือกรณีโรงเรียน ก็ต้องแจ้งไปยังกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเบิกจ่ายงบประมาณในการซ่อมแซม หรือจัดสร้างต่อไป

4.5 วิเคราะห์ (ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีลักษณะพิเศษทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม อีกทั้งสถานการณ์ความไม่สงบซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชน และการพัฒนาของประเทศ โดยที่พระราชบัญญัติบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 กำหนดให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) มีอำนาจหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายอันสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้ เพื่อให้ผู้ได้รับความเสียหายในทรัพย์สินตามยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยอาศัย

พระราชบัญญัติบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 มาตรา 7(5)⁹ มาตรา 9(16)¹⁰ จึงทำให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอำนาจในการออกระเบียบ ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบในทรัพย์สินอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. เพราะถือเป็นการกำกับ แก้ไขกฎระเบียบ และลดขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป และในประเด็นดังกล่าว สอ.บต.ก็เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจากการปฏิบัติในจังหวัดชายแดนภาคใต้กรณีเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินก็ถือตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งทำให้การเยียวยาทรัพย์สินในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่สามารถปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน จึงเป็นที่มาของ(ร่าง) ระเบียบว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบในทรัพย์สินอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีรายละเอียดหลักๆ ของระเบียบฉบับนี้คือ คำนิยามต่างๆ เพื่อให้เข้าใจถึงระเบียบตามร่างฉบับนี้ชัดเจนขึ้น โดยมีรายละเอียดตั้งแต่เริ่มต้นเมื่อเกิดเหตุว่าใครมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องเพื่อให้รัฐจ่ายค่าตอบแทนความเสียหาย ต้องไปยื่นคำร้องกับหน่วยงานใด หน่วยงานรับคำร้องจะปฏิบัติตามขั้นตอนใดต่อไป อำนาจของคณะกรรมการพิจารณาความเสียหายในทรัพย์สินมีกี่ประเภท และมีอำนาจหน้าที่อะไรบ้าง และเป็นข้อดีที่สามารถออกระเบียบรับรองเพราะทางศูนย์สามารถออกระเบียบในการเบิกจ่ายค่าตอบแทนของคณะกรรมการพิจารณาทรัพย์สินต่อไป และการยื่นคำร้องในระเบียบฉบับนี้ ก็จะแจ้งถึงการให้คณะกรรมการรับรองสามฝ่ายรับรองด้วย ถ้าไม่รับรองจะเกิดผลอย่างไร ทำให้ผู้เสียหายหรือผู้มีส่วนได้เสียไม่ต้องกังวลถึงความเป็นธรรมที่จะได้รับ เพราะคณะกรรมการพิจารณาทรัพย์สินก็จะพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ของตนที่ระเบียบฉบับนี้ให้อำนาจไว้ การออกระเบียบฉบับนี้สามารถลดอุปสรรคของผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากทรัพย์สินในจังหวัดชายแดนภาคใต้กรณีของการได้รับการเยียวยาอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยได้ระดับหนึ่ง เมื่อรัฐไม่สามารถป้องกันภัยอันเกิดจากการก่อความไม่สงบเรียบร้อยได้ รัฐจำเป็นต้องสร้างระบบการช่วยเหลือเยียวยาอย่างเป็นระบบและเป็นธรรมกับประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนโดยเฉพาะทรัพย์สินในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งถือเป็นการสร้างสิทธิของประชาชนผู้บริสุทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และระเบียบฉบับนี้ก็จะลดช่องว่างของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนซึ่งประจำอยู่ที่สำนักงาน ให้สามารถมีอัตราค่าจ้างที่แน่นอน มิใช่เป็นเพียงลูกจ้างรายปี เพราะจะไม่ทำให้เจ้าหน้าที่เหล่านี้เป็นผู้เชี่ยวชาญได้ หากต้องมีการปรับเปลี่ยนคนใหม่เข้ามาอยู่เป็นประจำ

⁹ มาตรา 7 ให้ กพต. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้...

(5) กำกับ เร่งรัด ติดตาม แก้ไขกฎระเบียบ และลดขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล...

¹⁰ มาตรา 9 ให้ สอ.บต. มีอำนาจหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังต่อไปนี้...

(16) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ สอ.บต. หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย...

(ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้
ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบในทรัพย์สินอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความ
ไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

พ.ศ.

โดยพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่ลักษณะพิเศษในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเชื่อมโยง
สัมพันธ์กับต่างประเทศที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม อีกทั้งมีสถานการณ์ความไม่สงบซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผล
กระทบต่อความสงบสุขของประชาชน และการพัฒนาของประเทศและโดยที่พระราชบัญญัติบริหารราชการจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) มีอำนาจหน้าที่ให้ความ
ช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ที่ได้รับผลกระทบในทางทรัพย์สินอันสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้กำหนด ดังนั้น เพื่อให้ผู้
ได้รับความเสียหายในทรัพย์สินตามยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๗(๕), ๘(๑๖)
แห่งพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่าด้วยการให้
ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบในทรัพย์สินอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ เดือนพ.ศ.เป็นต้นไป และให้นำระเบียบนี้ประกาศในราช
กิจจานุเบกษา

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ผู้ได้รับความเสียหาย” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สินเนื่องจากการสถานการณ์ความไม่
สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของผู้อื่น รวมถึงทายาทของผู้ได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สิน โดยตนมิได้มีส่วน
เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น

“สถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อย” หมายความว่า ให้เป็นตามความผิดครอบงำประกอบในความผิดฐานก่อการ
ร้าย ตามประมวลกฎหมายอาญา

“ทายาท” หมายความว่า ทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“ทรัพย์สิน” หมายความว่า ทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“จังหวัดชายแดนภาคใต้” หมายความว่า จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดสงขลา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาคำตอบแทนผู้ได้รับความเสียหายทางทรัพย์สินทั้งสาม
ประเภท

“คณะกรรมการสามฝ่าย” หมายถึง ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง

“สำนักงาน” หมายความว่า ศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบสืบเนื่องจาก
สถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยประจำจังหวัดชายแดนใต้

ข้อ ๔ การช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบตามระเบียบนี้ไม่ตัดสิทธิประโยชน์ที่ผู้นั้นได้รับตามกฎหมายอื่น หรือตามมติคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๕ การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายในทรัพย์สิน รวมทั้งการดำเนินงานต่างๆ ตามระเบียบนี้ ให้ใช้เงินจากกองทุนสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อ ๖ ในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาตามระเบียบนี้ ให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ดำเนินการให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ งบประมาณและหน่วยงานในการช่วยเหลือเยียวยาที่เป็นระบบเปิดมีความคล่องตัวในการบูรณาการทั้งหน่วยงานของรัฐและภาคประชาสังคม รวมทั้งมีระบบสารสนเทศเพื่อให้การช่วยเหลือเยียวยา มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล นำไปสู่การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อ ๗ เมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบกรณีทรัพย์สินเสียหายโดยพิจารณาช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหาตามความเหมาะสมและจำเป็นของแต่ละราย เพื่อให้ผู้ได้รับผลกระทบกรณีทรัพย์สินเสียหายสามารถผ่อนคลายความเดือดร้อนเฉพาะหน้าลง มิใช่เป็นการชดเชยความเสียหายตามระเบียบนี้

ข้อ ๘ การช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สิน ให้ผู้เสียหายไปยื่นคำร้อง ณ ที่ทำการปกครองอำเภอ และให้นายอำเภอ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในการเป็นผู้รับเรื่องราว และมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนความเสียหายเบื้องต้น เมื่อได้สอบสวนความเสียหายเบื้องต้นแล้ว ก็ต้องรวบรวมเอกสารต่อไปยังศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยประจำจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อ ๙ การยื่นคำร้องต้องมีผลของคณะกรรมการสามฝ่ายรับรองว่า ผู้ขอรับการช่วยเหลือเป็นผู้ได้รับความเสียหาย ให้จังหวัดจ่ายเงินช่วยเหลือในกรณีทรัพย์สินเสียหายกับผู้ได้รับกระทบให้ครบถ้วน

กรณีคณะกรรมการสามฝ่ายมีความเห็นเสียงส่วนใหญ่ (๒/๑) รับรองว่าผู้ขอรับการช่วยเหลือ เป็นผู้เสียหาย จากสถานการณ์ความไม่สงบ ให้ทางจังหวัดจ่ายเงินช่วยเหลือผู้เสียหายไปก่อนร้อยละสิบห้า ภายหลังผลการสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวนระบุว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ได้รับความเสียหาย ให้จังหวัดจ่ายเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมอีกร้อยละเจ็ดสิบห้า แต่หากภายหลังผลสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวนระบุว่า บุคคลดังกล่าวไม่เป็นผู้ได้รับความเสียหาย ให้จังหวัดยุติการพิจารณาให้ความช่วยเหลือทันที

กรณีคณะกรรมการสามฝ่าย มีความเห็นเสียงส่วนใหญ่ (๒/๑) รับรองว่าผู้ขอรับการช่วยเหลือ ไม่เป็นผู้ได้รับความเสียหาย ให้งดการพิจารณาไว้ก่อน แต่หากภายหลังผลสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวนระบุว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ให้จังหวัดจ่ายเงินช่วยเหลือให้ครบถ้วน

กรณีคณะกรรมการสามฝ่าย มีความเห็นเป็นเอกฉันท์รับรองว่าผู้ขอรับการช่วยเหลือ ไม่เป็นผู้ได้รับความเสียหาย ให้ถือว่าผู้ขอรับการช่วยเหลือ ไม่เข้าหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือเยียวยา โดยไม่ต้องนำผลการสอบสวนคดีของพนักงานสอบสวนมาพิจารณา

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการสามฝ่ายให้ความเห็นว่าผู้ขอรับการช่วยเหลือ เป็นผู้ได้รับความเสียหาย จากสถานการณ์ความไม่สงบหรือไม่โดยมิซ้ำซ้ำ ไม่เกิน 5 วันทำการ

ข้อ ๑๐ ให้จัดตั้งสำนักงานศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยประจำจังหวัดชายแดนภาคใต้ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย พร้อมทั้งทำความเข้าใจเสนอต่อคณะกรรมการคณะอนุกรรมการ

(๒) ประสานงานกับหน่วยราชการอื่นหรือบุคคลใด เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงหรือความเห็นเกี่ยวกับการขอค่าตอบแทนใด ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย

(๓) เก็บ รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทนในทางทรัพย์สินแก่ผู้ได้รับผลกระทบ

(๔) กระทำกิจการตามที่คณะกรรมการหรือ คณะอนุกรรมการมอบหมาย

(๕) ให้สำนักงานมีฐานะเทียบเท่านิติบุคคลมีอำนาจให้การเป็นโจทก์ฟ้องร้องคดีแพ่งข้อหาละเมิดแทนผู้เสียหายเนื่องจากได้พิจารณาจ่ายเงินตอบแทนผู้เสียหายไปแล้ว

ข้อ ๑๑ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ละจังหวัดให้มีคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนความเสียหายแก่ทรัพย์สินแบ่งเป็น สามประเภท คือ

(๑) คณะกรรมการพิจารณาทรัพย์สินประเภท โรงงาน อาคาร บ้านเรือน สิ่งปลูกสร้าง สินค้า ทรัพย์สินอื่นๆ

(๒) คณะกรรมการพิจารณาทรัพย์สินประเภท ยานยนต์ และพาหนะอื่นๆ

(๓) คณะกรรมการพิจารณาทรัพย์สินประเภท พืชผลทางการเกษตร ปศุสัตว์ และการประมง

ข้อ ๑๒ ให้อำนาจผู้ว่าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นประธานคณะกรรมการพิจารณาความเสียหายต่อทรัพย์สิน และมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเกิดจากเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแต่งตั้งจากเจ้าที่รัฐ เอกชน ที่มีความรู้เชี่ยวชาญในทรัพย์สินแต่ละด้านตามข้อ ๑๑ ให้มีภาวะในตำแหน่งไม่เกินสามปี

ข้อ ๑๒ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณานุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทนตามประกาศนี้

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นมาเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีเพาระบกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๔ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ ๑๕ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาลงนามมติเยียวยาทดแทนความเสียหายเนื่องจากทรัพย์สินเสียหาย ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้อำนาจประธานคณะกรรมการจ่ายเงินทดรองราชการที่ได้รับการจัดสรร โดยเป็นเช็คระบุชื่อผู้เสียหายที่ยื่นคำร้องขอ และจัดทำรายงานใช้จ่ายเงินซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดรับรอง และส่งให้แก่ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ (ศอ.บต.) เพื่อดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินทดรองราชการดังกล่าว สำหรับหลักฐานในสำคัญต้นฉบับ ให้จังหวัดเก็บรักษาไว้เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อเลขาธิการ ศอ.บต. ภายในระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัย คำวินิจฉัยของเลขาธิการ ศอ.บต. ให้เป็นที่สิ้นสุด

การยื่นอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งให้ยื่น ณ ที่ทำการปกครองจังหวัดหรือที่ทำการปกครองอำเภอ หรือ ที่ทำการ ศอ.บต. และให้ถือว่าเป็นการอุทธรณ์ต่อเลขาธิการ ศอ.บต.ตามวรรคหนึ่งแล้ว การพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามแนวทางที่เลขาธิการ ศอ.บต.กำหนด

ข้อ ๑๗ ผู้ใดยื่นคำขอรับค่าตอบแทนความเสียหายต่อทรัพย์สิน โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ให้หัวหน้าศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยประจำจังหวัดชายแดนใต้มีอำนาจในการร้องทุกข์ดำเนินคดีอาญาฐานความผิดแจ้งความเท็จ และข้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา

ข้อ ๑๘ ให้จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้รับโดยจากสำนักนายกรัฐมนตรี ตามคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ โดยรายรับของกองทุนได้จําเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินอุดหนุน เงินที่ทางสำนักงานได้ฟ้องร้องผู้ก่อความไม่สงบในคดีแพ่ง และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ โดยไม่ขัดแย้งกับ วัตถุประสงค์หรือเงื่อนไขของกองทุน หรือเงินอื่นที่กองทุนได้รับโดยชอบไม่ว่ากรณีใดตามระเบียบกองทุน

ในระหว่างที่กองทุนยังไม่แล้วเสร็จให้ใช้เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากงบเงินอุดหนุนไปพลางก่อน

ข้อ ๑๙ ในการดำเนินการตามระเบียบนี้ ให้ ศอ.บต.ซึ่งได้รับรายงานจากทางสำนักงาน จัดทำข้อสรุปผลการดำเนินการปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายและผู้ได้รับผลกระทบเสนอต่อ กพด.ทุกปี

ข้อ ๒๐ ให้เลขาธิการ ศอ.บต. เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ เดือน.....พ.ศ.

รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติหน้าที่

ประธานกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญที่ต้องมีการเยียวยาความเสียหายเบื้องต้นแก่ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือจิตใจ อันเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นซึ่งจากการผลการวิจัยพบว่า ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ ๆ มีการกระทำความผิดทางอาญาในรูปแบบต่าง ๆ จึงส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ในการอยู่อาศัยในพื้นที่ รวมทั้งผู้ประกอบการอันเนื่องจากรัฐไม่สามารถดูแลความสงบสุขของประชาชนในพื้นที่ได้ ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่และเศรษฐกิจต่อประชาชนในพื้นที่ สิทธิของประชาชนที่เป็นผู้บริสุทธิ์จึงควรได้รับตามหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งหลักการดังกล่าวมีการพัฒนามาตั้งแต่สมัยกรีกโรมัน ตามหลักสิทธิตามธรรมชาติ สิทธิของเอกชน และวิวัฒนาการมาเป็น “สิทธิมนุษยชน” โดยเป็นเรื่องของภายในรัฐใดรัฐหนึ่ง โดยเฉพาะต่อมาจึงมีความเปลี่ยนแปลงเป็นความร่วมมือกันระหว่างประเทศ และในปัจจุบันสิทธิมนุษยชนได้บัญญัติอยู่ในปฏิญญาสากล ที่เป็นเรื่องสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง คือ สิทธิในชีวิต สิทธิในเสรีภาพ สิทธิในทรัพย์สิน ความเสมอภาค และความยุติธรรม ซึ่งการที่บุคคลซึ่งถือเป็นผู้เสียหายเมื่อได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และจิตใจ ผู้เสียหายจะได้รับการคุ้มครองสิทธิของตน และเกี่ยวกับในเรื่องความเสียหายต่อทรัพย์สินก็เช่นเดียวกัน รัฐจะต้องให้ความคุ้มครองให้ประชาชนอยู่ในสังคมอย่างยุติธรรมและเมื่อเกิดการกระทำความผิดซึ่งได้รับความเสียหาย ก็ต้องได้รับการเยียวยาอย่างยุติธรรม ซึ่งหลักนี้เป็นพื้นฐานในเรื่องสิทธิมนุษยชนรวมถึง เมื่อได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สิน เมื่อทุกคนต้องได้รับสิทธิพื้นฐานในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน เมื่อทรัพย์สินถูกทำลายไป โดยมิได้เกิดจากความผิดของตนแล้ว ก็ต้องได้รับการเยียวยาให้ความคุ้มครองอย่างยุติธรรม และเมื่อการกระทำความผิดอาญาดังกล่าว เกิดขึ้นเมื่อจากการบกพร่องของการทำหน้าที่ของรัฐ รัฐจะต้องเข้ามาเยียวยาเพื่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับมือเหตุเกิดก็ออกมาพิสูจน์การเกิดเหตุการณ์ถึงสาเหตุ แสดงให้เห็นว่าในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระบบความยุติธรรมทางอาญามุ่งที่ควบคุมอาชญากรรมมากกว่าการป้องกัน กล่าวคือ การป้องกันประชาชนผู้บริสุทธิ์มิให้ตกเป็นผู้เสียหาย อย่างไรก็ตามหากประชาชนต้องตกเป็นผู้เสียหาย รัฐก็ควรมีความรับผิดชอบเบื้องต้นในการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย

จึงทำให้รัฐต้องรับผิดชอบต่อประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อน อันเนื่องมาจากประสิทธิภาพของรัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายให้เกิดขึ้นอย่างสงบสุข รัฐจึงจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย หรือจิตใจที่ชัดเจน แต่การชดเชยความเสียหายต่อทรัพย์สินอันเกิดจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น ไม่ว่าจะตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ดูแล ก็จะเยียวยาความเสียหายเฉพาะความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และจิตใจ โดยความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินก็มิได้คุ้มครอง แต่อย่างไรก็ดีโดยมติดคณะรัฐมนตรีให้ชดเชยเยียวยาให้กับความเสียหายในทางทรัพย์สินที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ โดยรูปแบบของการเยียวยาทรัพย์สินก็จะพิจารณาโดยรูปของคณะกรรมการในแต่ละจังหวัด ซึ่งผู้ได้รับความเสียหายต่ออัยผ่านศูนย์เยียวยาอำเภอ มายังศูนย์เยียวยาจังหวัด ทั้งจังหวัด ยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา ซึ่งหากเป็นกรณีทรัพย์สินประเภทอาคารบ้านเรือน ก็จะใช้เวลาในการพิจารณาที่ค่อนข้างยาวนาน อันเนื่องมาจากการรวบรวมพยานหลักฐานก็ขึ้นอยู่กับผู้ได้รับผลกระทบในการแสดงพยานหลักฐาน ไม่ว่าจะต้องให้ช่างหรือผู้ชำนาญการที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เสียหายประเมินราคา หรือใบเสร็จมาแสดงประกอบรูปถ่ายของสถานที่ๆ ได้รับความเสียหายโดยในบางกรณีความเสียหายจากทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถ

แสดงพยานหลักฐานถึงทรัพย์สินก่อนเกิดเหตุได้เพราะได้เสียหายไปทั้งหมด ก็จะเกิดความยากลำบากในการคิดคำนวณของผู้ได้รับผลกระทบ จากการวิเคราะห์รูปแบบการช่วยเหลือเยียวยาดังกล่าวก็เป็นเพียงมติดคณะรัฐมนตรีที่ไม่มีความชัดเจนแน่นอน ขึ้นอยู่กับนโยบายหรือรัฐบาลแต่ละยุคสมัยและมติดคณะรัฐมนตรีใดๆ ที่ลงมติออกมาก็ไม่มีการรับผิดชอบ อันเนื่องมาจากมติดคณะรัฐมนตรีไม่ใช่กฎหมาย เพียงแต่มติดคณะรัฐมนตรีอาจมีผลนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมาย หรือออกกฎหมายต่อไปในกรณีการช่วยเหลือเยียวยาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มติดคณะรัฐมนตรีจะมีผลผูกพันเฉพาะหลักการแห่งประเด็นที่เสนอเท่านั้น จึงจำเป็นต้องออกระเบียบกฎเกณฑ์ที่แน่นอนต่อไป ซึ่งความเสียหายต่อทรัพย์สินนั้นมีสามประเภท คือ ประเภทโรงงาน อาคารบ้านเรือน สิ่งปลูกสร้าง สินค้า ทรัพย์สินอื่นๆ ประเภทยานยนต์ และพาหนะอื่นๆ และประเภทพืชผลทางการเกษตร ปศุสัตว์ และการประมง โดยทั้งสามประเภทก็จะมีคณะกรรมการของศูนย์เยียวยาจังหวัดที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการทรัพย์สินบางประเภทอาจเป็นคณะกรรมการหลายชุด ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการประเมินอาคาร บ้านเรือนแล้ว อาจเป็นคณะกรรมการพืชผลทางการเกษตรอีก และคณะกรรมการเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นโดยตำแหน่งและสามารถให้ผู้แทนเข้าร่วมในการประชุมได้ ซึ่งอาจจะมีปัญหาในประเด็นความชำนาญการ เพราะบางครั้งคณะกรรมการเองคิดภารกิจหลักจึงต้องส่งตัวแทนมาเข้าร่วมประชุมเพราะจะมีปัญหาในเรื่องความชำนาญการในการวินิจฉัยแต่ละกรณีได้เพราะการส่งผู้แทนมาเข้าประชุมพิจารณาของคณะกรรมการทั้งสามชุดทำให้คณะกรรมการเหล่านี้จะไม่ทราบถึงบรรทัดฐานในการวินิจฉัยกรณีก่อนหน้านี้มา

ในการเยียวยาทรัพย์สินซึ่งผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นประเภทผู้ประกอบการการช่วยเหลือเยียวยาอาจต้องพิจารณาหลักของเหตุอาชญากรรมด้วย เพราะการไม่ระมัดระวังทรัพย์สินของผู้ประกอบการเองทั้งที่ผู้ประกอบการมีศักยภาพในการระมัดระวังเช่นสามารถที่จะมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยดูแลทรัพย์สินของตนได้แต่ไม่ดำเนินการจึงอาจถือได้ว่าผู้ประกอบการเหล่านี้เป็นผู้ยั้งส่งเสริมทำให้เกิดช่องว่างในการก่อให้เกิดอาชญากรรมอันเป็นผลทำให้ทรัพย์สินเสียหายการช่วยเหลือเยียวยาที่ควรมติดที่แตกต่างกับประชาชนทั่วไปไม่ควรช่วยเหลือเยียวยาเต็มในอัตราส่วนร้อยละของทรัพย์สินที่เสียหาย เพราะเงินช่วยเหลือเยียวยาเป็นเงินงบประมาณของทางราชการ ซึ่งได้มาจากภาษีอากรของประชาชนคนไทยทุกคน การอนุมัติเงินดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ด้วยความรอบคอบรัดกุมและกำหนดระเบียบข้อบังคับที่แน่นอน และควรมีเกณฑ์ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งสามฝ่าย คือ ทหาร ตำรวจ ปกครองว่ากรณีใดจะรับรองถึงสถานการณ์ความไม่สงบหรือกรณีไม่รับรองเพื่อการป้องกันการโต้แย้งของผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบเรียบร้อย

อุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาความเสียหายทรัพย์สินทั้งสามชุด คือ ภาระหน้าที่หลักที่ต้องทำการพิจารณาโดยที่ประชุมหรือการค้นหาคำพยานหลักฐานจึงเป็นเรื่องยากที่จะได้พยานหลักฐานที่แท้จริงและการทำงานของศูนย์เยียวยาประจำอำเภอซึ่งเป็นหน่วยงานรับเรื่องราวเบื้องต้นก็มีเจ้าหน้าที่ทำงานโดยตรงเป็นแต่เพียงงานเสริมจากหน้าที่หลัก ทำให้การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการทำงานไม่เต็มที่ เมื่อเรื่องส่งมายังศูนย์เยียวยาของจังหวัดซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของศูนย์บางจังหวัดเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์เยียวยาจังหวัดก็เป็นเพียงลูกจ้างเหมามาปฏิบัติหน้าที่ภายใต้สัญญาหนึ่งปี และด้วยหน้าที่ด้านการให้ความช่วยเหลือที่มีอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่มีความแน่นอนทำให้การดำเนินงาน ขวัญและกำลังใจในการทำงานจึงต่ำเมื่อมีเหตุเกิดความไม่สงบทำให้ผู้ได้รับผลกระทบมีจำนวนมาก ความล่าช้าในการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งให้คณะกรรมการพิจารณาก็ล่าช้าออกไป เพราะเจ้าหน้าที่ของศูนย์เยียวยาต้องทำงานด้านเยียวยาทุกกรณีไม่ว่าจะเป็นด้านชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน จึงควรพัฒนางานเยียวยาโดยกำหนดโครงสร้างศูนย์เยียวยาระดับอำเภอให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมมากกว่าที่เป็นอยู่เพราะศูนย์เยียวยาอำเภอจะเป็นศูนย์ที่ใกล้ชิดกับผู้ได้รับผลกระทบมากที่สุดสามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานได้ดีกว่าศูนย์เยียวยาจังหวัด

ปัจจุบันการดำเนินการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ถูกโอนถ่ายอำนาจจากสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี(สนป.) มายังศูนย์บริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอ.บต.)ซึ่งมีอำนาจตามพระราชบัญญัติบริหารราชการจังหวัดชายแดนใต้ พ.ศ. 2553 ซึ่งได้กำหนดให้มีหน้าที่ต้องให้ความช่วยเหลือเยียวยาตามระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กพต.) ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการช่วยเหลือเยียวยาฟื้นฟูผู้เสียหายและได้รับผลกระทบด้านคุณภาพชีวิตเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ มีความสำคัญอย่างยิ่งกับผู้สูญเสียและผู้รับผลกระทบและควรมีความต่อเนื่องยั่งยืนโดยเฉพาะเมื่อผู้ได้รับผลกระทบต้องสูญเสียทรัพย์สินที่ทำกินนอกจากซ่อมแซมที่อยู่อาศัยหรือการช่วยเหลือด้านที่ทำกินแล้ว การส่งเสริมการประกอบอาชีพก็เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องพิจารณาออกระเบียบให้ชัดเจนขึ้น โดยอาศัยพระราชบัญญัติบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 ทำให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอำนาจในการออกระเบียบ ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบในทรัพย์สินอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเนื่องมาจาก ศูนย์บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) มีภารกิจช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสิ่งที่สำคัญควบคู่กับการเยียวยาโดยภาครัฐคือ การดำเนินการในการติดตามผู้กระทำความผิดมาลงโทษเรียกค่าเสียหายจากกลุ่มบุคคลผู้ก่อการ โดยเฉพาะในการเรียกร้องทางแพ่งซึ่งควรให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจนถึงหน่วยงานที่จะเข้ามารับผิดชอบในการติดตามดำเนินการฟ้องร้องบังคับคดีเรียกค่าเสียหายจากการก่อความไม่สงบเปรียบเทียบกับผู้ก่อการรวมถึงผู้สนับสนุนในการก่อการสร้างความไม่สงบเปรียบร้อยให้เกิดขึ้นโดยกำหนดให้ชัดเจนที่อำนาจของรัฐในการรับช่วงสิทธิอันเนื่องมาจากได้ดำเนินการเยียวยาให้กับผู้ได้รับผลกระทบไปแล้วสิทธิในการติดตามจึงควรให้รัฐเป็นผู้ดำเนินการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

(1) ควรกำหนดหลักเกณฑ์การได้รับค่าตอบแทนความเสียหายต่อทรัพย์สินอันเกิดจากความไม่สงบเปรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้แสดงหลักฐานความเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้น โดยชอบเพราะการขอรับค่าตอบแทนเนื่องจากความเสียหายแก่ทรัพย์สินมีการฟ้องได้ง่าย และเอกสารที่ขอรับค่าตอบแทนไว้ โดยกำหนดเป็น “หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นคำขอและวิธีพิจารณาคำขอกรณีได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเนื่องมาจากความไม่สงบเปรียบร้อย”

(3) ควรนำ(ร่าง) ระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบในทรัพย์สินอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ออกประกาศใช้

(4) กำหนดระยะเวลาในการยื่นคำขอให้ชัดเจนให้ชัดใช้เยียวยาไว้โดยชัดเจนเพื่อป้องกันการทุจริตของผู้มาขอรับความช่วยเหลือเยียวยา

(5) ควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับรองสามฝ่ายไว้โดยชัดเจนว่าจะพิจารณาจากประเด็นใดที่จะรับรองหรือไม่รับรองว่าเป็นเหตุการณ์อันเกิดจากความไม่สงบเปรียบร้อย

(6) ควรจัดสรรอัตราค่าจ้างให้กับสำนักงานศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบเปรียบร้อยประจำจังหวัดชายแดนภาคใต้

(7) ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นการช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบเฉพาะรายในรูปแบบที่ต่อเนื่องรวมถึงเยียวยาถึงจิตใจต่อไป

บรรณานุกรม

- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2543) “ทิศทางกระบวนการยุติธรรมไทยในศตวรรษใหม่” ในปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ลำดับที่ 1 โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพมหานคร : ดีไซน์
- โครงการศึกษาและพัฒนาระบบช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม.(2546) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 2546
- จิตติ ดิงศักดิ์. (2538) คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
- พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์. (2539) การศึกษาทัศนคติของผู้เสียหายและพนักงานคุมประพฤติในเรื่องความร่วมมือของผู้เสียหายในงานคุมประพฤติ.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติ.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
- พจน์ ปุษปาคม. ละเมิด. กรุงเทพมหานคร: เนติบัณฑิตยสภา, 2542
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และคณะ. (2531) อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม: ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการควบคุม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ประเสริฐ เมฆมณี. (2553) ดำรวจและกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพฯ: บริษัทพิพิธการพิมพ์ จำกัด.
- วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์. (2545) คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 4 ว่าด้วยทรัพย์อัน, กรุงเทพมหานคร: เดือนตุลา,
- วัชรินทร์ ปัจเจกัญญสกุล. สิทธิของเหยื่อ : กรณีเด็ก.บทบัณฑิต (48), 2535
- สุดสงวน สุธีสร.เหยื่ออาชญากรรม.(2543) กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด
- สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด.(2540) สารานุกรมกระบวนการยุติธรรมนานาชาติ.กรุงเทพฯ: เซเวนพรีนติ้งกรุป จำกัด
- สมจิตร ทองศรี. (2531) ย่อหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.กรุงเทพมหานคร: สำนักนิติศาสตร์,
- วรรณชัย บุญบำรุง, “แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้สิทธิทางศาลหรือการฟ้องในคดีแพ่ง” วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 33, 2 (มีนาคม 2543)
- อรณณพ ชูบำรุง.(2533) อาญาวิทยาและอาชญากรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,คณะสังคมศาสตร์, 2533
- อัศวิน วัฒนวิบูลย์ และอมรรัตน์ กริยาผล. (2530)การชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา. วารสารอาญาวิทยาและงานยุติธรรม. 2530,
- อัญชลี ฉาบสุวรรณ.(2534) การทดแทนค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาหรือเหยื่ออาชญากรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- อัศวิน วัฒนวิบูลย์ และอมรรัตน์ กริยาผล.(2530) การชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา. วารสารอาญาวิทยาและงานยุติธรรม (4)
- Andrew Kamen.(2001) Crime Victim An Introduction to Victimology. Fourth Edition, USA
- Stephen Schafer.(1978) Compensation and restitution to victims of crime, New York.1968Burt Galaway, and Joe Hudso.
- Restorative justice: international perspectives
- Stephen Schafer.(1977) Victimology: The Victim and His Criminal. Virginia : Reston Publishing Company, Inc